FEB 14 1955

FEB 23 1955

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published Twice Weekly by the Daugavas Vanags. Editor in Chief: Ingrida Viksna. Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel.: Virgina 9-7778.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

11./342. n-rs. TREDIEN, 1955. GADA 9. FEBRUĀRĪ 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanags. Galvenais redaktors — Ingrida Viksna. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel. — Virgina 9-7778. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

PAMIERA IESPĒJAS

Pēc pirmā nesekmīgā mēģinājuma panākt komūnistu Ķīnas delegācijas līdzdalību Drošības padomes sēdē Apvienotajās Nācijās tagad tiek apsvērtas citas iespējas, kā panākt sarkano piekāpību

Vispirms jau Hammeršilda personiskā telegramma komūnistu Ķīnas ministru prezidentam Čuenlajam. Ja arī tas nedotu gaidītos rezultātus, ģenerālsekretāram Hammeršildam vajadzētu atkārtot savu neseno Pekingas braucienu ķīniešu cietsirdības mīkstināšanai.

Lielākā Apvienoto Nāciju pārstāvju daļa tomēr par šādu vēl tālāku pazemošanos negrib ne dzirdēt. No otras puses atkal, tā kā Formozas jautājums ir uzņemts Apvienoto Nāciju darba kārtībā, jautājuma pārrunāšanu nedrīkstētu atlikt, citādi vēl iznāktu, ka komūnistu Ķīna, kas Apvienotās Nācijās nesastāv, būtu uzlikusi savu veto pēdējo darbībai. Tādēļ, lai necietu Apvienoto Nāciju prestižs, Formozas pamiera jautājums tiks pārrunāts arī bez komūnistu Ķīnas līdzdalības. Arī pašiem Apvienoto Nāciju pārstāvjiem ir pilnīgi skaidrs, ka viņu pieņemtajai rezolūcijai, pieprasot kara darbības izbeigšanu Ķīnas piekrastes ūdeņos, nebūs nekādas praktiskas nozīmes. Bet darīt to tomēr darīs.

Tā kā nav gandrīz nekādu cerību panākt pamieru ar Apvienoto Nāciju starpniecību, tad atbilde jāmeklē citur. Pēc Indijas ministru prezidenta Nēru izteicieniem var spriest, ka komūnistu Ķīna Formozas jautājumu vislabprātāk pārrunātu kādā Ženēvai līdzīgā konferencē.

Atliek vēl trešā iespēja un, proti, privātsarunas. Privātsarunu gadījumā vidutāja loma tiktu uzticēta Indijas ministru prezidentam Nēru, kas tad varētu pierādīt savas miera eņģeļa spējas Pekingas un Vašingtonas starpā.

KOMŪNISTI DRAUD

Londonā. — ASV apņēmušās atbalstīt un apsargāt nacionālistus Tačēnas salu evakuācijas operācijās Pekingā tiek uzņemta ar vislielāko asumu. Nedēļas nogalē komūnistu Ķīnas radio uzsvēra, ka 7. flotes klātbūtne Tačenas evakuācijas laikā ir tīša kara provokācija. Radio citēja kāda Sav. Valstu kara flotes pārstāvja izteicienus, ka komūnistu uzbrukums Tačenām pēdējo evakuācijas laikā tiks uzskatīts kā mēģinājums iejaukties 7. flotes operācijās un tādēļ tiks pienācīgi atmaksāts. Šāda valoda, pēc Ķīnas komūnistu domām jau ir tikpat jauna kā jauna kara sākšana. „Sav. Valstu līdzdalība Ķīnas pilsoņu karā ir ne tikai kā kara provokācija pret Ķīnas tautas republiku, bet arī nopietns draudsTālo Austrumu mieram"

PERSONISKAIS KONTAKTS DARBĀ

AN Ņujorkā. — Saņemot Ķīnas komūnistu ministru prezidenta Čuenlaja telegrammu, kurā pēdējais noraidīja Apvienoto Nāciju priekšlikumu sūtīt Pekingas valdības pārstāvjus uz Drošības padomes sēdi Ķīnas piekrastes kara pamiera pārrunām, Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs nolēma laist darbā pašizgudroto personiskā kontakta politiku. Pēc nesekmīga mēģinājuma atbrīvot komūnistu Ķīnā apcietinātos amerikāņu lidotājus Hammeršilds Apvienotās Nācijās izteicās, ka savu misiju tomēr neieskatot par neizdevušos. Viņš, lūk, esot nodibinājis personisku kontaktu ar komūnistu Ķīnas ministru prezidentu Čuenlaju, kas vēlākos darījumos ar Pekingu varot izrādīties ļoti noderīgs.

TEĀTRA DRAUGU BIEDRĪBAS ALT CEĻOJOŠAIS ANSAMBLIS

1. r. no. kr.: rež. J. Zaķis, S. Pence, A. Steinberga. 2. r.: V. Kundziņš, K. Kuzulis, J. Sāberts, un K. Lagzdiņš. Ansamblis ar V. Kārkliņa Indīgo čeju februāra mēnesī viesosies Kanadā: Toronto, Montreālā, Otavā, S. Katarīnēs, Londonā un Hamiltonā. J. Prinča foto

TAČENU SALAS EVAKUĒ

Nacionālistu bumveži uzbrūk Jikiangšanas salai

Sav. Valstu 7. flote saņēmusi valdības rīkojumu apsargāt 30.000 nacionālistu karavīru un civilistu evakuāciju no Tačenas. Čangkaišeka bumbveži uzbrūk komūnistu artilerijas pozicijām nesen nacionālistiem atņemtajā Jikiangšanas salā. Sav. Valstis mēģina izvairīties no Kvēmojas un Matsu salu aizsardzības.

Vašingtonā. — Sav. Valstu 7. flote Tālo Austrumu ūdeņos saņēmusi valdības rīkojumu apsargāt un atbalstīt Ķīnas nacionālistus Tačenas salu garnizona un civiliedzīvotāju evakuācijas operācijās. Spriežot pēc Sav. Valstu ārlietu ministrijas paziņojuma, amerikāņi Tačenas evakuāciju atbalsta sakarā ar nacionālistu lūgumu. (Pēc tam, kad Sav. Valstis paziņoja, ka Tačenas salām nav stratēģiski svarīgas nozīmes Formozas un Peskadoru salu aizsardzībā un ka tādēļ 7. flote Tačenas salu aizsardzību neatbalstīs, nacionālistiem neatlika nekas cits kā evakuēties). Savienoto Valstu ārlietu ministrija Vašingtonā, sniedzot paskaidrojumus par nacionālistu evakuēšanos no Tačenas salām, lika saprast, ka Čangkaišekam būs jāsaka ardievas arī Matsu un Kvēmojai.

Pēdējais Sav. Valstu valdības Ķīnas piekrastes ūdeņu politikas manevrs ir paspējis iecirst ne vien dziļu robu Formozas aizstāvju morālē un pēdējo ticībai Sav. Valstīm, bet ir atstājis naiconālistus arī divkāršu zaudētāju lomā. Pirmkārt, vēl pagājušā nedēļā Čankaišeks cerēja, ka amerikāņi atbalstīs viņa spēkus Tačenas salu aizsardzībā pret iespējamu komūnistu invāziju. Tačenas evakuācijai sākoties, no šādiem sapņiem, protams, ir jāatsakās. Otrkārt, Čangkaišeks cerēja, ka, izvācoties no Tačenas salām, Sav. Valstis vismaz oficiāli paziņos, ka stratēģiski svarīgās Matsu un Kvēmojas salas ir uzņemtas 7. flotes aizsardzības paspārnē. No šāda paziņojuma Sav. Valstis līdz šim ir laimīgi izvairījušās, kas var tikai nozīmēt, ka arī šeit amerikāņi nav ieinteresēti cīnīties.

Pirms Tačenas evakuācijas sākuma nacionālistu bumbveži vairākkārt uzbruka 8 jūdzes attālajai Jikiangšanas salai, ko komūnisti tikai nesen atņēma nacionālistiem savā pirmajā Ķīnas piekrastes kara invāzijā.

Aluminija vagoni pazemim

Toronto pazemja (metro) vadība nolēmusi tuvākajā nākotnē laist apgrozībā sešus aluminija satiksmes vagonus. Četri no tiem jau pienākuši no Anglijas, bet pārējie divi sekos.

Jaunajiem vagoniem piešķirams izmēģinājuma raksturs, jo cer, ka to viegluma dēļ krietni samazināsies strāvas patēriņš un vienkāršosies vagonu uzturēšana. Patlaban satiksmē iesaistītie vagoni, kā zināms, ir tērauda konstrukcijas.

Pārveidos Maltonas lidlauku

Maltonas lidlauka pārveidošanai par pasaules modernāko lidostu paredzēts nākošos 20 gados izdot 22 milj. dolaru. Pārveidošanas darbus pirmo posmu cer uzsākt jau šinī gadā, un tanī ietilptu jauna un plaša skrejceļa izbūve, kā arī jaunas galvenās ēkas būve.

Turpmākā izbūves posmā lidostā ierīkos radara tīklu, kas dos iespēju uztvert un vadīt lidmašīnas tieši pāri Toronto un arī no lielākiem attālumiem.

FRANCIJAS „PĀRCILVĒKS' KRITIS

Francija tuvojas „politiskai pilngadībai"; parlaments izsaka neuzticību 20. valdībai kopš Parīzes atbrīvošanas 1944. gadā

Parīzē. — Atkāpies no Francijas ministru prezidenta amata Mendess — Frānss. Mendess-Frānss bija sagatavojies iekšpolitiskām cīņām, cerēdams ,ka līdz ar Parīzes līgumu ratificēšanas pirmā posma laimīgām beigām viņa lielākās raizes ārpolitikā jau ir aiz muguras. Mendesa politiskie ienaidnieki, kas jau sen kliedza pēc viņa atkāpšanās, tikai gaidīt gaidīja to brīdi, kad Mendess-Frānss, budžetu lāpīdams, būs ārpolitiku nobīdījis otrā vietā. Pagājušās sestdienas parlamenta debatēs par Afrikas politiku ministru prez. Mendess-Frānss cieta neveiksmi. Balsošanā valdība saņēma 273 balsis, kamēr 319 deputāti balsoja pret. Rezultātā Mendess-Frānss bija spiests atstāt savus plānus Francijas labklājības celšanai nieciņa piecu opoziconāru balsu vairākuma dēļ. Pēc Francijas politiku domām Mendesa-Frānsa sakāvē vainojami apmēram 40 golistu un radikāļu piekritēji, kas normāli atbalstīja ministru prezidentu. Pēc sakāves parlamentā aizejošā valdība iesniedza Francijas valsts prezidentam savu atkāpšanās paziņojumu.

Līdz ar Mendesa-Frānsa aizešanu Rietumvācijas apbruņošana nonāk zem jaunas jautājuma zīmes. Parīzes līgumus līdz šim ratificējis vienīgi Tautas pārstāvju nams. Senāts savu atbildi vēl nav devis. Ministru prezidentam Mendesam — Frānsam, prasot minēto līgumu ratificēšanu, nebūtu bijis daudz jāšaubās arī par Senāta atbildi, kaut ar deputātu vairākums bija gaužām niecīgs. Bet tagad jautājums ir: vai jaunais Francijas ministru prezidents atbalstīs Rietumvācijas apbruņošanu? Un ja ne, ko tad darīs Senāts?

Steidzami vajadzīgs: ministru prezidents

Parīzē. — Saņēmis aizejošā ministru prezidenta Mendesa-Frānsa atkāpšanās paziņojumu, Francijas republikas prezidents Kotī nekavējoties uzsāka sarunas ar Francijas dažādo politisko partiju vadītājiem mēģinājumā atrast jaunu kandidātu ministru prezidenta amatam 21. pēckara valdībai.

Lai kāda arī būtu Francijas nākamā izvēle, politiskās problēmas būs tās pašas, kas bija Mendesa-Frānsa laikā: Rietumvācijas apbruņošana un ar to saistītā Parīzes līgumu ratifikācija Francijas Senātā, Ziemeļafrikas autonomija, miers Indoķīnā un Mendesa-Frānsa plānotās sociālās reformas Francijā. Aizejot ministru prezidents Mendess-Frānss vēl paguva uzsvērt, ka viņš darīs visu, kas tikai viņa spēkos, lai redzētu savu plānu īstenošanos, kaut arī tas notiktu kādas citas valdības laikā. Bet citas valdības Francijai vēl pagaidām nav, un politiķi baidās, ka tās sastādīšana var izrādīties bezgala grūta. Nelaime tā, ka arī opozicijas aprindās valda liela nevienprātība.

Jaunās valdības ministru prezidenta amata kandidāti vēl nav izraudzīti. Ļoti iespējams, ka prezidents Kotī aicina vienu no galvenajiem „revolūcionāriem," kādreizējo ministru prezidentu Renē Meijeru. Francijas politiķi tomēr apšauba, ka Meijers pašreizējos apstākļos varētu sastādīt dzīvotspējīgu valdību. Tālāko kandidātu minējumu sarakstā ietelp sociālists Pino, kas atbalsta Parīzes līgumus, Mendesa-Frānsa valdības ārlietu ministrs Fors no radikāļu partijas un Pino, kas mēģina panākt Ziemeļafrikas problēmu atrisināšanu.

VAI JŪS ZINĀT, Kas viņš ir un ko viņš dara?

Sekojiet mūsu sacensībai ar godalgām LA 3. lpp.!

VAI PEKINGA KAROS?

Čuenlajs noraida Apv. Nāciju piedāvājumu

Apv. Nāc. Ņujorkā. — Komūnistu Ķīnas valdība asā notā Apvienotām Nācijām — norādīja pēdējo piedāvājumu sūtīt komūnistu Ķīnas pārstāvjus uz Drošības padomes sēdi Ķīnas piekrastes pamiera jautājuma [illegible] **nāsanai. Telegrammā, kas bija adresēta Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāram Hammeršildam, komūnistu Ķīnas ministru prezidents Čuenlajs uzsvēris, ka runa par komūnistu Ķīnas līdzdalību var būt tikai tad, ja nacionālistu Ķīna tiek padzīta no AN Drošības padomes. Komūnistu Ķīnai sēdot nacionālistu vietā, komūnistu valdība vispirms pārrunātu jautājumus, kas skar Sav. Valstu agresiju Formozas apkārtnē. Pad. Savienības pārstāvis drošības padomē pieprasīja, lai „Sav. Valstu agresija Formozas apkārtnē" tiktu uzņemta Drošības padomes sēdes darba kārtībā.**

Apvienotās Nācijās arvien skaļākas kļūst valodas par iespējamas konferences sasaukšanu ārpus Apvienotām Nācijām, Konferences noorganizēšanu Čuenlajs esot uzticējis Indijas ministru prezidentam Nēru, kas pašreiz atrodas Anglijā. Komūnistu Ķīnas iecerētā konferencē aicināšot Sav. Valstis, Angliju, Franciju un Padomju Savienību. Protams, ka piedalīsies arī komūnistu Ķīna un konferences rīkotāja Indija. Par konferences vietu min Jaundelhi un Ženēvu.

PSRS PASTIPRINA BRUŅOŠANOS

Augstākās padomes sesija Maskavā

Pagājušās nedēļas nogalē Maskavā sanāca Pad. Savienības Augstākās padomes ārkārtējā sesija, kuŗa „vienbalsīgi pieņēma" fin. ministra Zvjereva 1955. gada valsts budžeta projektu. Budžets sabalansēts — 589 miljardi 600 milj. rubļu apmērā. Bruņošanās vajadzībām, samērā ar pag. gadu izdevumi palielināti par 12 proc.

Vai atdzimst Brīvā Balss?

Jaunā avīze, ko ilgāku laiku plāno izdot Daina Press, allaž atliekot iznākšanas termiņu, tagad, cik zināms, iznāks nākošā piektdienā ar jaunu nosaukumu — Nedēļas Apskats. Avīzes redaktors būs V. Upeslācis, literārās daļas red. B. Senkēviča, kas liek domāt, ka avīzniecība Kanadā sāk atgriezties atkal pie saviem pirmsākumiem, kad iznāca vairāki laikraksti, kuŗus ar lielām pūlēm apvienoja. Tādēļ ir nopietns pamats šaubām, vai sabiedrība attaisnos šādu tīri komerciālas dabas pasākumu, kas nevar nest nekādu svētību mūsu jau tā nemierīgajā trimdas sabiedriskajā dzīvē.

ASV valstsviri saprot AEN mērķus

APSPIESTO NĀCIJU PĀRSTĀVJI VAŠINGTONĀ

Apspiesto Eiropas nāciju apvienības ģenerālkomiteja ar Dr. V. Māsēnu priekšgalā 1. un 2. februārī otrreiz ieradās Vašingtonā, lai tiktos ar ASV Kongresa vadītājiem locekļiem.

Delegāti apmeklēja Tautas vietnieku nama priekšsēdi S. Reibernu, Senāta ārlietu komitejas priekšsēdi V. Džordžu, Tautas vietnieku nama ārlietu komitejas priekšsēdi J. Ričardsu un Tautas vietnieku nama republikāņu līderi J. Martinu. Delegāti iepazīstināja amerikāņu valstsvīrus ar AEN apvienības darbu, pateicās par Kongresa līdzšinējo nostāju apspiesto tautu lietā un pasniedza asamblejas ziņojumu un rezolūciju kopojumu ar pierādījumiem par komūnistu agresiju Eiropas zemēs.

Pēc apmeklējumiem ģenerālkomitejas locekļi pieņēma amerikāņu preses pārstāvjus un viņiem sniedza paskaidrojumus. Ģenerālkomitejā ieiet pa vienam pārstāvim no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Albānijas, Bulgārijas, Čechoslovakijas, Polijas, Rumānijas un Ungārijas.

Krievu ierosinājums, kas vēršas pret viņiem pašiem

Apvienoto Nāciju Drošības padomes darba kārtībā pašlaik ir Pad. Savienības iesniegums pret ASV, apvainojot tās agresīvos nolūkos Austrumāzijā. Krievi pieprasījuši izmeklēšanu šinī lietā, un tam piekritusi arī ASV delegācija. Šinī sakarā Apspiesto Eiropas nāciju apvienība nākusi ar priekšlikumu, lai krievu ierosināto izmeklēšanu attiecina uz visiem agresijas gadījumiem pret neatkarīgām nācijām. Asamblejas ģenerālkomiteja nosūtījusi telegrammu ASV valsts sekretāram Dallesam, lūdzot viņa atbalstu šinī lietā, pie kam tā atsaucas uz valsts departamentam jau agrāk iesniegtiem dokumentiem, kas pierāda padomju agresiju Austrumeiropas valstīs. Telegrammas noraksts nosūtīts ASV delegātam pie AN Lodžam. Tas savā atbildes telegrammā pasvītro, ka visai pasaulei ir zināmi AEN apvienības centieni un ka Drošības padomes izmeklēšana atklās, kas ir īstais agresors.

Padomju delegācija AN, ierosinot izmeklēšanu pret ASV, gribēja taisīt lielu propagandu un laikam necerēja, ka šis viņu ierosinājums var izvērsties par bīstamu ieroci, kas vērsts pret Padomju Savienību.

NOTRIEKTI DIVI MIGi

Tokio. — Sav. Valstu aviācijas ministrija ziņo, ka lielākajā gaisa kaujā kopš Korejas kara beigām amerikāņu F-86 iznīcinātāji notriekuši divus Padomju Savienībā būvētus MIG tipa lidaparātus.

Komūnistu kaujas lidmašīnas uzbruka kādam amerikāņu novērošanas bumbvedim un iznīcinātājiem, kas to apsargāja.

Kauja notika virs Dzeltenās jūras, starp Koreju un komūnistu Ķīnu. Līdz šim vēl nav izdevies noskaidrot, vai Pad. Savienībā būvētos lidaparātus apkalpojuši krievu vai ķīniešu lidotāji. Pēc amerikāņu militāro lietpratēju domām gaisa kaujai nav nekāda sakara ar sapšļēto stāvokli Formozas šaurumā, kur nacionālistu salas atrodas Sav. Valstu septītās flotes apsardzībā.

Šī gaisa kauja notika virs neitrālajiem ūdeņiem. No astoņām uzbrūkošām komūnistu ildmašīnām divas tika nogāztas, kamēr pārējās cīņu pārtrauca un meklēja glābiņu aiz komūnistu Ķīnas cietzemes robežas. Amerikāņi kaujas laikā zaudējumus necieta.

Pagājušā gada 4. septembrī Pad. Savienības iznīcinātāji nogāza kādu amerikāņu bumbvedēju Sibirijas piekrastes tuvumā.

JAUNĀS VALDES PIRMĀ SĒDE

LNAK 3. padomes pirmajā sesijā ievēlētā valde 4. februārī uzsāka darbību. Valdes priekšsēdis (saskaņā ar statūtiem ievēl padome) A. Svenne, atklājot sēdi, apsveica jauno valdi (no kuŗas 6 locekļiem trīs ievēlēti no jauna) un novēlēja labas sekmes atbildīgajā darbā. Darba darītāju skaits ar katru gadu mazinās, bet veicamā un risināmo latvisko problēmu daudzums joprojām liels, tāpēc valdi sagaida nopietni pienākumi un blakus personiskajai dzīvei un rūpēm jāatrod laiks arī tā veikšanai.

Sadalot valdes locekļu pienākumus, par priekšsēža biedru ievēlēja Dr. phil. H. Tichovski, kas arī turpmāk pārzinās kultūras un izglītības lietas, par sekretāru V. Upeslāci, par kasieri K. Priedīti, kasiera b. J. Mežaku, biedrzini J. Grīsli, biedrziņa b. M. Matīsu.

Valde saņēma no Padomes sesijas daudz lēmumu un atzinumu latviešu kultūrālām, sabiedriskam un organizatoriskam darbam Kanadā, ko pakāpeniski īstenos. Tuvākā laikā sāks darboties statūtu komisija, kooptējot tajā organizāciju pārstāvjus un juristus. Izsūtīs biedru kartes, tiem dalībniekiem, kas vēlēšanu vai citā laikā nokārtojuši savus maksājumus. Tāpat kārtos to organizāciju iesaistīšanu aktīvākā Apvienības darbā, kuŗas izteikušās par ciešāku sadarbību jau pirms statūtu komisijas darba noslēguma.

Valde atzina, ka biedrzinības un finanču jautājumos, kur darbība, paredzams, paplašināsies, piesaistāmi lietpratēji palīgi. Tā kā LNAK centrālās bibliotēkas nodaļas Londonā, Montreālā un Hamiltonā attītījušas plašāku darbību, valde nolēma tās uzskatīt par patstāvīgām attiecīgu organiz. bibliotēkām un iespēju robežās veicināt to augšanu, lai tādējādi stiprinātu latviešu iespiestā vārda ietekmi tautiešu aprindās.

Valde nolēma steidzami iesniegt ALAi priekšlikumus par Latviešu vispasaules apvienības padomes izveidošanu. Tā kā dažādi citi priekšlikumi draud novilcināt un iestrēdzināt sekmīgi LNAK un ALAs, kā arī LAAs šai virzienā pasākto darbu, lūgs ALAs valdi nākošā kongresā šo problēmu galīgi atrisināt. LNAK viedokļa aizstāvēšanai ALAs kongresā valde izraudzīj V. Upeslāci.

Sakarā ar padomes atzinumiem un ierosinājumiem aktīvizēt nozaru darbību, nolēma pārbaudīt un apstiprināt nozaru personālo sastāvu, aicinot pēc vajadzības jaunus darba talciniekus. Ševiški aktīvizējama Kultūras un Izglītības nozares darbība. Nolēma tuvākā laikā sasaukt šīs nozares darbinieku sēdi turpmākā darba plāna iztirzāšanai.

Valde savas sēdes turpmāk noturēs sestdienās un pēc vajadzības tās sasauks paplašinātā sastāvā.

Valdes priekšsēdis A. Svenne nolasīja DV Kanadas valdes priekšsēža V. Mukta un padomes locekļa Zoldnera apsveikumus un sekmju vēlējumus darbā. Sēdē izskanēja valdes loc. labā apņemšanās Apvienības mērķu sekmēšanai, kā arī sadarbībai ar citām latviešu organizācijām Kanadā un visā pasaulē.

DV KV DARBS VEIKSIES SEKMĪGI

Jaunā Kanadas valde stājusies darbā

Svētdien, 6. februārī, DV namā pulcējās jaunā un vecā Kanadas valde. Sēdi vadīja valdes pr-dis V. Mukts. Pēc amatu nodošanas un pārņemšanas sākās kārtējais darbs. Pirmā sēde noritēja ļoti draudzīgi un lēmumus pieņēma vienbalsīgi. Nozaru vadītāji ziņoja, ka visi pārņemtie materiāli ir labā kārtībā.

Uzklausījusi ziņojumus no vietām, valde apstiprina DV Bramptonas, Sadberijas un Hamiltonas nodaļu jaunievēlētās valdes un revīzijas komisijas. Valdes loc. Kleķeris ziņo, ka viņš darba apstākļu dēļ nevar pildīt kultūras daļas vad. uzdevumus un lūdz viņu atbrīvot no pienākumiem DV KV. Valde nolemj viņa vietā aicināt nākošo kandidātu V. Romu. Sakarā ar šo maiņu valde pārorganizējas šādi: Kultūras nozares vadību uzņemas J. Treijs un sekretāra pienākumus — V. Roms. Pārējie paliek savos amatos.

Valde piešķir $100.00 pabalstu invalidam J. Bergmanim protēzes iegādei. Pieņem lēmumu atbalstīt Latviešu leģiona un policijas bataljona kaujas gaitu grāmatas izdošanu, piesūtot vajadzīgos materiālus O. Caunītim. Sporta kopas nodomu viesoties Eiropā uzdod izkārtot A. Beitānam. LNAK statūtu grozījumu jautājumu nolemj vēlreiz apspriest visās nodaļās. Vēlamos grozījumus iesūtīt DV Kanadas valdei līdz š. g. 1. aprīlim. Sakarā ar Londonas nod. pr-ka Liepiņa ierosinājumu nolemj piešķirt DV atzinības rakstu minētās nodaļas loc. A. Beitānam par sekmīgu darbu DV organizācijā. Nolemj lietot vienveida kvīšu grāmatiņas ar angļu tekstu, lai ziedotāji saņemtās kvītis varētu pievienot savām nodokļu lietām. Pieņem E. Krūkas priekšlikumu ziedot no kultūras daļas summām $75.00 komponistam, kas 1955. gadā komponējis labāko latviešu vīru kora dziesmu.

Par turpmāko aprūpes darbu referē I. Jankovskis. Viņa izstrādāto projektu par īpašu ziedojumu grāmatiņu izsniegšanu ziedotājiem — pieņem vienbalsīgi. Londonas nodaļas loc. A. Beitāns ierosina atbalstīt Beļģijā esošo Ganiņa ģimeni. Šinī jautājumā nolemj sazināties ar DV CV.

V. Mukts ierosina skatīt cauri DV Biļetena lietu. Pēc debatēm valde konstatē, ka parastajam lasītājam DV Biļetens ir par dārgu. Tādēļ nolemju lūgt DV CV pieņemt KV ierosinājumu pārkārtot tā izdošanu. Ziņu sniegšanai laikrakstiem par DV sēdēm un darbību pilnvaro J. Treiju un I. Jankovski. Piedzīvojumi rāda, ka informācija, kas tiek ievietota dažādos izdevumos, ne katrreiz atbilst patiesībai.

Valdes locekļi pirmo darba sēdi beidz paļāvībā un cerībā, ka DV KV darbs veidosies sekmīgi.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

PARĀDI

ARTURS VOITKUS

Sal kontinentā viss, sākot ar adatu un beidzot ar automobili un dzīvojamo māju, dabūjams uz parāda. Uz nomaksu var gulēt slimnīcā, uz nomaksu var sarīkot bēres; tā sakot, var dzimt uz parāda un var mirt un parāda.

Grūti pateikt, ar cik lielem maksājumiem latvieši piedalās vietējo finanču sabiedrību materiālā uzplaukuma veicināšanā, bet tā arī ir valrāk vai mazāk katra paša darīšana. Bet ir kāds cits parāds, vai, pareizāki, parādi, kas vairs nav tikai katra indivīda lieta vien.

Tas ir, pirmkārt, mūsu latveša parāds mūsu dzimtajai zemei un tautai, un, otrkārt, mūsu trimdinieka parāds tai zemei, kas mums deva patvērumu grūtā brīdī.

No mūsu pienākuma pret latviešu tautu un Latviju pašu mūs nevienu nevar atbrīvot. Mūsu dzīslās tek latviešu asinis, mūsu garu ir veidojusi latviskā uzskatu pasaule, mūsu raksturs ir kalts latviešu tautas kopējā likteņu smēdē, mūsu gribu rūdījušas kopējās grūtības. Šis neaplēšamais, nekādas valūtas naudas vienības nenovērtējamais mantojums, kas mūs padara par dzīva organisma nealzstājamiem locekļiem, prasa no mums nealzmirst nevienu, kas domā tai pašā valodā kā mēs. Ja mēs šodien dodam dolarus vai centus mūsu grūtdieņu aprūpei, tad mēs tikai maksājam daļu sava parāda; ja mēs savus, svešumā dzimušos un augošos bērnus mācām mīlēt to, kas mums dārgs un svēts, tad mēs ar to tikai kārtojam savus maksājumus; ja mēs ar savu darbu un stāju legūstam cieņu vietējā sabiedrībā, tad tā ir daļa mūsu parāda nomaksas mūsu tautai un zemei.

Jau tad, ja mums būtu tikai šis viens vien parāds, mums būtu grūti velkt visu plenākumus tā kārtošanā, bet mūsu laudīm liktenim ir patīcis uzvelt uz pleciem vēl jaunus parādus — plenākumus pret zemi, kas mums laipni atvēra durvis tai laikā, kad kā bezpajumtnieki klīdām Vācijā pa pasaules sirdsapziņas aprūpētām patversmēm. Šim parādam, kas radās daļēji mūsu bezlezjas stāvokļa, daļēji mūsu pašu brīvās izšķiršanās rezultātā, daudzi no mums jau ir pievienojuši vai arī vēl tikai gatavojas to darīt, vēl vienu — jaunās pavalstniecības parādu.

Ir daudz par to runāts, ka šo parādu prasības nelaimīgā kārtā mūsu it kā ieved neizbēgamā dvēseliskā konfliktā, jo, to uzņemoties, mēs esam solījuši viņu samaksāt ar to, kas īstenībā mums vairs nepieder — mūsu sirdīm. Mēs, protams, cenšamies aizbildināties ar to, ka šis solījums mums pa daļai izspiests, un ka, to dodot, mēs īstenībā nemaz neesam nopietni domājuši viņu burtiski izpildīt.

Skiet tomēr ,ka mūsu gadījumā nav vietas ne dvēseles konfliktam, ne arī apšaubāmas morālas kvalitātes ricībai, solot vienu un domājot citu. Nav arī vietas latviskai mentālitātei raksturīgajai tieksmei visu pārāk krasi drāmatizēt, nevajadzīgi sabiezināt krāsas.

Mums vislem ir skaidrs, ka, kaut arī mēs mīlam savus vecākus, tad tomēr, iemīlot līgavu, šai mūsu pirmajai mīlestībai nav jāzūd; mēs mīlam savu vīru vai sievu, bet tai pašā laikā mēs mīlam arī savus bērnus. Jaunu sirsnības, pateicības vai pat mīlestības jūtu dzimšana nebūt neprasa agrāko saišu pārtraukšanu, vai vecās mīlestības nolieglšanu vai pat miršanu. Jaunām, tuvām attieksmēm rodoties, notiek gan kas cits — paplašinās mūsu pienākumu loks.

Mūsu sirdis mēs mīlestībā esam atdevuši savai tautai un zemei, tas ir tiesa, bet šī mīlestība mums nelīdz būt lojāliem un krietniem pilsoņiem mūsu draugu zemē. Tikai — un tā ir negrozāma prasība — mums jāapzinās, ka ar katru jaunu šāda veida solījumu mēs uzņemamies jaunus, vienmēr lielākus parādus.

Kā teikts, šai zemē visu labprāt dod uz parāda. No vienas puses tas ir labi, jo bez šīs plašā vērienā kreditu sistēmas nekad nebūtu sasniegts šejienes augstais dzīves standarts. No otras puses tomēr — ļoti viegli iespējama pārkreditēšanās ar visām tās nelāgajām sekām.

Tieši tas pats attiecas arī uz tām saistībām, ko nodibinām, vai vēl tikai taisāmies nodibināt ar tām zemēm, kur esam atraduši savu tagadējo dzīves vietu: iekāms mēs to darām ,mums nopietni jāapsver, vai šis parāds nepieciešams.

Tie ir goda parādi, ko mēs tādā veidā uzņemamies, un tos uzņemoties, mums jābūt skaidrībā, vai mūsu morālais kapitāls ir pietiekami liels mūsu jauno, vienmēr augošo saistību kārtošanai.

KULTŪRAS FONDU APVIENOŠANA IEILGST

ALAs valdes sēdi ar savu klātieni pagodināja Latvijas sūtnis prof. A. Spekke

ALAs centrālās valdes sēde notika sestdien, 29. janvārī, apvienības sekretāriāta jaunajās telpās — 1727 Kenyon St., N.W., AS Valstu galvaspilsētā. Sēdi vadīja valdes priekšsēdis prof. P. Leiņš jr. un tanī piedalījās A. Bērziņš, P. Eglītis, A. Klaupiks, Ed. Gallens, Ev. Freivalds, A. Līdacis, V. Vuškalns, G. Meierovics, V. Klīve, A. Udris un ģenerālsekretārs Br. Albats.

ALAs sekretāriāta jaunā mītne daudz ērtāka par agrāko. Pagraba stāvā te plašas telpas archīvam, mimiografam un citām vajadzībām.

Pēc tradicionālās iepriekšējās sēdes protokola vienbalsīgas pieņemšanas darba kārtībā nāca Brīvās pasaules latviešu apvienības organizēšanas jautājums. Pirms tam vēl ALAs centrālā valde nolēma aizsūtīt apsveikuma telegrammu Nacionālās apvienības padomei Kanadā sakarā ar tās sesiju 29. un 30. janvārī.

Noklausījušies ziņojumu, ka Nacionālā apvienība Kanadā jautājumu par savu līdzdalību Ziemeļamerikas latviešu kopējā kultūras fondā izlems tikai marta sēdē, ALAs centrālā valde, pilnīgi apzinoties un saprotot šī jautājuma svarīgumu, tomēr nožēlo, ka no tās neatkarīgu apstākļu dēļ Ziemeļamerikas latviešu kopējā kultūras fonda darbības uzsākšana novilcinās. Sakarā ar to ALA arī šogad vāks līdzekļus savam Kultūras fondam no tos izlietos tāpat kā agrākos gados.

Par Brīvās pasaules apvienību daudz runāts un spriests jau agrāk, gandrīz divi stundas tai veltīja arī šai sēdē, bet galīga lēmuma vēl nepieņēma. Atziņas tomēr arvien vairāk noskaidrojas un līdz ALAs kongresam, liekas, visi vajadzīgie fakti būs savākti. Iespējams, ka jaunajai organizācijai padomes nemaz nebūs, iztiekot tikai ar valdi.

Par Apspiesto tautu apvienību ziņoja **Alīr. Bērziņš.** Tās darbs atradis diezgan lielu atbalstu. Apvienotas 9 nācijas, lai cīnītos par savām tiesībām un suverenitāti. Šā gada maijā paredzēts kongress Strasburgā. No latviešu šejienes delegācijas turp, domājams, brauks priekšsēdis Dr. Māsēns un vēl viens loceklis, bet pārējie 6 būs jāizrauga LAK EC — Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centram. Apspiesto tautu apvienības politiskā nozīme izrādījusies pat efektīgāka, nekā sākumā domāts. Balso no katras delegācijas viens.

Pēc pusdienas pārtraukuma kasieris G. Meierovics ziņoja par ALAs kases stāvokli. Gausi ienākot biedru naudām, var aptrūkt līdzekļu administrātīviem izdevumiem. Valde pārrunā dažu organizāciju mazās atsaucības cēloņus un apsver dažādas iespējas to aktīvitātes kāpināšanai.

Priekšsēdis P. Leiņš ziņo, ka ASV Tautas vietnieku nama speciālā komiteja komūnisma agresijas noskaidrošanai izdevusi 20.000 eks. savu 12. speciālo ziņojumu, kas aplūko Latvijas vēsturi un Latvijas okupāciju. No šī izdevuma tiklab Latvijas sūtniecība, kā ALA pa 2000 eksemplāru saņēmušas par brīvu. Šo izdevumu izplatīs arī ārpus Sav. Valstīm.

Vašingtonā nosvinēta Baltijas antantes 20 g. jubileja. Līdzīga sanāksme šai sakarā notikusi arī Čikāgā.

Plašākas pārrunas notiek par to, kur rīkot ALAs kongresu 1955. g. Nobalsojot ar 5 pret 3 balsīm nolemj, ka šogad kongress rīkojams Austrumu piekrastē. Par visvairāk piemēroto vietu atzīst **Nujorku.** Paredzams, ka kongress notiks aprīļa beigās vai maija sākumā.

Apstiprina mandatu komisiju līdzšinējā sastāvā — Klaupiks, Ūdris, Meierovics.

Nākošo ALAs centrālās valdes sēdi nolemj noturēt Filadelfijā.

Kultūras biroja vadītājs **Ev. Freivalds** ziņo par iecerēto latviešu mākslas izstādi. Tā kā tās pienācīga sarīkošana prasa prāvus līdzekļus — ap 1700 dolaru — un tā kā mākslinieku interese par piedalīšanos šai izstādē nav bijusi pietiekami dzīva — šogad izstādes nerīkos. Attiecīgiem referentiem jāatrod ceļi, kā piešķirt godalgas tēlojošā mākslā, grafikā u. c. mākslas nozarēs ,šai izstādei nenotiekot. Nodibināta 2. vispārējo latviešu dziesmu svētku komiteja, kuŗai arī izmaksās šo dziesmu svētku sarīkošanai fondā esošos $510.00. Pēc notikušiem 2. Dziesmu svētkiem tai vismaz šāda pati summa iemaksājama 3. Visp. dziesmu svētku sarīkošanai. Kultūras fonda ziedojumu vākšanai šogad paredzētas Latviešu Kultūras drauga kartes (Leo Stepes zīmējums) un ziedojumu lapas. Jaunus ierosinājumus turpmākam darbam cer gūt ar īpašu aptauju. Čikāgā notikusi skolotāju konference.

Par **ieceļošanas** lietām ziņoja aprūpes biroja vadītājs **A. Klaupiks.** Saņemti un nosūtīti ASV Ārlietu ministrijas Vīzu nodaļai ar CWS starpniecību (un tieši Department of State) 46 galvojumi 94 personām. No šiem galvojumiem jau apstiprināti (verified) 32.

Patlaban apstrādāšanā 64 galvojumu lietas.

Izsūtītas galvojumu veidlapas, kompelktos 3800 eksempl. kopā ar instrukcijām un paskaidrojumu lapām. Sniegta informācija ieceļošanas jautājumos 125, izsūtīts jaunais ieceļošanas likums 120 un rakstīts šais jautājumos 595.

Veicot **palīdzības darbu,** pārsūtīts uz Vāciju $1.601, uz Austriju $210, atsevišķām personām Austrijā $23, uz Franciju $100 plūs atsev. pers. $100, Augustdorfas ģimnazijai $141.50. Pašreizējais atlikums $572.01. Aprūpēs biroja dzīvē nekas sevišķs nav noticis, bet rit intensīvs rutīnas darbs. Visas ieceļošanas formālitātes tagad kārtojas daudz grūtāk, jo nav vairs IRO un UNRRAs, kas agrāk daļu darba jau bija sagatavojušas. Dažreiz izceļotājus noraida uz veco veselības datu pamata. Ir izredzes, ka speciālo ieceļošanas likumu grozīs un pagarinās. Palīdzības darbā daudz veikuši arī Daugavas Vanagi un bazniecas. Sēdes laikā ienāca 100 dol. ziedojums Kultūras darbam no Latvijas sūtniecības Vašingtonā un 56 dol. ziedojums Augustdorfas ģimnazijai no Seļonijas.

Alīr. Bērziņš ziņoja, ka ASV Informācijas aģentūra pagatavojusi filmu par Latviju un tās okupāciju, ko sinchronizēs daudzās valodās. ASV gan to neizrādīs. Informācijas biroja vadītājs arī aprādīja, kā tagad notiek cilvēku deportācijas no Latvijas un ierosināja pret to protestēt.

Uzņēma par biedriem ALAā Ņujorkas latviešu jauniešu kopu un 13 atsevišķas personas.

Dažādos jautājumos pārrunāja ierosinājumu paaugstināt dalības maksu ALAs kongresā, lai ar šādā kārtā ienākušiem līdzekļiem segtu daļu cela izdevumu tiem delegātiem, kas uz kongresu ierodas no tālienes.

A. P.

ATBALSTĪJUŠI LNAK DARBU

Pagājušā gadā LNAK darbību ar ziedojumiem visdevīgāki atbalstījuši:

Dr. Sērs, Dr. L. Lībietis, Latviešu biedrība Imanta Edmontonā, K. Bišs, M. Galviņa un J. Vītiņš.

LNAK valde izsaka ziedotājiem sirsnīgu paldies.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. AT 7798, MONTREAL, P. Q
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

PAZIŅOJUMS

par K. Milenbacha un J. Endzelīna Latviešu valodas vārdnīcu (6 sējumos)

Iznākuši divi pirmie sējumi. Februārī gaidāms 3. sējums, pats biezākais, kas aptver 7 dubultburtnīcas, 1168 lps. 4. sējuma iznākšana paredzama apm. pēc 6 mēnešiem, un tādos pašos starplaikos gaidāms 5. un 6. sējums.

SĒJUMU CENA

	1. sēj.	2. sēj.	3. sēj.	4. sēj. (cena aptuvena)
ASV, Kanadā, Argentīnā un Venecuēlā	$9	$10	$11.50	$10
Brazilijā	$6	$7	$8	$7
Vācijā	DM 34	DM 38	DM 50	DM 38
Zviedrijā	Kr. 40	Kr. 45	Kr. 58	Kr. 45
Anglijā	3 märc.	3:12	4:10	3:12

Pašreiz aptrūcis 1. sējuma, bet ceram drīzumā nelielu skaitu iesiet. Ja pieteiktos pietiekošs skaits abonentu, pirmo sējumu paredzēts pavairot pēc visu sešu sējumu iespiešanas.

Parastās, 160 lpp. biezās, dubultburtnīcas cena: ASV, Kanadā, Argentīnā un Venecuēlā $1.60, Vācijā DM 6, Zviedrijā Kr. 7, Anglijā 11 šil. 11. (110 lps.) dubultburtnīcas cena: ASV, Kanadā, Argentīnā un Venecuēlā $1.10; Vācijā DM 4.10, Zviedrijā Kr. 4.80, Anglijā 8 šil.

18. (208 lpp.), pēdējās iznākušās dubultburtnīcas cena: ASV, Kanadā, Argentīnā un Venecuēlā $2.08, Vācijā DM 7.80, Zviedrijā Kr. 9.10, Anglijā 14 šil. 4 p.

Abonentu skaits tuvojas 450. Abonenti, kas nav samaksājuši par 2. un 3. sējumu, lūgti to nekavējoties darīt. Tāpat lūgums, kam iespējams, iemaksāt (resp. samaksāt) arī par 4. sējumu, jo kopai jārīkojas tikai ar abonentu naudu.

Jauni abonenti var pieteikties, paziņojot Čikāgas baltu filologu kopas priekšniekam Aleksim Kalniņam (1635 No. Orchard St., Chicago 14, Ill.) vai sekretārei Lidijai Pērļupei (2000 No. Howe St., Chicago 14, Ill.); 1) pilnu kristībvārdu un uzvārdu, 2) adresi, 3) vai vēlas sējumus vai dubultburtnīcas, kas ir nebrošētas.

Nnauda (tikai ar M.O.) ASV, Kanadas un pārējo valstu abonentiem, kur kopai nav sava pārstāvja, sūtāma kopas kasierei Austrai Ozoliņai (1635 No. Orchard St., Chicago 14, Ill.). Pārējiem abonentiem nauda sūtāma attiecīgajam kopas pārstāvim Čikāgas **Baltu Filologu kopa**

PĀRDĒVĒTA MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

Pieņemti arī jauni statūti

Š. g. 29. janvāris Montreālas latviešu kolonijas dzīvē iezīmēja kādu jaunu posmu: Palīdzības biedrības kārtējā pilnsapulcē pieņēma jaunus statūtus un ievēlēja nākošajam gadam valdi un revīzijas komisiju.

Valdē ievēlēti: par priekšsēdi A. Bremze un locekļiem: J. Saliņš, V. Kraulis, Dz. Ikvilde, M. Ikvilds, S. Gabrāns un V. Dorns. Revīzijas komisijā: O. Asmens, A. Caunītis un P. Agrums.

Pilnsapulce noritēja lietiški un patīkami, nebija parasto domstarpību asās šķautnes, pavīdot pat humora dzirkstīm.

Jaunajos statūtos līdzšinējā Palīdzības biedrība pārveidota par — Montreālas latviešu biedrību.

Biedrības pārorganizēšana un jaunu statūtu izstrādāšana bija nobriedusi jau agrāk. Šai sakarā metīsim dažus skatus atpakaļ. Montreālas palīdzības biedrība nodibināta pirms 7 gadiem, kad šeit parādījās pirmās ieceļotāju grupas un radās vajadzība pēc organizācijas, kas palīdzētu iebraucējiem orientēties jaunajā vidē, sameklēt pajumti un darbu, kā arī sagādāt ieceļošanas iespējas Eiropā palikušiem tautiešiem un sniegtu materiālu atbalstu trūcīgiem. Gadi nāca un gāja, un līdz ar to krasi mainījās jaunieceļotāju dzīves apstākļi. Kolonija no dažiem desmitiem izvērtās tepat pāris tūkstošos; tautieši ne tikai sagādāja sev eksistences iespējamības, bet daļa ir jau kļuvusi par namu un uzņēmumu īpašniekiem. Gandrīz izbeigusies arī ieceļošana no Eiropas.

Līdz ar to atkrituši biedrības tapšanas galvenie mērķi, bet klāt nākuši jauni: radusies vajadzība pēc organizācijas, kas aptvertu visas trimdas iekšējās dzīves nozares un pārstāvētu latviešu koloniju uz āru.

Atkarā no šiem apstākļiem statūtos grozīts ne tikai biedrības nosaukums, bet ienests jauns, fundamentāls pants, ka biedrības mērķos ietelp cīņa par Latvijas neatkarību. Ja agrāk dzirdēti iebildumi, ka Palīdzības biedrība, kā šauru uzdevumu organizācija, nevarot uzņemties nacionāli — politiskās funkcijas, tad tagad šis šķērslis novērsts, un katram nacionāli domājošam latvietim biedrības durvis ir atvērtas.

Latviešu biedrība un DV nodaļa ir divas organizācijas ar vienu mērķi: brīvā Latvija.

Lai katrs vadās ar savu sirdsbalsi aktīvi atbalstīt vienu vai otru, vai abas, bet lai nestāv malā un nepadodas apatijai, pesimismam un rezignācijai.

Jākonstatē, ka arī Palīdzības biedrība faktiski veica ne tikai tiešo palīdzības darbu, bet arī kultūrāli-politisko, tikai, kā jau minēts, tas neatbilst biedrības šaurajam nosaukumam un toreizējiem statūtiem. Patiesu atzinību ir pelnījušas visas tās personas, kas stāvējušas pie biedrības šūpuļa, darbojušās biedrības dažādās nozarēs, visi biedrības biedri, kas bija MLPB un tagad ir MLB pamats, tāpat Montreālas latviešu sabiedrība, kas morāli un materiāli to atbalstījusi, bet jo sevišķi tām pavisam nedaudzām personām, kas aktīvi biedrībā darbojušās no pirmās līdz pēdējai dienai un tagad turpina šo pašaizliedzīgo, dolaros neaprēķināmo un nesamaksāto darbu tautas druvā.

J. S.

Montreālas Latviešu b-bas jaunā valde un revīzijas komisija. 1. r. no kr.: Vicepr-dis J. Saliņš, A. Bremze, konsuls V. Tomsons, Dz. Ikvilda, valdes pr-dis A. Bremze. 2. r.: V. Kraulis, rev. kom. pr-dis O. Asmenis, DV pārst. O. Klavenieks, S. Gabrāns un M. Ikvilds. O. Asmeņa foto

DAUGAVAS VANAGI

DV LONDONAS NODAĻAS

gada svētku sarīkojums notiks 12. februārī, pl. 7. vak., greznajā Odd Fellows Temple zālē. Paredzēts: akts, apsveikumi, māksliniecīski priekšnesumi un noslēgumā saviesīga dzīve ar deju un atspirdzinājumiem. Nodaļas valde laipni aicina kaimiņus un londoniešus uz šo lielo un nozīmīgo sarīkojumu.

Rs

ZIEDOJUMI

Ziemassvētku kartīšu ziedojumu vākšanas akcijā ziedojuši:

75c O. Zviedris; $1.00 M. Teichmanis; $1,00 R. Z.; $1.00 V. Bernāns; $1.00 P. Pupurs; $1.00 M. Gailis; $1,00 A. Dārznieks; $1,00 J. Rasa; $2,00 H. Zundāne; $1.00 V. Bodnieks; $1,00 H. Romans; $1 J. Dižgalvis; $1.00 V. Pētersons; $1,00 B. Ziemiņš; $1,00 A. Keizars; $3,00 V. Kaļiņš; $1,00 J. Gailītis; $1,00 E. Gailis; $3,00 J. Treijs; 1.00 A. Klincāns; $2,00 N. Grīnbergs; $1 J. Norvilis; $1.00 K. Blumbergs; $2 K. Zaļais; 75c 2. Lešinskis; $1,00 J. Kudiņš; 75c A. Vanags; $1,00 V. Kalniņš; $2.00 I. Richters; $1,00 J. Grundsbergs; $1,00 E. Zariņš; $1,00 J. Mednis; $1.00 V. Ozols; $2 A. Salenieks; $1,00 M. Reisnieks; $1,00 A. Muzis; $1,00 I. Michelsons.

$1,00 A. Krūms; $1,00 V. Uiska; $1,00 R. Eglītis; $1,00 J. Utināns; $1,00 A. Silenieks; 75c S. Zaļais; $1,00 V. Kalnietis; $2 H. Ritums; $2,00 V. Dumpis; $1,00 O. Kazēks; $1,00 P. Grīnbergs; $1,00 V. Keišs; $1,00 J. Goldmanis; $2,00 J. Dubrovskis; $1,00 E. Zariņa; $1,00 P. Bērziņš; 75c A. Strauss; 75c R. Blūmentāls; $2,00 A. Juchneris; 75 centi H. Bērziņš; $1.00 E. Polis; $4,75 Eksteins; 75 K. Skribis; $1.00 A. Lipsbergs; $4,00 P. Čakars; $1 P. Krūmiņš; $1,00 R. Grava; $3.00 A. Kauliņš; $1.00 K. Deksnis; $1.00 K. Purmalis; $1,00 M. Cimermanis; $1,00 A. Dambergs; $1,00 P. Petrovs; $2,00 I. Valdmane; $1,00 E. Ernstsons; $1.00 J. Pluksis; $1,00 F. Rejniks; $1,00 V. Janitens.

Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem $58.96.

Izsakām visiem ziedotājiem sirsnīgu Daugavas Vanagu paldies.

DV KV

BEZDARBA APDROŠINĀŠANA KANADĀ

1940. gada augusta mēnesī Kanadas parlaments nolēma nodrošināt Kanadā dzīvojošos pret bezdarbu, jo daudzos gadījumos iedzīvotāji bezdarba laikā nonāca lielās grūtībās.

Kanadas valdība vēlējās novērst varbūtējas krīzes sekas, kā tas bija 20.-to gadu beigās un 30.-to gadu sākumā. Šai sakarā Kanadas valdība uzsāka iedzīvotāju apdrošināšanu pret bezdarbu; tā stājās spēkā 1941. gada jūlijā. Šais noteikumos paredzēts, ka bezdarba apkarošanai tiek maksāts 18-45 centi, par katru strādājošo atkarā no viņa izpelņas.

Bez tam valdība piemaksā vienu piekto daļu par katru strādājošo. Bezdarba gadījumā bezdarbnieks tiesīgs saņemt bezdarba pabalstu, ja viņš ir darbam spējīgs, bet nevar darbu atrast nedz pats, nedz darba pārvalde nevar viņam to sagādāt. Citiem vārdiem, Kanadā ikstrādājošais palīdz otram bezdarba gadījumos, jo, visiem maksājot bezdarba apkarošanas nodokli, rodas iespēja atbalstīt tos, kam nav darba, bet kas savā laikā ir strādājuši. Tātad Kanadas strādājošie paši ir palīdzējuši veidot bezdarba apdrošināšanu.

Darba pārvaldes uzdevums ir pirmām kārtām sagādāt katram tā spējām un praksei piemērotu darbu, Darba pārvaldei ir ap 200 biroju visā Kanadā no Ņufaundlendas līdz Britu Kolumbijai.

Jauniebraucējiem Kanadā šai ziņā ir tādas pašas tiesības kā pārējiem Kanadā dzīvojošiem. Darba pārvalde viņiem palīdz sagādāt piemērotu darbu. Tāpat Darba pārvaldes ierēdņi sniedz bezmaksas informāciju un dod labus padomus darba jautājumos. Ikviena vietējā darba pārvaldes iestāde jums sniegs izsmeļošus paskaidrojumus darba jautājumos, norādot, kur un kādā veidā atrast piemērotāku darbu savā speciālitātē.

Vispāri Darba pārvalde ir iestādījums, kas ikvienam darba meklētājam, kā arī darba devējam ir noderīga, un ikvienam ir iespējams to izmantot savām vajadzībām.

KANADĀ

TORONTO

Sestdien, 19. februārī, plkst. 8 Toronto latviešu baptistu draudzē viesosies mācītājs Juris Lamberts no Čikāgas. Viņš stāstīs par savu darbu Krievijā, Latvijā un Zviedrijā. Priekšlasījumu ilustrēs ar uzņēmumiem uz ekrāna. Pašlaik J. Lamberts dzīvo Čikāgā, kur strādā European Evangelistic Crusade organizācijā ar uzdevumu vākt līdzekļus Eiropas bēgļu apgādei. Šis darbs viņam saistīts ar ceļojumiem pa visu kontinentu, tā sagādājot arī interesantu vielu par apstākļiem un dzīvi visā Amerikā. J. Lamberts savā laikā Zviedrijā kļuva pazīstams ar savu darbību latviešu karavīru labā, lai aizkavētu viņu izdošanu komūnistiem. Priekšlasījums notiks baptistu baznīcā Walmer Rd. un Lowther Ave krustojumā.

Toronto latviešu biedrība sestdien, 12. februārī rīko savās telpās, 198 Osler St., Meteņu vakaru, kuŗā par priekšnesumiem gādās TLB teātŗa ansamblis. Programmā piedalīsies E. Krēmane un I. Dombrovska. Dāmu komiteja būs rūpējusies arī par atspirdzinājumiem.

DV Toronto nodaļa rīko piektdien, 11. februārī DV namā, 123 Huron ielā biedru vakaru. Visi biedri laipni lūgti vakaru apmeklēt jo kuplā skaitā, aicinot līdzi arī viesus.

DV Toronto nod. valde

DV Toronto nodaļa arī jaunā gadā nepagurstot turpina savu darbu un pienākumu pret mūsu tautas visvairāk cietušo daļu. Lai šo darbu veiktu, nepieciešams tautiešu atbalsts un līdzdalība. Pēc pieņemtiem principiem DV org. sava darba veikšanai, starp citu, divreiz gadā organizē ziedojumu vākšanas akcijas — Ziemassvētkos un Lieldienās. Pēc sekmīgas Ziemassvētku akcijas noslēguma, kuŗā daudzi tautieši un tautietes bija atvēruši sirdis šim darbam, Vanagi ievadījuši priekšdarbus Lieldienu akcijai un sagaidām tikpat siltu atbalstu un devīgu no tautiešiem.

Tamdēļ DV Toronto nodaļa jo sirsnīgi lūdz katru tautieti, kas devis un grib dot, turēt atvērtas sirdis un čaklas rokas, lai nepagurtu iecerētajam aprūpes darbam.

Visus ziedojumus nodaļa lūdz sūtīt uz sekojošām adresēm:

Mr. A. Putniņš, 280 Wright Ave, Toronto, Ont.; Mr. P. Ratnieks, 123 Huron St., Toronto, Ont.

Sarīkojumu kalendārs Toronto

19 februārī Amerikas latviešu teātŗa ceļojošā ansambļa viesizrāde V. Kārkliņa Indigā ēŗeja, Central Highschool of Commerce zālē.

25. februārī Latviešu un igauņu YMCAs sportistu balle, Columbus zālē.

6. martā DV Teātŗa uzvedumā Cillvēks grib dzīvot, 62 Claremont ielā.

12. martā sv. Andreja baznīcā 1. ev.-lut. draudzes koŗa gadskārtējais koncerts ar J. Norvila kantātes Latviešu dziesma pirmatskaņojumu (Pie ērģelēm autors).

LASĪTĀJU VĒSTULES

JAUNO „SATVERSMI" GAIDOT

LNAK statūtu opozicionāriem, kas divi gadi atturējās no sadarbības un cītīgi gatavojās Dolara gāšanai, beidzot, pašai pozicijai stipri piepalīdzot, izdevās pieveikt cietākos tā aizstāvjus A. Svenni un V. Upeslāci. Vēl vairāk: vai nu viņiem par sodu vai arī tāpēc, ka šie sabiedriskā dzīvē darbīgie un runīgie vīri būtu labākie statūtu speciālisti — viņi tika ievēlēti jaunu statūtu projekta sagatavošanai par padomdevēju viņiem pievēlēja klāt opozicijas pārstāvi A. Sprūdžu.

Kā tiks veidoti jaunie statūti, nav vēl īsti zināms, bet pielaižams, ka pēc paša Padomes pr-ža prof. A. Dreimaņa mājiena — tie nosvērsies organizāciju apvienības plāksnē, jo arī viņu, kā profesors sesijā paskaidroja, Londonas biedrībai, kas vienīgā labi kārtojot saistības, LNAK neesot sava pārstāvja. Tātad, ja šis ceļš tiks iets, arī Latviešu preses biedrības Kanadas kopai, Dainas korim, Mednieku-makšķernieku biedrībai un daudz citām bāhm un kopām LNAK padomē pienāktos savi pārstāvji. Un kāpēc lai viņiem to liegtu?

Citiem vārdiem runājot, mēs atkal nonāksim pie sava likteņīgā simta, kas brīvajā Latvijā pārstāvēja apm. 2 milj. iedzīvotāju un tomēr bija jāpadzen. Te nu gan tas pārstāvētu apm. 12.000. Šķiet, tāda luksa kā ASV, kur 160 milj. tauta apvienojusies divi galvenās partijās, mēs ne šeit, nedz arī atbrīvotajā Latvijā nesasniegsim, jo — kur divi latvieši, tur ir trīs politikas.

Bet es nu gan, skumju skatu raugoties uz LNAK statūtu opozicijas, pozicijas un pozicijas-opozicijas izdarībām, tāpat kā man līdzīgie tautieši, pazemīgi lūdzam trīs statūtu vīrus, protams, ja tas nav saistīts ar smadzeņu izmežģīšanu, censties atrast tādu modus vivendi, lai tur, kur sanāktu kopā trīs latvieši — būtu tikai viena politika. Arī tad jau semafors uz saprašanos būs valā.

L. L., Toronto

VAI TĀ BIJA?

Mācītājs A. Lūsis LA š. g. 29. janv. numurā izsakās, ka Ulmanis bijis pārāk liels optimists, pārāk lēti ticējis Eiropas demokr. taisnīgumam, vai arī trūcis īstas informācijas. Bet vai diplomatiskā informācija nekliboja? Zinu kādu latviešu zobārsta atraitni, kuŗai kāds mūsu ofic. pārstāvis Maskavā atkārtoti apgalvojis, (pirms krievu okupācijas, viņai meita bija palikusi Padomijā), ka krievi iebrūkot **mums nekā jauna nedarīšot!?** Kas gan izrādījās vēlāk un kas maksāja ar savām dzīvībām un asinīm?

J. M., Nebraskā

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

GRĀMATU PUTENIS PĀRI AMERIKAS KONTINENTAM

KĀDU CEĻU IZVĒLĒSIES MŪSU JAUNATNE SVEŠUMĀ — PELNĪT NAUDU VAI MĀCĪTIES?

Hamiltonā Kanadā

Hamiltonas latviešu skolas rīkoto Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojumu atklāja skolas pārzine E. Gulbe. Par Draudzīgā aicinājuma dienas nozīmi latviešu tautas dzīvē referēja māc. A. Voitkus, — jaunais DV Hamiltonas nodaļas priks. Savā runā referents pakavējās atmiņās par savu skolas laiku un toreizējiem apstākļiem pēckara gados, un iztirzāja grāmatu iespiešanas attīstības augšupeju, šo norisi salstoši ilustrējot ar skaitļiem un piemēriem.

Plašāk runātājs pakavējās pie latviešu intelligences darbības atmodas laikā un latviešu cenšanās pēc izglītības.

Runātājs uzsvēra, ka Kārlis Ulmanis labi izpratis izglītības nozīmi, jo skoloto tautas daļu, lai kādas svešas varas nāktu, nevar tik ātri asimilēt. Latvijā studējošās jaunatnes skaits procentuāli bija viens no augstākajiem proc. pasaulē. Kāds stāvoklis tad ir šodien, Kanadā? Mūsu jaunieši vēro savus līdzgaitniekus — kanadiešu jauniešus, kas bieži jau ar 16 gadu vecuma sasniegšanu alzieť praktiskajā dzīvē — darbā, kur bieži ar fizisko darbu nopelna to pašu, kā tie, kas ziedojuši pūles un līdzekļus augstākās izglītības iegūšanai. Savā laikā latviešu tēvi un mātes atrāva sev visu, lai bērni varētu iegūt izglītību; tāpat arī šodien — mēs nevaram atstāt savus bērnus bez izglītības, lai tie jau vienas paaudzes laikā asimilētos, bet kā izglītoti latvieši tie varēs sekmīgāki cīnīties par brīvības atgūšanu savai tēvu zemei. „Tāpēc šodien," teica referents, „sekodami K. Ulmaņa aicinājumam, dosim saviem bērniem iespēju izglītoties, tad jau arī būs sasniegta daļa no šī mūsu iecerētā mērķa."

Pēc referāta Milda Plosteniece-Martinova deklamēja sarīkojumam īpaši izvēlētus dzejoļus. Vakara noslēgumā Hamiltonas latviešu biedrības koris dirigenta Imanta Saksa vadībā īsti izjusti nodziedāja J. Cīrula — Maldus (pašam komponistam tieši Draudzīgā aicinājuma dienā bija jāpārciešas slimnīcā atkal viena operācija) un trīs latviešu tautas dziesmas. Mājās ejot sarīkojuma viesi iepazinās ar jaunākajām latviešu grāmatām, kuras apskatei bija izstādījis J. Dāvis. Vareja vēlēties, lai šis jaukais sarīkojums būtu bijis labāki apmeklēts.

J. L.

Vankuverā Kanadā

Skaists sarīkojums bija Vankuveras LB rīkotais Draudzīgā aicinājuma atceres vakars, kuŗu ar dievkalpojumu ievadīja māc. K. Avotiņš, norādot, ka Dieva griba bijusi piedzimt mums par tās tautas locekļiem, kuŗas pārstāvji esam. Un mūsu pienākums ir nesabrukt iekšējā nebrīvībā, bet, lepniem un spēka pilniem pasauli pārstaigājot, neaplipt ar svešuma putekļiem, bet saglabāt paši sevī un savos bērnos latvju kultūru un garu.

Pēc valsts himnas laicīgo aktu atklāj māc. K. Avotiņš, uzaicinot ar klusuma brīdi godināt prezidentu Kārli Ulmani, jo mēs nespējam pieminēt Kārli Ulmani, nepieminot un negodinot mūsu valsti, brīvību un tās veidošanos uz pilnību.

Prof. Bišmanis referēja par Draudzīgā aicinājuma nozīmi un ietekmi tautas audzināšanā pirms 15 gadiem un tagad. Arī tagad nedrīkstam ļaut nokalst zelta ābelei, bet tai jākuplo, un mūsu kultūras dārzam trimdā jānes bagāta raža.

Pēc referāta savai sudraba flautai gavilēt liek A. Grants, un publika bez piedevām to negrib atlaist, bet Dzintra Dicmane nolasa fragmentu par Jāņa Jaunsudrabiņa dzīvi un pirmām skolas gaitām, kas klausītājiem ļoti patika.

A. Avotiņa savā Draudzīgā aicinājuma stāstā, pieminot visus skolotājus, it sevišķi lika atminēt un godināt sirmo skolotāju Aleksandru Panteļējevu, kam šinīs dienās piepildās 75 gadi un kas savā mūžā, skolotāju institūtā darbodamies, izaudzinājis daudz skolotāju. Lai simbolisti godinātu visus audzinātājus, Vankuveras LB pasniedz šim sirmajam skolotājam L. Bērziņa grāmatu: Mūža rīts un darba diena, bet viņa kundzei, kuŗa vēl tagad audzina jaunus mūzikas talantus, baltus ziedus. **L. Ozolkalne**

Savienotajās Valstīs Bostonā

Prezidenta Kārļa Ulmaņa Draudzīgā aicinājuma 20 gadu atceres sarīkojumā Bostonā DV zālē 29. janvārī runāja bij. skolu inspektors Fricis Andersons. Viņš citēja Konta vārdus: „Piemineklis kļūst lielāks, ja mēs tam tuvojamies, bet cilvēks kļūst lielāks, ja mēs no viņa attālināmies." Pats K. Ulmanis līdz ar Latvijas valsti nogrimis dzelmju pusnaktī, bet ar sevu darbu un jo sevišķi ar Draudzīgo aicinājumu Ulmanis sev tautā uzcēlis paliekamu piemineklī. K. Ulmanis lasīja un mīlēja grāmatas un zināja, ka ar grāmatām var audzināt tautu. Ulmaņa privātā bibliotēkā bija 3500 sējumu. Kr. Valdemāra aicinājums — kas pats ticis pie gara gaismas, lai velk pie tās arī citus — ir Draudzgā aicinājuma ideja. To jo svarīgi ievērot trimdā.

Amerikas latviešu Tautiskās savienības priekšsēdis mag. iur. A. Cīrulis pasniedza lektoram F. Andersonam grāmatu, bet Bostonas latviešu skolai no bij. sabiedrisko lietu ministra A. Bērziņa 2 sējumus Kārlis Ulmanis, no A. Šķobes, skolas padomes locekļa Siseņa un ALTS pa vienai grāmatai. Režisors, aktieris un gleznotājs Jānis Lejiņš skolai dāvināja savu jaunāko gleznu Raiņa portretu. Grāmatu Drauga izdevējs H. Rudzītis paziņojis, ka Bostonas skolai izsūtījis saini ar grāmatām.

Arī Z. Kaktiņa studenšu korporāciju vārdā un V. Lambergs Korporāciju kopas Bostonā vārdā līdz ar novēlējumiem dāvināja latviešu skolai grāmatas.

Skolas pārzinis J. Ezeriņš, pateicās ziedotājiem un izteica vēlējumu, kaut latviešiem atkal rastos tāds vīrs, kāds bija prezidents Kārlis Ulmanis, kam visa tauta atkal varētu līdzi iet un apvienoties kā trimdā, tā atbrīvotajā dzimtenē.

Svinīgajam aktam sekoja mūzikāli un vokāli priekšnesumi. Daila Gosts dziedāja latviešu dziesmas, bet aktrise Skaidrīte Straumane deklamēja A. Eglīša un V. Strēlertes dzejas. Klavieru pavadījumus veica Ilona Vilde.

Sarīkojums bija kupli apmeklēts.

V. L.

Indiānāpolē Savienotajās Valstīs

Atzīmējot Draudzīgā aicinājuma 20 gadu atceri, Indiānas Latviešu biedrība 29. janvārī Indiānāpolē, 2801 Guilford Ave, bija rīkojusi referāta vakaru ar deklamācijām.

Vakaru atklāja ILB priekšnieks K. Kārkliņš, raksturojot bij. valsts prezidenta K. Ulmaņa Draudzīgā aicinājuma lielo nozīmi mūsu valsts kultūras dzīvē. Uzrunu nobeidzot Kārkliņš piezīmēja, ka arī viņam gribētos nākt klajā ar draudzīgu aicinājumu un tas būtu aicinājums visiem tautiešiem atbalstīt Amerikas latviešu apvienību kā savu vienotāju organizāciju, jo tas darbs, ko veic ALA ir nesalīdzināmi vairāk vērts par to vienu dolaru biedru naudas ALAs atbalstam.

Pēc uzrunas prof. A. Grotāns referēja par Latviešu grāmatas nacionāli-kultūrālo vērtību trimdā. Referātam sekoja deklamācijas Indiānāpoles latviešu jaunatnes sniegumā.

Sarīkojuma laikā Indiānas latviešu jaunatnes organizāciju padomes pārstāvis paziņoja, ka, sekojot Draudzīgā aicinājuma mudei, padome izdarījusi ziedojumu vākšanu latviešu kultūrālo mērķu sekmēšanai. Saziedots naudā $110 un 14 jaunas grāmatas nodotas ILB rīcībā apvienotās biedrības un latviešu skolas bibliotēkas papildināšanai ar jaunāko latviešu literātūru.

Referāta vakarā bez tam vēl latviešu skolas vajadzībām Indiānāpolē ziedojuši Akadēmiskā kopa $25, Korporāciju kopa $25. un māc. Rūsa $5. Tam pašam mērķis paliek arī vakara tīratlikums.

A. B.

SKAUTI TORONTO RĪKOS SADZĪVOŠANAS KURSUS

Kanadas skautu ješda nodomājusi aprīļa mēnesī rīkot latviskās dzīvošanas kursus. Kursu organizatoriskā vadība ir vad. Bruņa Rubesa rokās. Šāda veida kursi skautiem un gaidām ar lieliem panākumiem notikuši 1949. gadā Vācijā Augustdorfā, kur bijis ap 60 dalībnieku. Kursos piedalīsies skauti, gaidas, roveŗi un lielgaidas un tie ilgs 3 vai 4 dienas Toronto. Latviskās dzīvošanas kursu programmā būs: latvju raksti, Lieldienu olu krāšošana, prievīšu aušana, tautas rotaļas, rīpas dzīšana, šūpoļu kāršana, dziedāšana ar teicēju, rotas, tērpi, gadskārtu pāndašs (tradicijas), latviskās gadskārtas, latviskie ēdieni, 5 pāŗu dejas, skalu deja, 2 līdz 3 grupu dejas, istabas rotājumi, Vakrēšana, kur mācītāŗi A. Lūsis aicināts pastāstīt par Kārli Ulmani, latviskais svētbrīdis, mūža godi, latviskie tikumi, lasīšanas un rakstīšanas rotaļas.

B. Rubess ir sarakstījies arī ar komponistu Jāni Norvili, lai iegūtu kursiem tik ļoti svarīgos nošu materiālus.

Sanskrit – Latvian Words – Living Language Fossils

Collected and annoted by Chas. Lasdin (K. Lazdiņš) B.Sc. (Com.) Montreal, 1954., 72 lpp. Autora izdevums

Nesen tirdzniecības zinātņu bakalaurs K. Lazdiņš laida klajā grāmatiņu Sasnskrit—Latvian Words, par ko šo rindu rakstītājs devis atsauksmi jau citur. Bet nebūs par jaunu citādā veidā, ar pa daļai citiem piemēriem to iztirzāt vēlreiz.

Jau agrāk K. Lazdiņš vairākkārt rakstījis Laikā par sanskritu un latviešu valodu, izskaidrodams rīgas vārdu, un vēlāk, aprādīdams sanskrita un latviešu valodas tuvību. Apskatāmajā darbā viņš nu šiem jautājumiem dod plašāk pamatotas atbildes un balsta savus uzskatus par sanskrita un latviešu valodas tuvību ar apm. 300 abām valodām kopīgiem vārdiem, kas pēc autora domām vēl neesot bijuši savākti un klasificēti.

Apskatot avotu sarakstu, redzams, ka autors nav izmantojis tās vārdnīcas, gramatikas un citas valodnieciska satura grāmatas, kas šādam pētījumam bija noteikti jālieto.

Sanskritam viņš nav lietojis pilnīgākās vārdnīcas, ko savā laikā sastādījuši Boetlings (Boehtlingk) un Monjē — Viljams (Monier-William), nedz arī lietojis plašāko sanskrita gramatiku, ko sarakstījis Vakernāgels (Wackernagel) un turpiņa izdot Debrunners. Nav minēts neviens latviešu valodas avots, jo Kalnbērza Latviski-angliskō vārdnīcu par tādu gan nevar atzīt. Katrā ziņā bija jāizmanto Mīlenbacha un Endzelīna Latviešu valodas vārdnīca, kas, kā zināms, tagad iznāk jaunā izdevumā.

Tā kā pētījums ir galvenokārt etimoloģiskas dabas, t. i. cenšas aprādīt sanskritam un latviešu valodai kopīgus vārdus, tad nevar saprast, kāpēc nav izmantota neviena etimoloģiska vārdnīca, kaut gan autors priekšvārdos saka, ka esot stingri sekojis autoritātēm etimoloģijā un aizvēsturē (has strictly followed the authorities in etymology and prehistory). Ja negribēja izmantot jau zināmā mērā novecojušos Uhlenbecka Kurzgefasstes etymologisches Woerterbuch der altindischen Sprache, kas nāca klajā pagājušā gadsimteņa pēdējos gados, tad noteikti bija jāizmanto tāda paša nosaukuma etimoloģiska vārdnīca ,ko patlaban burtnīcās izdod Mayrhofers. Bez tam ir taču tik daudz citu lielisku etimoloģisku vārdnīcu! Etimoloģijas sniedz arī mūsu pašu Latviešu valodas vārdnīca, kas ļoti daudz gadījumos min arī radnieciskos sanskrita vārdus. Nepareizs ir arī autora apgalvojums, ka neviens neesot savācis sanskritam un latviešu valodai kopīgos vārdus.

Lietojot mūsu pašu valodnieku sastādīto vārdnīcu, autors ne tikai it viegli būtu varējis pavairot apskatāmo vārdu skaitu, bet būtu arī redzējis, ka daudziem vārdiem, kas viņam liekas radnieciski, ir pavisam cita cilme. Tā, piem., K. Lazdiņa minētie vārdi: **kalps, bagāts, zvans, kaņepe** u. c. nav vis radnieciski ar sanskritu, bet gan aizgūti no slavu valodām, bet **kuģis, ķūlis, sīpols** ienākuši mūsu valodā no viduslejsvācu valodas, kamēr mūsu vārda **sēņuot** pamatvārds sēne ir somugru vārds. Šie un citi aizgūti vārdi tāpēc nevar noderēt par pamatu autora dažreiz pilnīgi neticamiem secinājumiem. Piem., apgalvojumu par lieliski attīstīto latviešu celtniecību aizvēstures laikos autors balsta ar vārdiem **būve, kalķis, mūris un tornis,** kas gan neko neliecina par latviešu seno celtniecību, jo šie vārdi ir aizgūti no viduslejasvācu valodas vai ar tās starpniecību. Tie liecina kaut ko gluži pretēju, proti: ka mūrētas ēkas senajiem latviešiem nav bijis un ka latvieši šādu celtniecības veidu pārņēmuši no rietumiem.

Autors savos sastatījumos vadās tikai ar skaņu ārējo līdzību, nemaz nerūpējoties par attiecīgo skaņu vai formu cilmi. Nav tāpēc arī brīnums, ka skr. **mahan-**, resp. **mahā-** ‚liels' (sal. svešvārdu **mahārādža** „lielais karalis") ir viņam tas pats, kas latviešu **makten** izteiciena **makten** labs, kaut gan **makten** pamatā ir atkal aizgūts vācu vārds **makts.** Nav autoram zināms, ka skr. **garīyas** (nevis kāds **garigas**) ir pārākais pakāpiens (komparātīvs) skr. vārdam **guru-** smags, svarīgs; gudrs; cienījams un ka tāpēc tas nav rada ar latviešu **garīgs,** kas ir atvasinājums no vārda **gars,** pie kam **gars** ir rada ar skr. **gharma-** „svelme," senprūšu **gorme** „karstums" kā to rāda izteicienā **uzmest garu** uzglabājusies vecā nozīme „karsts tvaiks." Šie piemēri, kam bez grūtībām var atrast vēl citus, skaidri rāda, cik var palauties uz K. Lazdiņa vārdu sastatījumiem.

Nevar gan noliegt, ka gadās viņam arī pareizi sastatījumi. Bet tie valodniekiem jau sen zināmi. Bez tam to ir samērā maz, un tie pazūd nepareizo vidū. Te jāpiebilst, ka gandrīz visiem tiem sanskrita un latviešu vārdiem, kam tiešām ir kopīga cilme, ir radinieki arī citās valodās. Piem., skr. **admi** „es ēdu" ir rada ne tikai ar mūsu **ēst,** bet arī ar lietuviešu **ėsti,** senprūšu **īst,** krievu **jest,** vācu **essen,** latīņu **ēdere** u. c. Ar to autora apgalvojums par latviešu valodas un sanskrita sevišķi lielo tuvību zaudē pamatu. Tādu tuvību pierādītu tādi vārdi, piedēkļi, galotnes vai sintakses konstrukcijas, kas būtu atrodami tikai sanskritā un latviešu valodā. Ir gan tāda tuvība atrasta, piem., starp baltu un slavu un starp baltu un ģermāņu valodām, bet nevis starp baltu un āriešu valodām. Arī K. Lazdiņa aprādītie gadījumi neko par šādu tuvību neliecina.

Sevišķi neizdevušies ir autora latviešu vietvārdu skaidrojumi. Kā, piem., latviešu vietvārdos **Rīga, Kuldīga, Dundaga, Kazdanga, Alšvanga** u. c. redzamā galotne **-ga** atbilst sanskrita piedēklim **-ga** „ejošs, esošs" (rada ar mūsu **gāju!**), tam nu gan neviens vietvārdu pētnieks neticēs. **Dagda** ir viņam rada ar skr. **dughda-** „piens" (īsteni „slauktais") un latviešu **Tālavā** viņš saskata skr. **talava-** „mūziķis" (vai te autoram nav palīdzējušas atmiņas par Tālavas taurētāju?), kas pilnīgi atmetami skaidrojumi.

Grāmatā ļoti daudz iespiedumkļūdu, it sevišķi sanskrita un angļu valodas vārdos. Pat autoru vārdos ir kļūdas, tā piem., sanskrita gramatiku ir sarakstījis Whitney un nevis Witney, bet par valodas vēsturi ir rakstījis Pei un nevis Pey.

Varbūt dažam labam jau būs uzmācies jautājums: ja šinī grāmatā ir tik daudz nepareizību un aplamību, kāpēc tad vispār par to tik daudz runāt. Uz to var atbildēt: ja autors būtu meklējis sev lasītājus tikai latviešu vidū, tad tiešām nebūtu bijis vērts par viņa grāmatu runāt. Bet tā kā viņa darbs ir domāts cittautiešiem, tad ir vietā atsauksme, kas rāda grāmatas īsto vērtību.

Nobeigumā var teikt: K. Lazdiņa grāmata Sanskrit-Latvian Words valodniekiem nesniedz neko jaunu. Pilna ar nepareiziem vārdu sastatījumiem un uz tiem dibinātiem ačgārniem secinājumiem, tā it viegli var samulsināt nevalodniekus, gan mūsu pašu, gan arī svešiem, ja vidū, kam to lasot var rasties it dīvaini uzskati ir par mūsu valodu, ir par tās pētītājiem.

E. Jēgers

H. VIZULIM 65 GADI

Uz 65 mūža gadiem nesen atskatījās ilggadīgais Latvijas mežu resora darbinieks Henrichs Vizulis.

H. Vizulis dzimis 21. decembrī 1889 g. Abrenes apr. Baltinavas pagastā. Skolas gadus pavadījis Pēterpilī, kur beidzis Pēterpils universitāti. Pirmā pasaules karā brīvprātīgi iestājies Leibgvardijas Maskavas pulkā. Beidzis kara inženieŗu skolu. Piedalījies karā dienvidrietumu frontē kā sapieru virsnieks un vēlāk kā inženieŗu rotas komandieris. Frontei sabrūkot devies pie ģimenes bēgļu gaitās Čarkovā un vēlāk Berdjanskā pie Azovas jūras. Vēlāk iestājies Deņikina armijā un piedalījies Krimas un Ukrainas kaujās. Deņikina armijai sabrūkot, pārgājis Vrangeļa armijā, kas bija nostiprinājusies Krimā. Kad ar Vrangelis bija cīņu zaudējis, Vizulis pieteicies Latvijas konsulātā Sevastopolē un gribējis doties uz Latviju. Bet Krimu ieņēma boļševiki un izbraukt laimējās tikai 1921. gadā.

1923. gadā sācis darbu Mežu deptā kā Latgales mežu lietu pārzinis, vēlāk Mežu dep-ta vicedirektors un revidents. 1933. g. H. Vizulis bijis iekšlietu ministra biedrs. H. Vizulim ir lieli nopelni Latgales mežu plānveidīgā apsaimniekošanā un izlietošanā, kā arī kūdras purvu izmantošanā. Vizulis daudz pūlējies arī auglu koku audzētavu ierīkošanā. Pirmā plašākā auglu koku audzētava bijusi ierīkota Rēzeknē.

Vizulis arvien bijis aktīvs arī sabiedriskā laukā. Darbojies vairākās krājaizdevu sabiedrībās, Latgales apdrošināšanas sabiedrībā, Kooperatīvu padomē, Meliorācijas padomē; Mežkopju organizācijās u. c.

Rakstījis latgaliešu preses izdevumos un Meža dzīvē.

1949. g. izceļojis uz ASV un pašreiz dzīvo Čikāgā. Brīvā laikā savu plašo pieredzi izmanto sabiedriskā laukā. Ir Latvijas mežkopju un meža darbinieku kopas valdes locekļis, bet savos sapņos jubilārs ar

Heinrichs Vizulis

vien vēl dzvo Latvijas mežos... Savās atmiņās viņš labprāt kavējas pie toreizējiem laikiem, cik toreiz daudz pienākumu bija jāveic, k d tikko no drupām cēlās jaunā Latvijas valsts. Tai viņš veltījis savus labākos spēka un darba gadus un atkal labprāt tai ziedotu savas pieredzē gūtās zināšanas.

A. Raidonis

SAVIENOTĀS VALSTĪS

NUJORKĀ

❶ Nujorkas latviešu ev.-lut. draudzes gadskārtējā sapulce notika 30. janvārī Betlēmes baznīcas telpās. Par draudzes pr-nieku vienbalsīgi ievēlēja līdzšinējo priekšnieku K. Stankevicu. Valdē ievēlēja līdzšinējos locekļus R. Bērziņu, T. Pētersonu un J. Pelši, bet no jauna ievēlēja E. Lūsi. Revīzijas komisijā ievēlēja M. Kļaviņu, A. Kopmaņi un V. Mateusu. Kā draudzes delegātus ALA kongresam ievēlēja K. Stankevicu, P. Eglīti, J. Zalcmani un M. Celmu.

Draudzes locekļu skaits pieaudzis par 140, un tagad sasniedz 2662 pilntiesīgu locekļu, bet kopā ar neiesvētītiem — 3.412. Notecējušā gadā noturēti 140 dievkalpojumi. Sešās svētdienās skolās mācās 241 audzēknis un darbojas 21 skolotājs. Vidusskolnieku mācības apmeklē 36 skolēni. Bērnu vasaras kolonijas fondā jau uzkrājies 8.000 dol. Draudzes locekļu nodeva paaugstināta uz 10 dol., lai rastu līdzekļus vasaras kolonijai. Budžets sabalansēts uz 29.650 dol.

ČIKĀGĀ

❷ Krolla mākslas aģentūras moderno deju kursu pirmās grupas nobeigušu atzīmēja svētdien. Kursus vada A. Pastarus, amerikāņu moderno deju skolu skolotājs. Kursos piedalījās latviešu un igauņu jaunieši, kuŗi kursu nobeiguma galdījumā sarīkoja Hull Houses ēdamzālē pēcpusdienas tēju. Jauni kursi sākās svētdien, 6. februārī, plkst. 10 no rīta turpat.

❸ Čikāgā 25. janvārī O. Krolla mākslas aģentūra bija rīkojusi Dr. A. Karpa priekšlasījumu par tematu „Demokratija un vadoņba psicholoģiskā skatījumā".

Runātājs saistošā un interesantā stāstījumā apskatīja dzinējspēkus, kas piemīt vadoņbai un demokratijai, raksturojot dažādus vadoņbas veidus, kā: uzspiestā vadoņba, nepieciešamības vadoņba, ideālā vadoņba, totalitārā, nacionālā u.c. vadoņbas, minot piemērus no vēstures: Napoleons, Ataturks, Čingišhans, Hitlers, Musolini, Staļins u.c. Vadoņba balstās uz 1) fanātiķiem, 2) ideju cilvēkiem, kas ātri pieslienas katrai idejai un tai seko ar lozungu: augstākā ideja nepazīst žēlastību, un 3) oportūnistiem — labuma un varas meklētājiem. Referents apskatīja apstākļus, kas veicina vadoņu nākšanu pie varas, un arī to, kāpēc vadoņi ir bīstami?

Demokratija iet roku rokā ar brīvības jēdzienu. Tā ir tāda valsts iekārta, kur cilvēks visbrīvāk var dzīvot, domāt un rīkoties. Katrs vergs domā reiz kļūt brīvs, un neviens nemainītu vislabāko cietumu pret brīvību. Lielš iespaids uz demokratiju principiem ir Machiavelli un Kristus idejām. Demokratija nevar būt zemas attīstības pakāpes tautām, jo politiskā ziņā tā ir viena no sarežģītākām valsts formām. Tāpēc demokratija ir jāmācās, tai jābūt ieaugušai tradicijās, dzīvē, presē, skolā, ģimenē. Bez humanitārās izglītības demokratija nevar pastāvēt. Pasaule sāk aiziet par tālu vienpusīgi techniskā izglītībā, kas demokratijai ir kaitīgi. Tādēļ galvenais ir audzināšana : kāda būs skola, tāda būs tautas nākotne.

Dr. Karps izteica izbrīnu, ka mūsu sabiedrība un prese maz vērības piešķir politiskai audzināšanai.

Šis bija viens no vērtīgākiem priekšlasījumiem O. Krolla mākslas aģentūras priekšlasījumu ciklā. Tikai žēl, ka vērtīgi priekšlasījumi ir maz apmeklēti. **A. Agnis.**

INDIĀNĀPOLE (IND.)

❹ Indiānas latviešu biedrības literārā pulciņa janvāŗa mēneša sanāksmē interesantu, jaunatnei piemērotu referētu — Jaunatnes nemiera gars kā dzīves cēlājs un ārdītājs — sniedza teoloģijas students Tālivaldis Gulbis.

❺ ILB drāmatiskā kopa janvāŗa trešajā sestdienā sniedza K. Mīkelsones komēdijas 4 cēlienos Dzīves šūpoles izrādes atkārtojumu, režisora Roberta Vanaga iestudējumā. Dekorātors — R. Vanags, apgaismotājs — Juris Dzelzītis. Izrāde bija pulcinājusi it kuplu skatītāju pulciņu.

❻ ASV bruņoto spēku dienestā nesen iesauktā Juris Ozols, aktīvs IL b-bas sporta kluba volejbolists un basketbolists.

❼ Novada dziesmu svētkiem Milvokos 29. maijā pieteikušies 13 ASV vidējo valstu latviešu kori, starp tiem arī Indiānas latviešu b-bas jauktais koris, dirigenta brīvmākslinieka Valdemāra Meļķa vadībā.

❽ DV Indiānas nodaļa Ziemassvētku palīdzībai ziedojusi 100 dolaru.

❾ Pēc nesen publicētā Indiānāpoles latviešu ev.-lut. draudzes pagājušā gada darbības pārskata redzams, ka Ziemassvētku iepriecai draudzes pārvalde nosūtījusi 125.00 dol. Fareles veco ļaužu mītnei un 25 dol. Zēdorfas nometnei. Bez šiem naudas ziedojumiem nosūtītas arī 350 mārciņas lietotu drēbju un apavu.

Grūtumā nonākušajiem pašu draudzes locekļiem pabalstos un aizdevumos pēdējā laikā izsniegti 200, bet $115.00 atvērēti ILB sestdienas skolai. **G. G.**

GRAND HEVENĀ (MICH.)

❿ Grand Hevenā pastāv Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. kopa, kuŗa pulcē ap sevi lielāko daļu no šī mazā latviešu pagasta ev. lutercīgiem latviešiem. Dievkalpojumus parasti vada prāv. J. Ozols, bet ats. viškos gadījumos palīgmācītājs Kr. Hermanis. Dievkalpojums ar dievgaldu notika arī 23. janvārī un tajā prāvests J. Ozols pasniedza amata zīmi draudzes kopējam skolotājam Jānim Grundulim. Pēc dievkalpojuma draudzes locekļi pulcējās baznīcas apakšējā zālē, kur notika pilnsapulce. To vadīja agr. K. V. Liepiņš, bet ziņojumu par kopas pagājušā gada darbību sniedza valdes priekšsēdis agr. J. Bergs. Ieņēmumos bijis pāri par 600 dol., atbalstīta latviešu skola, trūkumcietēji Vācijā un izveidota laba sadarbība ar ALAu, jo gandrīz simtprocentīgi kopas locekļi ir ALAs biedri. Sapulce noritēja saskanīgi un lietiski. Arī turpmākajam darbības gadam par kopas priekšsēdi tika izraudzīts agr. J. Bergs. **V. Zirnītis.**

—... un, starp citu, tā vispār nemaz nebiji tu, kam es pirms deviņpadsmit gadiem svilpu aiz muguras. Tas bija domāts taksītim.

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

BALTIJAS VALSTU „MODUS VIVENDI"

Amerikāņu starptautiskais laikraksts The Chistian Science Monitor, kam noiets plašā pasaulē, apmēram reiz mēnesī dod redaktoru atbildes lasītājiem dienas nozīmīgākos jautājumos un notikumos. Jautājumu atbildes lappuse tiek arī illustrēta.

Latvijas Amerikā līdzstrādnieks V. Lambergs lūdzis atbildi uz šādu jautājumu: „Domājot par nežēlīgo genocīdu komūnistu okupētajās mazajās Baltijas valstīs, kā un kad šīs valstis var atbrīvot miermīlīgā ceļā prezidenta Eizenhauera atbrīvošanas politikas ietvaros?"

28. janvāra numurā redakcija devusi šādu atbildi: „Atbrīvošana nav vairs Eizenhauera administrācijas politika. Tās politika tagad ir uzturēt statūs quo, tiek akceptēts „modus vivendi," kā to saka prezidents. Šī politika neatzīst Baltijas valstu un citu zemju iekļaušanu Padomju Savienībā, bet tā neietver sevī šo zemju atbrīvošanas uzdevumu ar palīdzību no ārpuses. Tas tomēr galīgi neaizver durvis uz atbrīvošanu. Faktī tikai norāda, ka šo tautu atbrīvošana atkarājas no varas līdzsvara pārmaiņām nākotnē vai arī mīkstinotles padomju bardzībai."

The Christian Science Monitor ir nopietns un vienmēr labi informēts laikraksts, kuŗu, līdzīgi The NYT, uzmanīgi lasa arī Valsts departamentā.

Šī atbilde atkailina amerikāņu valstsvīru skaistos un līdzjūtīgos vārdus, ka Baltijas valstis ir atbrīvojamas, kaut miermīlīgā ceļā, bet nekad viņi nav pateikuši, kā un kad tas ir izdarāms, iekāms mūsu tautas nav iznīcinātas bioloģiski?

Bet šī atbilde ir arī izaicinājums mūsu gribai un drosmei paveikt šķietami neiespējamo: kļūt par faktoru, kaut maza ciniša paskatā, politiskajā spēlē starp rietumu un austrumu varām, izkustinot tā saucamās miermīlīgās sadzīvošanas „varas līdzsvaru." Komūnismam ir jākrīt — drīz.

Saturns

MONOREILS NĀKOTNES PASAŽIERU TRANSPORTA LĪDZEKLIS PILSĒTĀS UN BIEŽI APDZĪVOTĀS VIETĀS

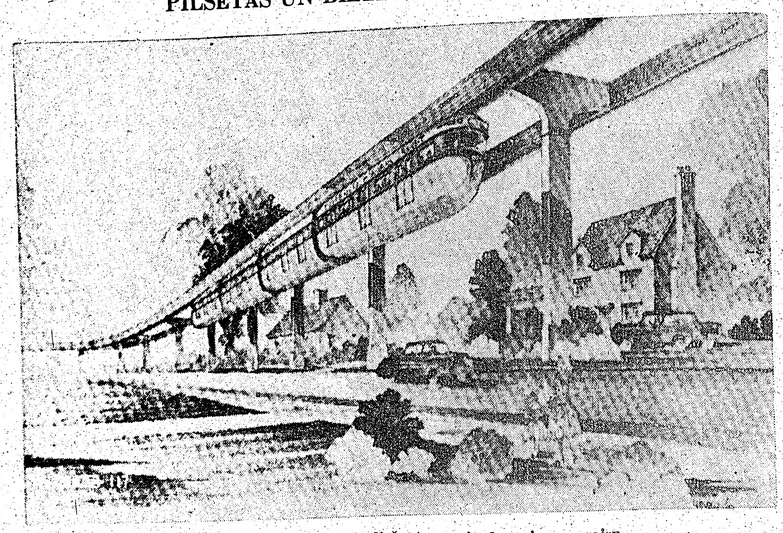

Attēlā monoreils — vienslieža tramvajs, kas ripo pa gaisu

Pieaugot saimnieciskai labklājībai un cilvēku izpeļņai, ik dienas šai kontinentā pieaug arī turība. Nāk klāt pilsētu straujā attīstība, kuras rezultātā ar katru dienu pavairojas vieglo auto mašīnu skaits uz ielām. Tā, piem., pagājušā gadā Hamiltonā vien nākušas klāt 10.000 vieglo auto mašīnu. Kas notiek no rītiem un pēcpusdienās, kad visi steidzas uz darbu un no darba mājās? Satiksme pilsētas ielās ir pilnīgi paralizēta un mājās nokļūšana dažkārt liekas būt ātrāka, pametot visus satiksmes līdzekļus un dodoties mājās kājām. Sakarā ar šādu stāvokli pilsētās tiek meklēti ceļi un pētītas jaunas iespējas, kā novērst nedabisko sastrēgumu. Un ne bez panākumiem. Tagad dienas kārtībā ir Monoreils - varētu teikt, vienslieža tramvajs, kas ripo nevis pa zemi, bet pa gaisu uz vienas sliedes. Sliedes savukārt pakārtas gaisā uz apm. 30 pēdu augstiem stabiem, pa kuriem ripo jaunie transporta līdzekļi.

Šis izgudrojums patiesībā nav nekas jauns. Tas jau darbojies Vācijā Pirmā pasaules kara laikā, bet tikai mazos attālumos. Lielās rūpnīcās tas tiek izmantots lielu smagumu pārvietošanai, bet šodien Vācijā monoreils jau ripo Vupertālē un pārvadā pasažierus. Pie monoreila sistēmas īstenošanas strādā ASV Sanfrancisko pilsētas domes kungi, un viņu projekts ar 30 jūdžu garu līniju un 117 vagoniem aprēķināts uz $96.000.000. Šādu pašu projektu izstrādā arī Teksasas pilsētas vīri. Ar šādu transporta līdzekļu lietošanu pilsētās atvieglotu satiksmi. Monoreili būtu nesalīdzināmi ātrāki un līdzinātos apakšzemes vilcienu ātrumam, braucot 60 jūdžu stundā taisnos gabalus, bet 40 jūdžu caurmēra ātrumā ar pieturēšanu stacijās. Jāpiezīmē, ka šādu monoreilu vilcienu ierīkošana izmaksā dārgāk nekā apakšzemes vilcienu izbūve, bet ir citas priekšrocības: svaigs gaiss un apkārtnes skati. Pret nokrišanu no sliedēm, vilcieni apgādāti ar speciālām papildus ierīcēm, kas padara nokrišanu no sliedēm neiespējamu.

Šāds monoreils būtu nepieciešams Toronto, bet jo noderīgs tas būtu arī Hamiltonā pasažieru pārvadāšanai uz kalnu un lejā, it sevišķi sniegainās un aukstās dienās, kad ceļi uz kalnu ir pārklāti ar ledu un satiksme tiek apturēta pat vairākas stundas, lai tiktu kalnā augšā vai lejā.

J. G.

Draudzīgā aicinājuma sarīkojumā Hamiltonā. Augšējā rindā pa kreisi: Hamiltonas latviešu biedrības koris ar diriģentu Imantu Saksu vidū. Pa labi: Hamiltonas latviešu skolas audzēkņu grupa iepazīstas ar jaunākajām latviešu grāmatām, no kreisās: Aldis Zandbergs, Lievidū. Pa labi: Hamiltonas latviešu skolas audzēkņu grupa iepazīstas ar jaunākajām latviešu grāmatām, no kreisās: Aldis Zandbergs, Liedzīgā aicinājuma nozīmi. J. Līgera foto — Maldi. Pa labi: māc. Artūrs Voitkus, jaunais Hamiltonas DV nodaļas pr-ks, referēja par Draudzīgā aicinājuma nozīmi. J. Līgera foto

Pa kreisi: Parīzes Rose Valna dāmu cepuru modes salonā demonstrē jaunākos modeļus — lietus sarga veida galvas segas. Modeļi ir ūdensdrošī un dažādās krāsās

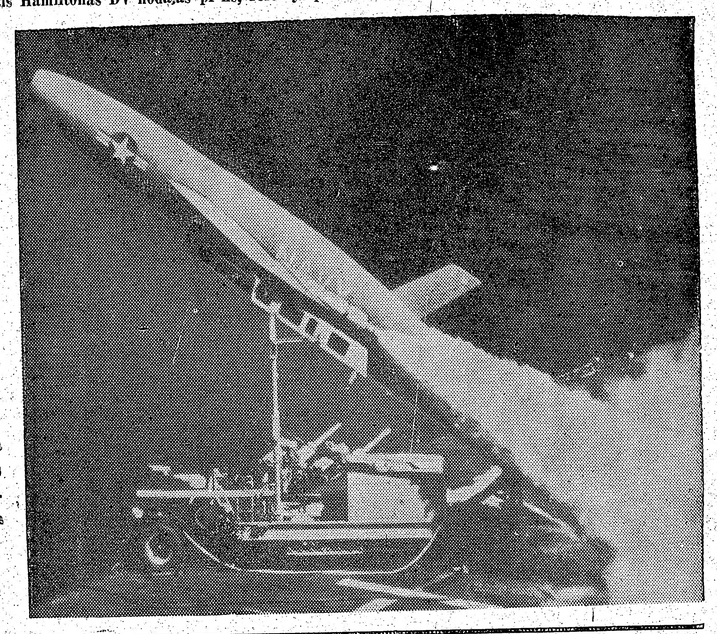

Pa labi: ASV kara flotes jaunais ierocis vadāmā raķete „Regulus" — izmēģinājuma laikā Pacifikā.

Džēms Istrūds

TRAUKSME REDAKCIJĀ

ROMĀNS PAR AVĪŽNIEKU DZĪVI

Tulkojis I. F.

6. turpinājums

„Kādēļ ne katru vakaru?"

Jā, viņa replikas vienmēr bija ātras — pat 6.20 rītā, pēc apmēram trīs stundu miega.

„Kapri restorānā? Astoņos?" viņa jautāja.

Pēkšņi viņš noskūpstīja viņu uz lūpām. Un nākošā brīdī jau aizskrēja.

Uz ielas viņš ielēca pirmajā taksītī un lika braukt uz Centrālā parka pusi. Izlēcis no mašīnas, viņš dzirdēja jau ambulances kaucienus un pieskrēja pie sola, kur stāvēja salasījies ļaužu pūlis. Tur gulēja Burovs, un Hučesons nometās ceļos, lai noslaucītu viņam no pieres asinis. Viņš bija kārtīgi apstrādāts. Viņam bija vairākas dziļas brūces, laikam no naža dūrieniem, un nepatīkams grieziens zem acs, kas nepārtraukti asiņoja.

Turpat bija arī kāds naktssargs. Viņam Burovs bija lūdzis piezvanīt uz Dienas Ziņām. Lieliskas jaunas ziņas. Viņš gribēja būt pirmais, ja arī pats nespēja aizvilkties līdz tālrunim. Pie velna, kas zēnam bija atgadījies?

„Es devos savā kārtējā apgaitā," viņš dzirdēja sakām naktssargu, „kad man likās, ka šeit sētas pusē dzirdu klusus vaidus."

Piebrauca ambulances mašīna, un no tās izkāpa jauns ārsts, staromdams aiz veselības un pašapziņas.

„Labrīt," viņš teica svinīgi un noņēma kabatas lakatu, ar kuru Hučesons bija slaucījis asinis. „Autosadursme, vai ne? Liekas, ka nopietns gadījums."

„Nē," čukstēja Burovs vājā balsī.

„Gādājiet taču viņu uz slimnīcu," uzbļāva Hučesons.

Kandidāts viņu nicīgi uzlūkoja, iebāza roku bikšu kabatā un izvilka piezīmju bloku.

„Vārds, lūdzu?"

Hučesons saņēma viņu tik stingri aiz elkoņa, ka viņš sarāvās.

„Es teicu — gādājiet viņu ātrāk uz slimnīcu!"

„Vienu acumirkli," murmināja jaunais ārsts un nosarka.

„Mans vārds ir Burovs," viņš izdvesa. „Dienas Ziņu reportieris," viņš jums pateiks visu vajadzīgo," un viņš pacēla pirkstu uz Hučesona pusi.

Ambulances vāģis drāzās cauri klusajai pilsētai šai agrajā stundā ar 90 jūdžu stundas ātrumu.

Iekšpusē Hučesons bija sakņupis blakus nestuvēm, uz kurām gulēja Burovs.

„Mēģini atcerēties visu, kas notika," viņš lūdza.

„Tie sāka mani apstrādāt, tikko dabūja ievilkt mašīnā," teica Burovs.

Viņam bija grūti runāt, un lielā asiņu zaudējuma dēļ viņš bija gluži bez spēka. Un jaunais ārsts bija iedevis viņam līdzekli, kas mazinātu sāpes.

„Cik viņu bija?"

„Trīs. Varbūt četri."

„Jā — un tie tevi krietni apstrādāja. Ar ko?"

Metalla rokas rīkļiem. Viens no tiem sita man tieši sejā."

„Vai tie ko teica?"

„Neko vairs, kad bija ievilkuši mani mašīnā."

„Un pirms tam?" Hučesons bija nežēlīgs.

„Jā. Netālu pirms pilsētas arhīva ēkas — cik es redzēju."

„Atkārto to vēlreiz."

Jaunais ārsts paliecās uz priekšu, pilns pienākuma apziņas:

„Piedodiet, bet viņš ir tādā stāvoklī, ka nav iespējama . . ."

„Nejaucieties starpā!" strupi atbildēja Hučesons. „Tātad pie pilsētas arhīva. Tu biji devies turp, lai iepazītos ar materiāliem par Rijenciju, Georg."

Jaunais Burovs pagrozīja galvu, skaļi vaidēja, un sviedru lāses ritēja pāri viņa deniņiem.

„Tas . . . tas . . . ar kuru es runāju, droši vien bija brīdinājis Rijenciju," viņam beidzot izdevās dabūt pār lūpām.

„Jā?. Kā tā? Kādēļ tu tā domā?"

Likās, ka katrs Hučesona jautājums ar aukstu nežēlību izceltu Burovu no dziļas mierīgas bezsāpju šachtas ,kur viņš vēlējās nogrimt.

„Tas bija kāds arhīva ierēdnis. Viņš bija labu laiku prom no ekspedīcijas. Es domāju, viņš gāja zvanīt pa tālruni.' '

„Tu domā? Bet vai tu nezini to droši?"

Viņš uzvedās kā zobārsts, kurš aprunājās starplaikos, kad pie zoba vaļējā nerva atkal jāliek urbeklis.

„Nē," murmināja Georgs.

„Pie velna, tas neder tiesai," sodījās Hučesons.

Georgs saņēmās. Viņš nevarēja redzēt savu šefu bet tas visu laiku turēja viņa roku.

„Kā . . . kā . . . gan citādi tie varēja stāvēt ārā un gaidīt mani?"

„Kas?"

„Rijencija slepkavas,"

„Vai tu spētu tos identificēt?"

„Vienu - varbūt. Bijušo bokseri."

„Vai tu zini, kā viņu sauc?"

Georgs iekoda lūpā. Viņa acu priekšā sāka satumst. Viņam bija jācīnās, lai atkautos no šīs tumsas uz lai tā viņu nenoslāpētu.

„Vaitejs," viņš teica. „Es skaidri nezinu, bet tā man liekas."

„Ja es viņu atrastu, vai tu varētu viņu identificēt?"

Burovs brīdi klusēja. Hučesons nezināja, vai viņš ir sapratis pēdējo jautājumu. Bet viņš atkal saņēma visus spēkus, lai pārunātu.

„Tie jautāja, vai mans vārds esot Burovs un vai es strādājot Dienas Ziņās.'

Hučesons manīja, ka laika atlicis maz. Viņš mēģināja atrast kādu drošu pieturas punktu, kādu faktu, uz kā balstīties.

„Kādas firmas bija automašīna?"

„Es nezinu."

„Fords? Zils? Sarkans? Mēģini atcerēties!"

„Ko tu īsti gribi?" ievaidējās Burovs. „Glābt Rijenciju?"

„Es gribu dabūt drošus faktus, faktus, kas spēj sagraut Rijencija sindikātu. Tur nedrīkst būt nevienas vāja punkta. Viņš nedrīkst atrast nevienu vietu, kur piekerties, lai iesūdzētu mūs par goda laupīšanu.

Burovs gulēja nekustīgs. Hučesons aprāvās pusvārdā. „Georg...", viņš teica un pirmo reizi viņa balsī ieskanējās līdzjūtība.

Viņš pavadīja viņu slimnīcas istabā un sēdēja uz viņa gultas malas tik ilgi, kamēr sanitāri ieveda to operācijas zālē. Un pēc tam viņš gaidīja ilgu, moku pilnu stundu, kamēr aiz stikla durvīm Georgu apstrādāja ārsts.

Saprotams, izdot laikrakstu nebija nekāds policijas darbs, un tādi reportieri kā Burovs neauga kokos. Bet sūtīt jaunekli tieši noziedznieku midzenī, nebija nekas vairāk kā avīžniecības ārprāts. Reportieri jau neizvēlējās paši savus uzdevumus. Atbildību nesa viņš un tie viņa līdzstrādnieki, kas ieņēma atbildīgos posteņus un kas rīkojās viņa uzdevumā. Nākotnē . . .

Kādā nākotnē? Viņam jau nebija vairs laikraksta . . .

Operācijas zāles durvis atvērās, un Georgs tika izstumts ārā, lai tūlīt atkal pazustu citās durvīs. Tūlīt pēc tam iznāca arī chirurgs.

Hučesons piecēlās.

„Kāds ir stāvoklis?"

Chirurgs tikko viņu uzlūkoja. Viņam bija liela steiga — pēc desmit minūtēm gaidīja jauna operācija.

„Es bīstos, ka viņam būs jāzaudē viena acs," skanēja atbilde.

Hučesons gribēja jautāt ko vairāk, bet šai mirklī pavērās celtņa durvis un gaitenī ienāca jauna, slaida dāma ar mazu zēnu pie rokas. Viņa bija uzkrītoši bāla un varēja redzēt, ka viņa bija raudājusi. Bet nu viņa šķita nedabiski, biedinoši mierīga.

Hučesons pagājās viņai pretim.

„Burova kundze . . .", viņš iesāka.

Bet viņa raudzījās Hučesonam garām.

„Ejiet savu ceļu, Hučesona kungs," viņa teica, „un lieciet mani mierā."

„Vai jūs vainojat mani šai lietā?" viņš jautāja satraukts, bet — tas jau bija tieši tas, par ko viņš bija domājis vēl pirms mirkļa.

„Kurš tas bija, kas uzdeva viņam šo darbu?" viņa jautāja bezskanīgi. „Un kādēļ? Lai avīze iegūtu nemirstīgu slavu? Avīze, kuras jums pat vairs nav?"

Tad viņa pagrieza viņam muguru un iegāja istabā, kur pirms brīža bija ievests Burovs. Viņš noskatījās viņai pakaļ. Tie bija tieši tie paši vārdi ,kādus viņš bija veltījis sev pirms kādām desmit minūtēm .Bet nu viņam likās, ka tā būtu iesitusi viņam sejā ar kādu viņa mirstošās avīzes eksemplāru.

Mirstošās . . . Bet tomēr vēl dzīvās! Vēl vienmēr viņam bija uzdevums sagatavot rītdienas izdevumu . Viņš atstāja slimnīcu un lika taksometram braukt uz redakciju.

Tas, kas nāca pēc tam, nobrieda tieši šai brauciena laikā. Vēlāk viņš nespēja pats sev to noskaidrot pietiekami droši. Pēkšņi viņā sacēlās neapturami bangains riebuma un arī darbošanās gribas vilnis, un abas šīs izjūtas mērķtiecīgi koncentrējās pret vienu vienīgu punktu — tas bija Rijencijs. Rijencijs vienā mirklī kļuva viņam par visas pasaules netaisnības un nebrīvības simbolu. Bet viņš, Edis Hučesons, vēl tomēr bija to spēku virspavēlnieks, kas vienīgi pasaulē cīnījās par taisnību un pret tiranniju bez asins izliešanas. Šis spēks bija laikraksts. Brīvā prese, kas darbojās bez bailēm un bez priekšrakstiem. Jo viņš, Edis Hučesons ,nejuta bailes ne no viena cilvēka. Pat ne no Rijencija un viņa piekukuļojamo politiķu un asinskārīgo bandītu armijas. Viņam ienāca prātā atkal Georgs, sieva un dēls, un viņš juta, kā viņā auga riebums un dusmas. Bet tai pašā laikā viņš bija laimīgs — laimīgāks, nekā viņš jebkad bija juties līdz šim.

Izkāpjot no automobiļa un ieejot redakcijas namā, viņš atkal bija atguvis kontroli pār saviem nerviem. Viņš izgāja cauri lielajai redakcijas istabai un vēroja, ka tā bija atguvusi savu ierasto darba ritmu. Vienīgi Henrija rakstāmgalds stāvēja tukšs.

Bija gan vēl viens otrs, kam galva bija smaga pēc vakardienas bērēm, bet katrā ziņā visi bija savās vietās un cīnījās tālāk.

Viņš devās tūlīt pie Allena.

„Norīko katru brīvo cilvēku, ko vien vari, Rijenciju lietai."

„Bilžu lapu?" viņš iejautājās ātri, pilns cerību. Dienas Ziņas nebija izdevušas tādu kopš kara nobeiguma un uzvaras dienas.

„Par viņa firmu. Par to ,kur viņš ņem savu naudu . . . viņa kontrolētos uzņēmumus . . . datus, faktus, faktus un vēlreiz faktus . . ."

Allens aplūkoja viņu vienu mirkli šaubīdamies. Varbūt še nejutās gluži vesels pēc pagājušās nakts bēru svinībām . . .

„Grūtākais ir, dabūt skaidrus pierādījumus, Ed," viņš teica uzmanīgi.

„Tas būs nākotnes jautājums," Allens atteica īsi un devās uz arhīva nodaļu.

„Fergusones jaunkundze," viņš teica.

Viņa piecēlās, un visa viņa pamazā ,apaļīgā persona drebēja no centības izpildīt viņa mazāko mājienu, tiklīdz viņš bija pieminējis viņas vārdu. Hučesona dēļ viņa būtu bijusi ar mieru sameklēt pat adatu siena kaudzē, ja tas būtu bijis vajadzīgs.

„Vai jūs esat dzirdējusi runājam par Rijenciju", viņš gribēja zināt.

„Saprotams!" viņa iesaucās.

„Labi, nu tad . . ."

„Tomass Rijencijs 55 gadus vecs", viņa iesāka bērt bez stostīšanās, „dzimis Palermo, Sicilijā, emigrējis šurp 1914. gadā, apmeklējis otro publisko skolu, precējies, divu bērnu tēvs . . ."

„Mēs nedomājam minēt Rijenciju kā kandidātu tirdzniecības kamerā," Hučesons pārtrauca viņu ar smaidu, „turpretim mums jāsoda viņš par visiem noziegumiem, kas vien ierakstīti likuma reģistros, kā par tiem, par kuriem laudis zina, ka viņš tos ir nodarījis, kā arī par tiem, par kuriem nevienam nav ne jausmas — pat jums nē . . . Bet mums tie visi jāuzzina."

Fergusones jaunkundze paskatījās viņā gluži izbījusies.

„Jā, sēr", viņa teica.

Pēc šī apciemojuma Hučesons devās uz illustrāciju daļu un iegāja tumšajā telpā pie fotagrafiem.

(Turpinājums sekos)

Pasaules seju attēlos — The World Crisis in Maps

No kreisās: Dr. C. Dickensons, izdevējs, D. Tosevics, The World Crisis in Maps autors, un D. Jenninga, The Canadian Scene prezidente

Ryerson Press apgāds izdevis vērtīgu un interesantu grāmatu, kas tekstā un attēlos parāda, kā komūnisms pārvērtis pasaules karti kopš 1938. gada. Grāmatas autors ir dienvislavs J. Tosevics, Prāgā izglītots politiķis un pretkomūnisma cīnītājs, vairāku grāmatu autors. 24 kartes uzskatāmi parāda šīsdienas pasaules situāciju, kas stāv krizes priekšā.

...anfu Sakus
...dbergs, Lie-
...ne Elza Gul-
...lot J. Cirula
...Lāera foto

RAŽENO SAIMNIEKU PIEMINOT

Prezidentam nepatīk zelta vārpu vainags (6)

Māc. A. Lūša atmiņas par tikšanos ar Kārli Ulmani

„Tā ir lieka un nekam nevajadzīga izšķērdība" — Ulmanis noteicis; „es šīs telpas nekad nelietošu."

„Man nekā nevajag. Es mācēšu iztikt ar mazu pensiju" — Kārlis Ulmanis bija teicis saviem tuvākiem līdzstrādniekiem, kad 1937. g., prezidenta sešdesmitam mūža gadām piepildoties, tie viņu vēlējušies iepriecināt ar kādu balvu. Torelz — ja nemaldos, bija nodoms prezidentam dāvināt kādu raženu lauku saimniecību.

Šai pašā gadā man nācās novērot arī kādu citu, zīmīgu gadījumu, kas liecina par Kārļa Ulmaņa vairīšanos no pārspīlējumiem un nevajadzīgas izšķērdības. 1937. gada rudenī Jelgavā notika plašā lauksaimniecības izstāde un Pļaujas svētki. Tā kā šie svētki tika rīkoti zem prezidenta 60 gadu atceres zvaigznes, arī Lauksaimniecības kamera bija nodomājusi pasniegt zemes un valsts saimniekam kādu dāvanu. Pārrunas par to, ko dāvināt, turpinājās diezgan ilgi un spraigi. Kameras prezidijs beidzot bija vienojies dāvināt Kārlim Ulmanim zelta vārpu vainagu. Manam draugam gleznotājam Ed. Dzenim, ar kuru trimda mūs atkal savedusi kopā vienā pilsētā, bija uzdots izgatavot vainaga zīmējumu. Pārrunājām abi šo lietu, un mums ne vienam, ne otram, šādas dāvanas izvēle lāgā nepatika. Zelta vārpu vainags kaut kā likās Kārlim Ulmanim nepiemērots, pārāk ārišķīgs, no seniem romiešiem patapināta izdoma... Mēģināju to norādīt Lauks. kameras priekšsēdim, bet Rīgā pie dažiem ministru kungiem viņš jau bija atradis šī nodoma dedzīgus atbalstītājus.

Pļaujas svētku dienā ar interesi vēroju, ko, dāvanu saņemot, darīs prezidents. Biju pārliecināts, ka tā viņu neiepriecinās. Manas aizdomas, liekas, bija pamatotas. Par zeltā kaldināto vainagu Kārlis Ulmanis neizrādīja nekādu sajūsmu. Viņš pateica dažus pateicības vārdus, pagrozīja vainagu rokā un diezgan nevērīgi nolika sāņus; tie, kas bija cerējuši sagaidīt sirsnīgāku pateicību — jutās vilušies.

Domāju, ka nekļūdos apgalvodams, ka prezidents ārišķības necienīja. Katrā ziņā viņš neprasīja sev vairāk uzmanības, kā viņa stāvoklim pienācās. Ja kādreiz gadījās daži pārspīlējumi, tad, diezin, vai viņš pats par tiem būs vainojams. Tas bija laikmets, kad politisko pretešķību iekšēji sadrumstalotās, novājinātās Eiropas tautas sāka meklēt jaunas formas valsts iekārtai. Polijā vēl joprojām spoži mirdzēja Pilsudska zvaigzne. Vācijā un Itālijā nesaudzīgu vienas partijas diktatūru nodibināja Hitlers un Musolini. Arī Latvijā pēc 1934. gada 15. maija Kārli Ulmani tautā sāka dēvēt — pēc tā laikmeta modes — par vadoni. Kārlis Ulmanis šo vārdu arī akceptēja. Bet tūdaļ arī paskaidroja, ka vadonis ir tika primus inter pares — pirmais starp līdzīgiem. Vadonis ir tas, kas uzņemas un kam uzlikta vislielākā atbildība, ko tas nes visas tautas priekšā. Vadoņa pilnvaras Kārlis Ulmanis nepamatoja kā kādas augstākās varas uzliktu sūtību (kā to, piemēram, bieži darīja Hitlers, kas īstenībā nekādai augstākai varai neticēja) — bet norādīja, ka vadoņa stāvoklis valstī ir līdzīgs apzīnīga saimnieka stāvoklim lauku sētā: „pats dari — pats atbildi."

Partiju laikus Kārlis Ulmanis atcerējās ar vieglu humoru un ironiju.

Nevarētu, liekas, apgalvot, ka viņš būtu bijis pārāk bargs pret saviem kādreizējiem politiskiem pretiniekiem. Līdz ar režīma maiņu protams, notika arī pārmaiņas un pašvaldības iestādēs. Vai šīs pārmaiņas katrreiz bija attaisnojamas, šo jautājumu gribas atstāt atklātu. Daļu aizejošo labās vietas un izcilā sabiedriskā stāvokļa zaudēšana nenoliedzami ļoti sarūgtināja. Trimda liecina, ka ir ērkšķi, kas dvēselē čūlo gadu desmitiem ilgi. Bet pārmaiņas jau vairāk skāra tikai sabiedriskā noslāņojuma virspusi, mazam cilvēkam — vidējiem ierēdņiem un strādniekiem — tās aizgāja garām bez sāpīgiem zaudējumiem. Ar maziem, vājiem pretiniekiem Kārlis Ulmanis nekaroja. Nāk prātā šāds gadījums:

Kārlis Ulmanis ir ieradies kādas jaunceltās pamatskolas iesvētīšanā Augšzemglē. Viss notiek „pēc programmas." Krāšņi goda vārti. Ziedi. Apsveikumi. Skolas pārzinis teic dedzīgu patriotisku runu. Cildina „vadoni", slavē Kārļa Ulmaņa ievadīto valsts atjaunošanas un jaunuzbūves darbu, tautas vienību. Kad skolas pārzinis nokāpj no runātāju tribīnes, Kārlis Ulmanis viņam saka: „Es visu laiku skatos uz jums un domāju, kur mēs agrāk esam tikušies... Nu es atceros: kad es partiju laikos braucu uz šī pagasta zemnieku savienības sapulci, jūs bijāt ieradies kopā ar grupu cilvēku, kas vairākkārt pārtrauca manu runu ar starpsaucieniem un svilpieniem. Toreiz es domāju: lai svilpo vien! Pienāks, varbūt, diena, kad arī es varēšu svilpt. Kā jūs domājat, kas notiktu, ja es tagad to darītu?"

Skolas pārzinis stāvējis kā sāls stabs, nezinādams, ko atbildēt.

„Esat bez rūpēm" — prezidents, to redzēdams, iesmējās: „es jau nesvilpšu! Tagad nav tie laiki. Jūs strādājat labi un varat savu darbu bez rūpēm turpināt..."

Studentu un īpaši korporāciju aprindās, laikā pirms 1934. gada samērā populāra bija kļuvusi t. s. Pērkoņkrusta organizācija, kurai bija politiskās partijas iezīmes. Kad visas politiskās partijas bija likvidētas, pērkoņkrustieši nogāja pagrīdē un turpināja darboties, vēršoties arī pret Kārli Ulmani. Sekas bija dažu aktīvāko un „nedarbos" pieķerto organizācijas biedru apcietināšana. Starp šiem jauniešiem bija arī daži mani draugi un paziņas. Mēģināju ko darīt viņu labā. Centos viņus aizstāvēt, norādot, ka te nav jāsaskata apzināta, pretvalstiska nostāja, bet jaunības straujums un neapdomība.

Turpinājumā:
Vientulīgāks gads pēc gada

Indra Gubiņa

DIENĀM AIZEJOT

Dienas pamazām garākas stiepjas,
Nokusīs sniegi. Drīz vasara būs.
Izplauks, lapos un noziedēs liepas -
To zinām. Tik nezinām, sirds ko gūs.

Varbūt pavasars gavilēs skaļāk,
Varbūt sengaiditie brīnumi nāks,
Varbūt, pelēkās dienas ies garām,
Varbūt reiz sapņi kā ziedi plaukt sāks?

Tomēr tu mani — jaunība, lēnām
Pazūdot, prieku paņem sev līdz.
Atmiņas jūti kā ogles nu plēnam,
Atmiņām līdzi ilgas vēl stīdz.

Sapņi pazūd, kā ziedi no liepas,
Saldi smaržojot raisās un birst.
Tagad — lūk, dienas jau garākas stiepjas,
Ticība brīnumiem pamazām irst.

DAŽAS STUNDAS PIE SKATUVES MĀKSLINIEKIEM

Groziņu vakars Čikāgas latviešu teātŗa ansambļa „iestudējumā"

Groziņu vakars bija rīkots Hull House mazajā zālē ne tikai aktieriem vien, bet arī teātŗa draugiem un labvēļiem. Citas mākslas pārstāvēja Valdemārs Salna, Teodors Kreņģelis un Arnolds Šimanis. Bija arī ārsti un kritiķi. Šāda veida sanāksmes nav izdomātas trimdā, tās sakņojas senās mākslinieku tradīcijās, tajās gūst jaunus ierosinājumus, domu izmaiņa atklājas jaunas patiesības, jaunie talanti dabū šo to dzirdēt, kas var stiprināt viņu ticību mākslai. Otto Krolls, kurš dzīvojis latviešu skatuvei līdzi turpat jau 50 gadu, būdams teātŗa kritiķis, operas administrātors vai mākslas aģentūras direktors, atcerēdamies, cik patīkami mākslinieki bija satikties Rīgā pie Švarca vai kādā krodziņā, bija šī groziņu vakara ierosinātājs un iniciētājs. Uzrunājot vakara dalībniekus, kuŗu skaits bija ne mazāk par 40, viņš norādīja uz lielajām grūtībām, kādās teātrim trimdā jāstrādā, tomēr darbs tiekot veikts, un viņš esot pārliecināts, ka tie, kas līdz šim izturējuši, izturēšot arī turpmāk.

Dzīvas diskusijas izraisījās sakarā ar dažiem jautājumiem, kas skāra tieši aktiera tēlojumu uz skatuves, bet jautājums: „vai aktierim kā jaunradītājam var atļaut katrā izrādē tai pašā lomā sniegt ko jaunu?" — palika atklāts, par to varēs diskutēt vēl nākamajā groziņu vakarā. Daži atcerējās Augustu Mitrēvicu no Trejmeitiņu izrādēm Rīgā. Viņš katrā izrādē citādi esot rīkojies ar durvju paraujamo kloķi: vienreiz to norāvis un iebāzis kabatā, otrreiz paslēpis aiz muguras, trešoreiz ..., utt. Rež. E. Upermanis izteicās, ka katrā izrādē nu gan aktierim jaunus trikus nevarot pielaut, jo kāda nozīme tad vairs būšot režisoram?

Teātŗa kritikas jautājumā Upermanis norādīja uz tādām parādībām, kas neesot atzīstamas, bet kas vienmēr bijušas un esot — dažu aktieŗu īpaša slavināšana, bet citu nepelnīta kritizēšana. Pavisam jau neesot vēlama jauno sevišķa izcelšana, jo tā samaitājot viņu karjēru, un no otras puses, tas neesot patīkami vecajiem.

Man bija jānoklausās arī dažas speciālas sūdzības, piem: — Viņa tagad, pēc tās kritikas, ir kļuvusi iedomīga, mēs vairs nezinām, ko iesākt, — kāds režisors žēlojās, viņa vairs neklausa, ko mēs sakām, par viņu esot uzrakstīta laba kritika, viņa esot labākā aktrise Čikāgā... Kā jūs domājat, vai šāda kritika no paidagoģiskā viedokļa ir pareiza?

Dr. A. Kalniņš izteica tādu domu, ka trimdā, ievērojot grūtos apstākļus, kādos aktieŗiem jāsagatavo izrādes, kritikai vajadzētu būt saudzīgākai. O. Krolls atcerējās, ka viņš savā laikā uzrakstījis iznīcinošu kritiku par Anniju Simsoni. Aktrise ieradusies redakcijā un raudājusi gaužas asaras. Bet tas viņai par labu vien esot nācis.

Bija arī humors. Kāds „kritikis" teica, ka labas teātŗa kritikas varot rakstīt tikai Paula Jēgere — Freimane. Ko citi rakstot, tās neesot kritikas, bet recenzijas. Viņš pats gan reiz vienu kritiku esot uzrakstījis par diviem aktieŗiem „nāves ēnā", bet redakcijā divi pielikti klāt (pavisam kas nedzirdēts: redaktori taču vienmēr svītro nost!), un tādēļ teikuši, ka tā neesot viņa rakstīta kritika.

Kad par krituku dažādi ir izteikušies režisori, ārsti un paši kritiķi, tad gribas dzirdēt, ko saka paši aktieri.

— Vai esat apmierināta ar manām kritikām? — jautāju aktrisei Aidai Eikenai.

— Jā, man jūsu kritikas patīk, turpiniet tikai tādā pašā garā.

— Bet ko citi saka?

— Citi mani ienīst, gribētu vai „apēst"... viņiem žēl...

— Tādēļ, ka jūs esat labākā Čikāgā?

— Jā, tādēļ ir naids mājā... Bet turpiniet tikai, man patīk.

Aktrise Māra Antēna ir groziņu vakara primadonna.

— Tā nebija mana loma, tai Fābiānā, un jūs to kritiku tā esat uzrakstījis it kā man ar Čaplaku kas būtu bijis, pasaka ro Antēna. — Es viņam aizdevu tikai jaunu uzvalku.

— Kādēļ jums nebija sirmu matu?

— Bija, deniņi bija sirmi, varbūt no zāles nevarēja redzēt... Bet par Aidu... „viena no labākām" — tā jūs varējāt rakstīt, bet ne „labākā aktrise Čikāgā"! Tomēr labi, ka jūs par mums rakstāt, neviens cits un nevienā citā avīzē par mums neraksta.

Aktieris Edgars Gulbergs uzmanīgi klausās visos runātājos, un viņam vēl ir uzglabājušies daži žesti no Čaplaka lomas.

— Upermanim ir taisnība — viņš man saka — jūs to Milvoku aktrisi par daudz augstu esat uzcēlis.... „Uz skatuves uzlēkusi jauna zvaigzne"! Režisore Zenta Avotiņa būtu šo sezonu atkal vadījusi drāmas stabiju, bet...

(Nobeigums 8. lpp.)

K. MIĶELSONE - ĒDENES RAPSODIJA - ROMĀNS

GRĀMATU DRAUGA APGĀDS, 1954. G., 248 lpp.

Konstance Miķelsone ir jau rakstniece ar vārdu. Viņa ir rakstījusi noveles, stāstus, lugas, un šis ir viņas otrs romāns. Viņai ir redzīgas acis, tādēļ viņas vides notēlojumi visumā pārliecina, un raksturi ir dzīvi, tā teikt ar miesu un asinīm. Rakstniecei pa laikam ir laba kompozicija, un arī apskatāmā romānā šai ziņā nav daudz ko pārmest. Bet kompozicija vēl nav viss. Ir nepieciešami, lai mākslas darbā iztirzātās problēmas un notēlotie raksturi nebūtu pretrunīgi.

Mēdz teikt, ka labs un īstens mākslas darbs ir tas, kas izraisa lasītājā „katarsi", šķīstīšanās momentu, bet, šo grāmatu izlasot, gribas sakert galvu un iekliegties: „Kurp ejam?"

Kā Nakts parādē, tā Ēdenes Rapsodijā ir manāma diezgan liela Laurensa kādreiz slavenās grāmatas Ledijas Čaterlejas mīļākais ietekme, tikai Konstance Miķelsone vai nu nav gribējusi vai varējusi tvert apceramo temu Laurensa dziļumā, tā visumā pievilot lasītāju.

Pēc virsraksta spriežot, lasītājam jāsagatavojas uz kādu vienreizīgi lielas nepārvaramas mīlestības, bet vismaz varenas kaisības stāstu, bet no visa tā ne vēsts, lai gan rakstnece pūlas lasītājam iegalvot ,ka viņas tēlotā varone Rute Ranka gauži cieš mīlestības dēļ, Bet Rute Ranka nemaz nezina, kas ir mīlestība, nedz arī viņa mīļ kādu citu kā vienīgi pati sevi. Tā Konstance Miķelsone ir devusi gan kādu jaunu tipu un proti sievieti — narcisi, kas visu laiku spoguļojas pati sevī un brīnās, kādēļ „lielā mīlestība" nenāk. Rakstniece tomēr aizmirsusi principu, kas arvien vēl spēkā jau no senās Romas laikiem, ka arī mīlestībā arvien valda do ut des princips un, ka vienīgi tas, kas pats spēj īsteni un patiesi mīlēt, drīkst cerēt, ka kāds to patiesi iemīlēs.

Īsumā romāna norise šāda: Rute ieradusies ar savu vīru ASV. Vīru viņa nemīl, nedz vīrs mīl viņu. Divi patmīļi ir sastapušies un, protams, nevar — un arī nekad nevarēs saprasties, jo viņi jau ne viens, nedz otrs neapjēdz, kas ir mīlestība. Tādēļ arī lappuses, kurās tēlota laulāto nesaskaņa, pieder pie māksliniecīski labākajām grāmatā, tikai ar mazu „bet" — ka arī Rutei Rankai derētu nolikt sev priekšā uz galda pūķi, kas kož savā astē, kā to dara viņas vīrs. Jo viņi abi — vīrs un sieva — ir vainīgi laulības dzīves iziršanā. Nesaskaņas ar vīru, dzimtenes zaudēšana, kāda cilvēka atrašanās Eiropā, ar kuru Rutei ir bijusi mīlestības dēka (ne jau mīlestība!) tā sabeidz Rutes veselību, ka viņa nonāk slimnīcā. Atgriezusies no slimnīcas, viņa atstāj vīru, aizraujas ar kādu veclatvieti, kuram sieva amerikāniete. Kad ar šī dēka izbeidzas ar Džonija atgriešanos pie pašas sievas, viņa metās jaunā dēkā — šoreiz ar mori (sic!) un cer, ka tā nu būs tā „lielā mīlestība." Nekā — nemaz nav jābūt gaišregim, lai jau iepriekš pateiktu, kas tur galu galā „sanāks." Kolīdz moris, kuŗš ir patiesi vienkāršs un sirsnīgs savā labestībā, iepazīst baltās sievietes patmīļīgo dabu, viņš bēgtin bēgs no tās, un Rutei Rankai neatliks nekas cits kā vien atcerēties tautas dziesmas vārdus: „dzied vai raudi, tautu meita, tavas pašas vaina bija..."

Šķiet Konstance Miķelsone apzinīgi vai neapzinīgi ir sajaukusi divus jēdzienus, proti — mīlestību un vienkāršu dzimuma tieksmi. Atkailināta dzimuma tieksme nekad nav un nebūs mīlestība. Tas nozīmētu mīlestības vārdu necienīgi velti valkāt. Būtu neprāts noliegt asins balss un noreibuma dažbrīd pat izšķirēju ietekmi cilvēka dzīvē, bet tikpat liels neprāts ir padarīt ar to saistīto baudu par pašmērķi, kā tas izriet no nule apskatāmā romāna. Cilvēkam, kas rīkojas kā Rute Ranka, nebūtu jābrīnās, ja tas kādā jaukā brīdī atrastos trako mājā vai izbeigtu dzīvi pašnāvībā. Jo Rute Ranka savos prātojumos par dzimuma attieksmēm ir tik neloģiska, ka brīžiem kļūst baigi problēmas ačgārnā nostatījumā dēļ. Asiņu noreibums vien — un tikai tas un vienīgi tas — ir notēlots apskatāmā romānā — nekad nav ilgstošs. Tas ir vienīgi brīnišķīgs acumirklis, un tā tas pašas dabas nolemts. Ikviena bauda nes nāvi sevī jau baudas momentā. Tādēļ arī lasītājam negribot jāpasmaida par Rutes Rankas it kā jauno atziņu — paradoksu „Acumirkļa meli ir patiesība." Nav jau nekādu melu — ir tikai patiesība. Ja kāds vīrietis iekāro sievieti vai sieviete vīrieti, ar ļoti maz izņēmumiem, iekāres brīdī kā sieviete, tā vīrietis arvien ir patiesi. Vēlēties, lai iekāre būtu ilgstoša, ir nedabiski. Tas tāpat, ja kāds vēlētos, lai saule lēktu vakaros un rietētu rītos.

Ilgstošas attiecības pretējo dzimumu starpā ir meklējamas vienīgi dvēseliskajā un garīgajā sfairā, nekad ne atkailinātā instinktā. Lasītājs nekur grāmatā neredz, ka Rute Ranka kādu ilgstoši mīlētu. Kādēļ gan viņa drīkst vēlēties, lai kāds viņu mīl? Rutē Rankā lasītājs pat neredz vismazāko iedīgli, ka viņa vispār būtu spējīga kādu mīlēt. Mēs arī neredzam, ka Rute Ranka būtu spējīga uz reliģisko pārdzīvojumu, un tādēļ lasītājs jūtas gauži sašutis, ka Rute Ranka, domājot vienīgi par savām izjūtām, noraida labestīgās Betijas Smises lūgumu aiziet kādreiz baznīcā. Rute Ranka tā ir ieaugusi savā šaurajā patībā kā tauriņš kūniņā, ka viņa nesajēdz, ka viņa pati ir savas neizdevušās dzīves vainīniece.

Diezgan labi Konstancei Miķelsonei ir padevusies, kā jau sākumā minēts, vides tēlošana un blakus personas. Lasītāju iepriecina Rasmas mātes Marijas tēls, arī pati Rasma ir ļoti laikmetiska. Jocīgs ir Mārtiņš savā lielīšanās kārē, uzjautrina lasītāju Burvilku pāris, iepriecina uzticīgais mīlētājs Maiks.

Šo blakus personu izgaismošanā Konstance Miķelsone ir tīri vai meistare, un tas lasītāju ar romānu daudzmaz izlīdzina.

Bet mīlestības problēmu risināšanā, viņai it kā pietrūcis varēšanas. Mīlestība ir jūtu kultūra. Tā arvien ir instinkta pārvarēšana, tā ir ziedošanās, sava „es" izstarošana labestībā pret visu pasauli. Latviešu literātūrā netrūkst piemēru īstai patiesai mīlestībai. Lai atceramies tikai Raiņa Vizbulīti, vai Brigaderes Princesi Gundegu pēc pārtapšanas, vai Brigaderes Mari u. c.

Konstancei Miķelsonei ir nenoliedzamas rakstnieces dāvanas, un šķiet, ja rakstniece vēl pati sevī pārdegs un skaidrosies, viņa turpmāk lasītāju varēs iepriecināt ar patiesi vērtīgu grāmatu.

Grāmatas saturam atbilstošu vāku iejūtīgi zīmējusi Erna Geistaute.

Karola Dāle

DIVI SLAVENI VĪRI UN BEVERĪNAS KORIS

Draudzīgā aicinājuma un Beverīnas koŗa sarīkojumi 29. janvārī Hamiltonā bija labi izplānoti — beidzoties pirmajam; atlika tikai pārliet ielas otrā pusē, lai būtu tieši uz sākumu Beverīnas koŗa priekšnesumiem, kas bija pulcinājuši pilnu zāli klausītāju. Atklājot sarīkojumu, koŗa administrātors Kārkliņš paziņoja publikai, ka viņš ar lielu prieku sveic sarīkojuma dalībnieku vidū divus vīrus ar pasaules slavu, vārdā nesaukšot, bet tos jau paši apmeklētāji labi zināšot (Bulgāru prof., bijušais Sofijas operas diriģents Zanko P. Zankov un Mariss Vētra). Tad, aplausu sveikts, zālē ieradās Baltā nama autors, vispirms atvainojoties klausītājiem par savu tērpu, jo viņš neesot paredzējis, ka sabiedrība būšot tik oficiāla. Atvēris savu sarkanos vākos iesieto grāmatu, kuŗas iekšpusē gan esot balta, viesis noņēma acenes, jo nēsājot tās tikai smukuma pēc, un sāka lasīt dažas izvēlētas nodaļas. Sēdēju zāles pēdējā rindā kopā ar talantīgo Hamiltonas DV drāmatiskās kopas aktieri Ziedoni Upīti. Tā kā grāmatu jau biju lasījis, tad visu uzmanību pievērsu tiešī lasītāja runas tehnikai. Piesarkušā seja un mutautiņa bieži lietošana liecināja, ka grāmatas autors grib sniegt savu spēju maksimu. Ievaicājos savam blakus sēdētājam, ko viņš domā, ja to pašu vielu lasītu viens no mūsu profesionālajiem aktieriem, vai nebūtu labāk? O, nē! Viņš domājot ka daļa klausītāju esot nākusi tieši skatīt vaigā Marisu Vētru un dzirdēt viņu pašu. Tālākajā programmas daļā publiku iepriecināja Maijas Zemītes tīrais koloratūrsoprāns un spēcīgais, labā technikā izkoptais Almas Skudras drāmatiskais soprāns. Programmu noslēdza Beverīnas koŗa pirekšnesumi diriģentes Almas Skudras vadībā. Par Beverīnas kori un tā sniegumu jāsaka tikai viss labākais, ko apliecināja arī publikas jūsmīgie aplausi. Nevar neatzīmēt koŗa dalībnieku efektīgos tērpus: dāmas visas vienādās, rozainās vakara kleitās, un kungi tumšos uzvalkos, kas klausītāja un vērotāja acij zālē ļoti patika. Pie klavierēm dzirdējām bulgāru profesoru, bij. Sofijas operas diriģentu Zanko P. Zankov, kam lieli nākotnes plāni Hamiltonas mūzikas dzīvē. Pēc koncerta bija iespēja pajautāt diriģentei Almai Skudrai, kādi viņai nākotnes nodomi, un kad būs iespēja „beverīniešus" dzirdēa atkal. Saņēmu atbildi ,ka korim priekšā cītīgs darba posms, jo tas gribot sniegt klausītājiem tikai labi sagatavotu un rūpīgi izstrādātu programmu.

J. L.

Beverīnas koris ar viesiem Hamiltonā.
J. Līgera foto

CILVĒKU GŪSTĪŠANA

28. turpinājums

Man liekas, nevis zvaigžņu miglāji bēg telpā, bet pats gaismas stars ar laiku nogurst savā miljoniem gadu ilgajā ceļojumā, kļūst lēnāks, tā radīdams spektra dīvaino vienmērīgo pārbīdīšanos uz sarkano galu. Gaismas ātruma palēninā šanās notiek par apmēram simtu sešdesmit kilometriem uz katra miljona gadu, ko stars pavada ceļā. Tātad stars, kas bijis ceļā au 1875 miljonu gadu, ir iztērējis visu savu skriešanas enerģiju, tas vairs nesasniedz mūsu aci pat caur Palomāra lielo teleskopu, kuŗā saskatīts kāds objekts vairāk kā tūkstoš miljonu gaismas gadu tālumā, bet nav vairs varēts noteikt tā bēgšanas ātrumu, jo pārāk bāls tas ir pat šai varenajā redzoklī. Ja ar pirmo izskaidrojumu uzvilnīja mistiskās teiksmainās miglas, pasaules radītāja tēls, kas priekš 4000 miljoniem gadu radīja materiju briesmīgā kosmoskā sprādzienā, tad otrs izskaidrojums atgriež mūs atpakaļ pie racionālā, pie fiziskām normām. Tomēr noslēpumaina joprojām ir bezgalīgā telpa, ir gaisma, ir viela, ir pievilkšanas spēks."

Kamēr svešais runāja, uz Meikla gulošo stāvu krita meža ēnas. Viņš tikko valdīja trīsas, saticis seno draugu — ienaidnieku. Atmiņā nāca agrāko dienu rūgtā, niknā sacensība ap Liju, pēc tam vienaldzība, ko pārtrauca karš, nebeidzams posts, brīvības zaudēšana. Tekulis viņš bija dzimtenes mežā, klaidonis pa tautas pagātnes akām, pa tumšām ejām. Bargi svešinieki apšauj, aizved tautu, bet Rudājs braukā pa visumu kā lielskungs. Domātājs pēkšņi sakustējās, traucās darītājam pretim.

„Rudāj, tagad liktenīgais brīdis ir klāt. Vai tavā varā ir lielie visuma spēki? Naidnieki varmācīgi izrauj cilvēkus no viņu mājokļiem naktīs, sakrauj lopu vagonos, aizved uz austrumiem verdzībā. Neviens vairs nav drošs Latvijā. Vai tu vari atriebties par mokām, ko nevainīgie cieš?"

„Atriebties? Savāds vārds tavā mutē, Meikli. Agrāk tu pazini tikai piedošanu, līdzcietību, atsacīšanos, tu kā latvietis mīlēji visu radību, kaut arī reizēm ķildojies ar saviem tautiešiem. Nule tu alksti par visu vairāk karu, ciņu, tu zemi gribi uzspert gaisā, lai iznīcinātu neliešus, austrumu varmākas."

„Senāk jūsmoju par vispasaules mieru, par mīlestību uz tuvāko, tālāko, bet tie laiki pagājuši ... rāmuma domas saminusi ļaunība. Kaut gan mēs bijām sāncenši, taču tevi, Rudāj, vienmēr uzskatīju par savu gara ieslenieku."

Meiklim šos vārdus sakot, Rudāja kalsnajā sejā pavīdēja smaids. Viņš paliecās pret Meikli, saņēma viņu aiz rokas, teica:

Vispirms tevi izvedīšu no meža ārā."

Taču šīs kalsnā cilvēka rokas tvēriens pamodināja gulētāju, kas atkal atradās viens mežā, naktī. Pretim vīdēja nolauzts stimbens, uz kuŗa tupēja pūce. Viegla vasaras blāzma sāka skaloties ap kokiem. Meiklis saprata, ka nekāds pārdabisks glābējs nenāks palīgā, ar visu bija jātiek pašam galā.

4

Andrejs Meiklis izgāja no sila. Viņš savā tālākā gaitā ļoti piesargājās, gāja gan pa pazīstamu lielceļu, kas ielocījās zaļajos laukos, mežos kā plata josta, taču pa gabalu ieraugot aizdomīgas kustības, puteklu mākoņus vai izdzirdot motoru sprakšķēšanu, labprāt nolīda labībā, krūmos, kuŗu par laimi Latvijā netrūka. Viņš pagaidīja, kamēr pulķi pabrauca garām. Pulķi tagad šaudījās visur, kamēr latviešu pajūgus uz ceļa gandrīz neredzēja. Laukā bija apmeties vesels pulks izkliestā ierindā. Sarkanarmieši gulēja aiz uzkalniem, ežām, labībā, kartupeļu vagās. Pelēkbrūnie ragi uz viņu galvām atgādināja velnus, kas izlīduši no elles paskatīties pasaulē. Visur viņi līda kā utis viņu pašu kreklā. Poļitruki, komandieŗi staigāja gar ķēdēm, tramīgi, nikni. Kaut kas gatavojās, kaut kas notiks tuvākās dienās. Tanku rūsganie milzeņi slēpās birztalās, krūmos. Plakanie bruņu rupuči ar savām važām gulēja tik klusi, it kā tie nekad nebūtu nesuši postu, briesmas nekam, nekur.

Gājējs, noguris līdz nāvei karstajā saulē, atstāja mežu joslu, sasniedza mazo Daugavas pilsētu Jelgaviņu. Vēl no bērnības tā viņam bija pazīstama, kad kopā ar tēvu bija braucis linus pārdot žīdiem. Klusā pilsētiņa bija pilna sarkanarmiešiem. Saņurcīti virsnieki staigāja drūmām sejām, blenža caur pieri. Apsētēs kūpēja lauku virtuves, stāvēja vezumi, zviedza zirgi. Žīdiņi ar sarkanarmiešiem vāvuļoja, bet daži virsnieki arī šos draugus noraidīja; nolamādami trīsstāvu vārdiem.

Meiklis kādreiz bija pazinis krievu tautu, dzīvojis tās vidū, saprata tās valodu. Tagad krievi bija aizdomīgi, jo katrs vidū bija moku pārvaldes (čekas) spiegs. Ievērotrešais to jis kādu atdalījušos zaldātu, viņš piegāja tam klāt, uzrunāja. Rupjajā sejā pavīdēja bailes, neuzticība, pat niknums. Viņš grasījās šauteni raut no pleca, lai durtu vai šautu, bet Meiklis pasmaidīdams viņu nomierināja. Krievs izgrūda dažas nesaprotamas skaņas, tad sāka sakarīgāk runāt.

„Tu, zin, ar mani nejoko. Ja esi buržujs, tad es ar tevi parunāšu pa boļševika modei. Ja čekists, tad iesim katrs savu ceļu."

Meiklis teicās neesam ne viens, ne otrs, bet vienkāršs latvietis, piedāvāja biedram papirosu, ko nakts mītnē mežā bija pametis Ludzinieks. Krievs kļuva laipnāks, palielījās.

„O, ar latviešiem mēs piekrāvām piecdesmit vilcienus, aizsūtījām uz Sibiriju. Citus vienkārši apšāvām, ko tur tādus vadās, malku sutā tērēs. Bet latvietes smukas, tīras, mīkstas. Es mīlu latvietes. — Vai tu, nelieti, labi pazīsti apkārtni? Vai te nezini, buržuja purns, kur te dzīvo skaistas meitas?"

Krievs, saraucis pieri, uzlūkoja Meikli neuzticīgi, nenovīdīgi. Meiklim bija žēl, ka bija uzrunājis šo uzmācīgo krievu, kas pie tam likās stipri iereibis. Viņi gāja pa ragaino akmeņu ieliņu, kas ar zāli aizaugusi, kur neparādījās neviens civīlais, it kā tā būtu izmirusi. Pat kādreiz sirsnīgie krievu apsveicēji tagad slēpās aiz savu mājeļu aizkariem.

„Kā tevi sauc?" Meiklis jautāja, pieturēdams streipuļojošo krievu.

„Nu, mak tvoju, visus krievus sauc par vaņkām, mani gan vēl par Miķku. Dmitrijs Ivanovičs Kozolupovs," viņš sasliedamies it kā priekšā stādījās, tad atkal gļēvi saļima pret gaismekļa stabu, sākdams raugāties. Meiklis nezināja ko iesākt. Vislabāk būtu pazust tepat apsētē, nogaidīt, kamēr krievs aizies vai nokritīs pavisam. It kā to noģizdams, krievs iegrābās viņam krūtīs, muldēja:

„Nekur tu nespruksti, kuņas dēls. Rādi meitas ... jeb es tev ..." Grasījās izraut durkli, kas tam kūļājās gar sāniem.

(Turpinājums sekos)

...ievics, The World
...adian Scene pre-

...recenzijām grāmatu,
...pārtērtis pasaules
...ielavu J. Tosevica,
...itāļu, vairāku grā-
...mas pasaules situ-
...ā.

KULTŪRAS ATSKAŅAS

OPERETE TORONTO

Operešu cienītājiem šogad 8., 9., 10., 11. un 12. februārī iespējams dzirdēt pašlaik Anglijā ļoti populāro Edward German operetī Tom Jones, ko uzvedīs Ītona auditorijā, izrāžu sākums 8.20, bet ieejas cenas ir no $1.00 līdz $2.00. Operetī uzved The Eaton Operatic Society. Orķestris ir 25 personu sastāvā, to diriģē Godfrey Ridout, Kanadas komponists un diriģents. Biļetes var pasūtināt arī pa telefonu, pieprasot Ītona biļešu kasi.

BALETA SEZONA TORONTO

Kanadas nacionālā baleta sabiedrība rīko Royal Aleksandra teātrī Toronto baleta uzvedumus.

Programmā paredzēti šādi uzvedumi: Kopēlija, Silfīdes, Ceriņu dārzs, Princis Riekstkodis (3. cēl.), Gīzela (2 cēl.) Gulbju ezers (nesaīsināts) u. c.

Kaut gan kritika slavēja baleta uzvedumus kā Kanadā, tā arī Sav. Valstīs, Nacionālā baleta sabiedrība bija spiesta cīnīties ar zināmām grūtībām, jo balets vēl nav šai zemē plaši iecienīts mākslas veids. Tomēr arvienu vairāk un vairāk kanadieši sāk iecienīt un izprast šo mākslu. Uzvedumos galvenajās lomās dejo arī mūsu tautieši Irene Apine un Juris Gotšalks. **CS**

N. ŠVĀNEBACHA deju studija
175 College St., tel. WA 1-4318
TORONTO
Fokstrots — Anglu valsis, Vīnes valsis u. c.
Samba — Rumba — Mambo.
Privātstundas: pieteikšanās un informācija katrā laikā. Iesācēju kursi jauniešiem; var pieteikties dāmas un kungi

LUNSKY WA 1-3924
OPTIĶIS 470 College St.
Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem. Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

Fairbenks–Morse

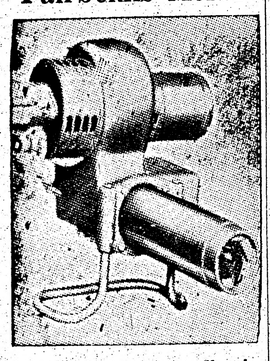

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas apkures (burner)
sākot ar $320.00
uz nomaksu 6%
GADA GARANTIJA
Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu $5.00 PREMIJA
Iekārtoju un laboju visu veidu ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs.
Kanadas inženieru atbildība
A. LAGUNS
964 Bathurst St., Toronto
Tel. ME 6583

DĀMU FRIZIERSALONS
MODEL
VIJA KREMANIS
109 Moberly Ave Toronto
Tel. GR 0464
Danforth-Woodbine, 2. stāvā

DAVID R. JOSEPHSON
R.O.L.B.E.O.
336A BLOOR ST. W., TORONTO
(Spadina Rd.) birojā WA 3-9494
ACU PĀRBAUDE RECEPTE

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
Kapsi's Hair Styling
113 MAC PHERSON AVE.
Starp Yonge St. un Avenue Rd.
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

The Parisian Laundry Company of Toronto Ltd.
214 BATHURST ST.
EM 8-3492, TORONTO
Pieņemam un nogādājam mājās

PIRMS DESMIT GADIEM UN TAGAD

KAD VĒL EIZENHAUERS AR ŽUKOVU ORDEŅIEM MIJĀS

1945. gadā, vācu „Trešās valsts" sabrukuma laikā, latvieši atradās savu bēgļu gaitu likteņīgās krustceļēs. Bumbu krusa no gaisa, kauju dunoņa pamalē, nostāsti par tuvojošās sarkanarmijas zvērībām, hitleriskās žandarmērijas agoniskās izrīcības, chaoss un neziņa pieauga no dienas dienā. Latviešu bēglim toreiz bija tikai viena doma: ko nesīs rītdiena? „Lielā politika," viņam pagāja secen. Vācu prese un radio atradās mirstošā melu režīma kalpībā, bet ārzemju raidītāji un laikraksti mūsējiem bija nepieejami pat vēl bēgļu nometņu perioda pirmsākumā. Rezultātā: daudzi vēsturiski notikumi izšķirīgajā laika posmā pirms 10 gadiem noritēja latviešu bēgļiem nezināmi.

Ir zināms, ka mūsu Cēsīm, bez valdošā lībiskā nosaukuma ir arī vēl otrs vārds Venden, kas chronikās ieviesies no vendiem, kuŗi tur, no Kursas padzīti, apmetās pie latvjiem viņu Veccēsu pilī, Riekstukalnā. Cēsis par Venden sauktas arī krievu un vācu valodā.

Vendenas vārds iegājis arī Otrā pasaules kaŗa vēsturē: Vendenas pilī, pie Berlīnes (kaut kāds sakars ar Vendenas nosaukumu Latvijā visai iespējams), 1945. g. jūnijā, četru sabiedroto armiju vadoņi nodibināja sabiedroto Kontrolpadomi, kas stājās sakautās Vācijas valsts vaŗas vietā, kā arī izziņoja Vācijas 4 okupācijas joslas. Trijās no tām latviešu dīpīši pavadīja daudzus gadus.

Vēsturiskajiem notikumiem Vendenas pilī ir šāda maza aizkulise, kas atsedz dažus interesantus vaibstus vēsturisku personību sejās.

1945. g. 5. jūnija agrs rīts vēl dus Frankfurtes ielās, kad tuvējā Reinas—Mainas lidlaukā paceļas 10 diži amerikāņu putni lidojumam uz Berlīni. Turp ar saviem līdzstrādniekiem un padomniekiem dodas rietumsabiedroto bruņoto spēku SCAEF virspavēlnieks ģenerālis Dvaits Eizenhauers. Steidzīgs kā aizvien, Aiks savā stābā jau pieteicis, ka no Berlīnes būs atpakaļ vēl tai pašā vakarā.

Aiks plūca laurus. Vācija bija kapitulējusi. Pat pa divi lāgi: rietumniekiem Reimsā, bet pēc tam visa kapitulācijas ceremonija pēc krievu pieprasījuma bija jāatkārto 8. maijā kā teijāteris Berlīnē. (Par to jau agrāk rakstīts mūsu laikrakstā sīkāki). Eizenhauers tagad dodas uz Berlīni, lai ar krieviem galīgi vienotos par Vācijas čertjoslu pārvaldi, sabiedroto Kontrolpārdomes dibināšanu un amerikāņu sektora okupāciju Berlīnē, kas vēl atradās pilnīgā krievu varē.

Aiks dodas uz Berlīni ar redzamu īgnumu, pēc viņa ieskata šo formālitāti, vienkārši attiecīgo dokumentu prakstīšanu (visu faktisko vienošanos bija panākušas sabiedroto valdības diplomātiskā ceļā), varēja it labi veikt ikviens cits pilnvarotais amerikāņu virsnieks. Bet tāds bija rīkojums no Vašingtonas, un Aiks ir tikai paklausīgs kaŗavīrs. Vienīgais interesantais visā šai notikumā Aikam likās būs tikšanās vaigu vaigā ar izdaudzināto sarkano maršalu Žukovu, kuŗu sabiedroto prese lielīja kā īstu kaŗavīru. (Žukovs 1. pas. kaŗā bija vienkāršs kareivis un tikai revolūcijas dienās, būdams kompartijas biedrs, kļuva virsnieks. Ieņemdams visaugstākos armijas dienestus, viņš arvienu rūpējies par mazo ierindnieku. Kaŗa laikā amerikāņu žurnālisti, kā piemēru Žukova raksturošanai minēja gadījumu, kad maršalam ziņots, ka sarkanie virsnieki savos auto braucienos nekad nepaņems pa ceļam līdzi vienkāršo kareivi ceļa malā, viņš uzvilcis kareivja šineli, nostājies ceļmalā un „hičhaikējis" gaŗāmbraucošos komadieŗus. Nahaga svoločam neviens nav pieškīris vērību, kam sekojusi bargā maršala draza virsniekiem dienas pavēlē).

Plkst. 10.45 jeņķu lidputni jau gludi ripoja pa Tempelhofas lidlauka skrejceļu. No pirmās lidmašīnas steidzīgi izkāpj pats Eizenhuaers. Viņam pretim steidz sarkanais ģenerālis Sokolovskis, Kremļa sūtnis Smirnovs un Berlīnes pilsētas komandants ģenerālis Berzarins, apsveicot Aiku maršala Žukova vārdā.

Aiks vēsi smaida un turpat lidlaukā, ierunā pārokeana pārraidījumam, savu vēstījumu mikrofonā: „Esmu laimīgs, pirmoreiz ierasties sarkanarmijas pēdējās cīņās iegūtā novadā. Man ir liels gods būt šeit, starp šīs lielās armijas komandieŗiem, kuŗi tik daudz ir veikuši, lai nospiestu Vāciju ceļos..." (Vēl nav desmit gadu pagājuši, kad tas pats Aiks, un jau kā ASV prezidents, dara visu, lai ceļos nospiesto Vāciju pieceltu un ieceltu uzticīgā ASV sabiedrotā godā!).

Klātesošie krievi Aika runu jau nesaprot, viņi tikai ziņkāri pēta slaveno kapitālistisko sabiedroto virspavēlnieku.

Aiks apstaigā goda sardzi, Parādes maršs. Vaņķām izlasīti braši puiši, priekšzīmīga disciplīna, lieliska stāja. Eizenhaueram tādi kaŗavīri patīk, tā patīk, ka viņš liek tulkam pārtulkot komandējošam virsniekam, gvardes majoram Demčenko savu atzinību: „Es vēl līdz šim nekad nebiju redzējis, ka kāda cita goda sardze tik iespaidīgi izteiktu jūsu armijas varenību kā jūsējā, major!"

Jeņķi sasēžas automobiļos, un, krievu motociklistu kordona pavadīti, brauc uz Karlshorstu. Pa steidzīgo auto logiem amerikāņi pārliecinās, ka visi ziņojumi par nopostīto Berlīni atbilst īstenībai. Ielu malas klāj nepārskatāmas drupu kaudzes. Ļaudīm laikam pavēlēts ielās nerādīties, tās tukšas, un tikai ielu krustojumos pamanāmi, kā rēgi, atsevišķi cilvēki. Ģenerālis Klejs, kas Aiku pavadīja šajā braucienā, vēlāk par to raksta, ka Berlīne tam patiesi šķitusi kā kāda Miroņu pilsēta.

Pusdienas Karlshorstā pasniedz sarkanarmijas izpalīdzes. Glītas, bet nepieejamas meičas. Tikpat aturīgi un nekā nezinīgi ir jeņķiem piekomandētie sakaru virsnieki.

Kamēr Aiks ar savējiem pusdieno, Tempelhofā nolaidušies arī pārējie rietumnieki: franču delegācija ar augstprātīgo 1. armijas virspavēlnieku ģen. Tasinji un britu mīlulis Montijs — vienkāršais feldmaršals Montgomerijs — ar pavadoņiem.

(Turpinājums sekos)

Frank Vass, B.A.
ADVOKĀTS — NOTARS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un SPADINA ielu stūrī
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112

AUTOMATISKAIS
GĀZES
ŪDENS SILDĪTĀJS
- Pilnīgi iekārtots, sākot ar $129.00 uz augšu
- Garantija uz 10 g.
- Iemaksa 10% apmērā, pārējais uz nomaksu līdz 3 gadiem. Šo summu jūs nomaksājat GAS Co reizē ar mēnešu maksājumu par gāzi.
- Iekārto 24 stundu laikā dabiskai gāzei

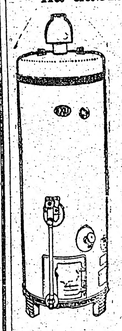

DRED
UN CITI
RAŽOJUMI
Par apsildīšanu, siltu ūdeni vai siltu gaisu lūdz zvanīt
GARNEY & CO
15 BARTON AVE,
ME 2554, TORONTO

T. Puisāns

BOLŠEVISMS – JAUNA RELIĢISKA SEKTA

Mīlestības vietā marksisti sludina naidu

Naidīgā komūnistu nostāja pret reliģiju nav nejaušība, tā veido bolševiku mācības kodolu attiecībā uz moŗāli un ētiku un pasvītro absolūtisma prasības pēc uzskatu viengabalainības valstī. Bolševiki apgalvo, ka viņu dogmatika ir zinātniska, resp. zinātniski pamatota uz cilvēces attīstības posmiem ražošanas procesā saskaņā ar materiālas dialektikas principiem, tamdēļ it kā objektīva, absolūta un vienīgi pareiza. Bet vēl neviens zinātnieks pasaules vēsturē nav uzbrucis reliģijai ar tik fanātisku niknumu, kā to ir darījuši Krievijas komūnisti un vispār marksisti citās pasaules malās. Nevilus nāk prātā reliģiskie kaŗi, kas vēsturē labi pazīstami ar savu nežēlību, visāda veida ļaužu iznīcināšanu, kas vēl tagad šausmās liek nodrebināties un beidzot, dažāda veida konfesiju neiecietība vienai pret otru, kaut gan stipri maskēta modernās dzīves apstākļos.

Būtiskā starpība starp kristiānismu un komūnismu ir tā, ka pirmā sola svētlaimi un draud ar sodu viņā pasaulē, bet otrā to sola zemes virsū. Tomēr pietiek iemest skatu Krievijas ārkārtīgi daudzo reliģisko sektu attīstības gaitā, sākot ar 19. g. s., lai šī starpība sāktu bālēt. Šo sektu daudzums un mācības bija fantastiskas. Chlisti, skopci, molokāni, adventisti, jaunadventisti, ugunsbaptisti, ļlagelāni, nemoliāki, beguni, stranniki, neplateļščiki, medalščiki, svjatoduchovci, moralščiki, stundinščiki un visbeidzot mums jau labi pazīstamie duchobori — visi viņi solīja laimi zemes virsū. Ar mazām variācijām viņi sludināja privātīpašuma tiesību un ģimenes iznīcināšanu, pat paššakropļošanos (skopci) un Svētā Gara iedzimšanu cilvēkā, kad Dieva valstība un nebeidzama laime sāksies zemes virsū, cilvēcei vienotai brālībā un mīlestībā. Šinī ziņā sektas bija pamatīgi sagatavojušas ceļu komūnismam starp neizglītotajiem Krievijas zemniekiem.

Bolševiku revolūcijas gala mērķis ir komūnistiska sabiedrība, paradīze zemes virsū un viņu teorijas un prakse ir formulēta tā, lai cilvēci sagatavotu šai sarkanajai paradīzei. Tā kā viņiem nav nekādu zinātnisku pierādījumu, ka tāda svētlaime tiešām nāks, tad viņi aicina cilvēci tam ticēt un noteikti apgalvo, ka viņi paši par to ir absolūtā skaidrībā. Šī veida filozofija tūdaļ pieņem apokaliptisku raksturu un bolševiku revolūcijai vēstures tecējumā piešķir teoloģisku nozīmi. Jo apokalipsē ir ne tikai pasaules gala atklāsme ārpus laika un vēstures, bet arī notikumu atklāsme vēsturē, kas vēstīs Dieva valstības nākšanu. Te ir tā vieta kur bolševiku dogmatikas zinātniskums sabrūk un pieņem jau reliģisku raksturu.

KRISTĪGĀ TICĪBA UN ĻEŅINISMS

Kristīgā ticība mums māca, ka cilvēka dzīvība ir Dieva dāvana un ka indivīds ir apbalvots ar tiesībām un pienākumiem no varas avota, kas stāv ārpus paša cilvēka un šīs tiesības var atņemt tikai Dievs, kā visu tiesību cēlonis. Ļeņinisms mums saka, ka cilvēka dzīvība pieder valstij, valsts ir apbalvojusi cilvēku ar tiesībām un pienākumiem un valsts var katrā laikā šīs tiesības un pienākumus atņemt. Dabisko tiesību noliegšana pieder pie bolševiku standartrepertuāra.

Iedzimtā grēka jēdziens kristiānisma izpratnē pārsteidzoši sakrīt ar cilvēku šķiras jēdzienu bolševiku dogmatikā. Cilvēks dzimst grēkā, bet Dievs savā žēlastībā ir iestādījis kristības sakramentu, kas šo grēku atņem. Tā kā Ļeņinisms žēlastību nepazīst, tad cilvēkiem, dzimušiem kapitālistu šķirā, glābiņa nav, viņiem kā šķirai ir jāmirst, vienalga, vai viņi ir nogrēkojušies pret revolūciju vai ne. Grēks ietverts jau pašā cilvēka būtībā, un cilvēkam nav iespējams no tā atbrīvoties, resp. garīgi atdzimt. Vienīgā iespēja viņam ir kļūt par bolševiku līdzskrējēju. Revolūcijai ir vajadzīgi šādi cilvēki, bet tikai līdz zināmai robežai. Tāpēc nāves sods Padomju Savienībā, saskaņā ar Ļeņina mācību, nav nekāds sods, bet gan to iznīcināšana, kuŗi nav spējīgi savā attīstības gaitā iet tālāk un tādējādi nevarēs iekļauties komūnistiskās paradīzes iekārtā.

Kristīgā mācība mums sludina, ka ir labi šinī pasaulē ciest, strādāt, būt pazemīgam, žēlsirdīgam un mīlēt savu tuvāko kā sevi pašu, jo šī pasaule ir tikai sagatavošanās nākošajai, un viņā saulē Dieva bērni saņems savu mūžīgo algu. Bolševiki saka gandrīz to pašu. Ir labi strādāt, ciest un piespiest citus darīt to pašu, jo mūsu darbs un ciešanas ir soļošana pretim komūnistiskajai laimei pa droši nospraustu ceļu. Tikai mīlestības vietā komūnisti sludina naidu. Saskaņā ar Marksa mācību progresa pamats ir šķiru cīņa, un jo sīvāka cīņa, ja straujāks progress. Jo straujāks progress, jo ātrāk paradīzes laime nāks pār cilvēkiem. Bet neviena īsta cīņa bez naida vēl nav izcīnīta un naida lieluma nosaka cīņas intensitāti, tāpēc naids un progress cilvēces attīstības gaitā ir saistīti jēdzieni. Bet bolševiki šinī kutelīgajā jautājumā nav aizmirsuši piemetināt, ka saskaņā ar dialektikas principiem jaunums pārvērtīsies par labumu un naids par mīlestību tīri mistiskā kārtā. Komūnisti ar varu cenšas iegalvot, ka šī pasaule ir pilnīgi bezvērtīga, nejēdzīga un pārejoša, salīdzinot ar to, kuŗa nāks un kur katrs brīvi varēs strādāt tik, cik gribēs, un saņems tik, cik vajadzēs.

PERSONĪBAS VIETĀ BEZGRIBAS MASA

Tālāk, sevišķi Romas katoļu un pareizticīgo baznīca uzsver, ka cilvēka pestīšana var nākt tikai caur baznīcu, kas ir cilvēku kopa (definīciju apzinīgi atstāju nepilnīgu), tātad, viens zināmā mērā atbildīgs par visiem un visi par vienu. Bolševiki šai ziņā ir daudz radikālāki. Viņi sludina, ka cilvēces vienīgais ceļš uz paradīzi ved caur kollektīvu, tāpēc katra individualitāte, katra personības izpausme iznīcināma pašos pamatos, un tās vietā izveidojama cilvēku masa, bez gribas un bez saviem centieniem. Tomēr šinī punktā ortodoksais marksisms Padomju Savienībā, Staļinam nākot pie varas, tika pārveidots tā, ka individualitāte sāka izpausties starp jaunizveidotām cilvēku šķirām, bet ne starp atsevišķiem individiem, protams, atskaitot politbiroju un pašu Staļinu, kuŗam drīz vien tika piešķirtas dievišķas īpašības.

Komūnisma teoloģisko raksturu skaidri pasvītro arī viņa mesiānisma princips. Bolševiki vienmēr ir uzsvēruši viņu dogmatikas nekrievisko raksturu, kaut gan mūsdienu bolševisms ir ļoti krievisks, un vienā balsī apgalvo, ka komūnismu var izplatīt un nostiprināt visās zemēs un visās tautās, un ka nāks laiks, kad šī svētlaime aptvers visu zemes lodi, ja vēl ne citas planētas, un tad tik īstā laime sāksies, kad būs viens gans un viens ganāmpulks.

Beidzot savu salīdzinājumu garo rindu, vēl jāpiemin, ka saskaņā ar kristiānisma mācību Dieva likumu pārkāpšana ir grēks, par ko draud laicīgais un mūžīgais sods. Tomēr Dievs savā neizmērojamā žēlastībā ir iestādījis sakramentus un dažās konfesijās grēku sūdzi, lai cilvēkus atbrīvotu no grēkiem. Bolševiki šai ziņā nav nekur tālu pakaļ. Sacelšanās pret viņu dogmām arī ir grēks, un vienīgais ceļš, kā tikt vaļā no grēka, ir publiska pašnosodīšanās un arī tikai tādā gadījumā, ja šis pārkāpums neparāda iedzimta grēka pazīmes.

Šāda veida salīdzinājumu rindu varētu turpināt līdz bezgalībai. Bet šie paši jau pietiekami pierāda, ka bolševiku dogmatika nav zinātniska, daudzās vietās tā nav pat filozofiska, resp. aptveŗama ar prātu, bet gan reliģiska un mistiska. Šis pats bolševisma reliģiskais saturs padara to pretreliģisku mūsu parastajā izpratnē. Krievija ir totālitāra valsts, absolūtisms politikā prasa arī pēc absolūtisma filozofijā, resp. pēc absolūtās patiesības jēdziena atzīšanas. Bet absolūtās patiesības jēdziens var eksistēt tikai tur, kur cilvēks nevar iespiesties ar savu kritisko prātu, tātad absolūtās patiesības jēdziens ir nācis pie mums atklāsmes ceļā, un tas ir būtiski teoloģisks. Padomju Savienībā, tātad, politiskā vara atrodas vienas reliģiskas sektas rokās, kas ne ar ko daudz neatšķiras no citām absurdajām 19. g. s. sektām, un bolševiku naids pret citām konfesijām ir vienas vājas reliģiskas sektas naids pret daudz spēcīgākām reliģijām, kuŗu locekļus var tikai nokaut, bet viņu uzskatus nevar atspēkot.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
68 Wellington W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās.
Runā krieviski, vāciski un latviski

Jaunkanadiešu jaunietis priecājas par kanadiešu paražām

„Starplaikos iebaudiet Westona ražojumus"

Šī mazā vācu meitene lielāko tiesu sava laika pavada spēlējoties ar jauniegūtajiem draugiem. Bet šad un tad ēdienu „starplaikos" viņai patīk nogaršot Westona sausos cepumus. Daudzajās kanadiešu paaudzēs „Starplaikos iebaudīt Westona ražojumus" — ir bijis — un ir — viens no veidiem, kā sagādāt patīkamu brīdi. Tam par iemeslu Westona gatavotie, garšīgie ražojumi, padara mazo meiteni laimīgu. Ēdienu reizēs vai „starplaikos" radīsies arvien vairāk vajadzības iepriecināties ar Westona ražojumiem. Piedevām pie sausajiem cepumiem, Westons cep aizvien svaigu, garšīgu maizi un biskvītus. Dariet to savās ģimenēs „Starplaikos iebaudiet Westona ražojumus"

Iepērkoties uzmeklējiet Westona vārdu.

Aizvien pērciet labāko — pērciet

Weston's

BISKVĪTI — MAIZE — KŪKAS — SALDUMI

Jaukās atmiņas

LAZIENKI VARŠAVĀ

Patiešām Varšavas Lazienku dārzi ir pierādījums par bijušiem slavas laikiem Polijā. Ķēniņa Staņislava Poniatovska iekārtoti 18. g. s. beigās, dārzi brīnišķīgi izveidoti — ar greznām mājām, teātriem; poļu varoņu piemineklī ir novietoti koku ēnā.

Tepat trīs simtu gadu vecie Lazienku dārzi, ieskaitot pašu Varšavu, tagad ir svešas varas pārvaldīšanā un padoti šīs varas izdarībām. Tomēr tie pastāv arī tagad un atgādina Polijas brīvos laikus, kas atkal reiz nāks... ir pierādījums par vecajiem laikiem, par kuŗiem tik daudz patīkamu atmiņu.

Jūsu iepriecinājumam IZRUNĀ BRĒDINGS

BRADING'S

Cincinnati Cream

Otavā — Vindzorā — Montreālā — Hamiltonā

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

LATVIEŠU KATOĻU
KULTŪRAS CENTRS KANADĀ
sestdien š. g. 12. februārī, plkst. 7.30 vak.
Toronto, sv. Miķeļa katedrāles zālē
(Bond un Shuter ielu stūrī) rīko
PLAŠU SAVIESĪGU VAKARU
AR PRIEKŠNESUMIEM UN DEJU
Spēlēs pirmklasīga bavāriešu deju kapella
Atlikums LKKCK mērķu sekmēšanai
Visi tautieši laipni ielūgti
LKKCK valde

FACE ELLE
Izrunā „FEIS-ELLI"
servjetes
Tas nozīmē sevišķas ērtības, lietojot mīksti pūkainas servjetes, kas vienmēr ir maigi patīkamas
degunam
Face-elle
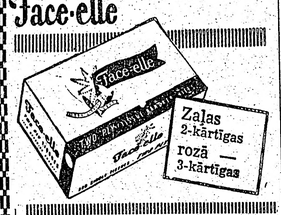

IZĪRĒJAMAS
VEIKALA TELPAS
sastāvošas no 3 istabām
Main St., pie Danforth.
Piemērotas ārstiem, dentistiem, frizieŗiem utt.
Lūdz zvanīt
AM 1-3891, Toronto

Dr. Alexander Szatmari
nervu un noguruma slimībās
260 St. Clair Ave, W.
Toronto
Runas stundas no 2—7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu
WA 1-0556 vai MA 5243

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
(BALTIC MOVERS)
Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury
Lūdz zvanīt OL 1403
30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

BEZDARBA APDROŠINĀŠANA
IR
SOCIĀLA PALĪDZĪBA
Tai ir divas funkcijas:
- SAGĀDĀ DARBUS BEZDARBNIEKIEM,
- SNIEDZ PABALSTUS BEZDARBA LAIKĀ

Pēdējo trīspadsmit gadu laikā
UNEMPLOYMENT INSURANCE COMMISSION
bezdarbniekiem ir izmaksājusi $754.000.000
Jums sniedz bezmaksas paskaidrojumus un pakalpojumus
UNEMPLOYMENT INSURANCE COMMISSION
J. G. BISSON
Chief Commissioner
C. A. L. MURCHISON, Commissioner — R. J. TALLON, Commissioner

NOTIS

Volfganga Dārziņa — Sonāta in F	$2.50
Volfganga Dārziņa — 50 latviešu tautas dziesmas	$2.50
E. Dārziņa — Rezignācija un A. Jurjāna lūgšana	$1.20
E. Dārziņa — Melancholiskais valsis	$0.70
E. Melngaiļa — Solo dziesmas (31)	$2.00
Vīru koŗu I krājums (50)	$2.00
T. Ķeniņa — Kantāte, korim solistiem un ērģelēm	$1.50

Kā arī daudz citas atkal dabūjamas.

DV GRAMATNĪCA
123 HURON ST., TORONTO, ONT.

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no plkst. 9-11 un no 5-7, izņemot trešdienas. Tel. OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5-7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6324

Dr. SILVIJA UZANS
BERNU, IEKŠĶIGĀS UN ĀDAS SLIMĪBĀS
No pl. 6-7 ik dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās, ceturtdienās, sestdienās arī no plkst. 12-1
52 Linsmore Cresc. (pie Danforth),
tel. GL 2892, Toronto

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā, un Šveicē
Speciālists iekšķigās, sieviešu un venerisķās slimībās
3537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 3-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. katru dienu
Runā vācu un slavu valodas.

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķigās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1-2 EUCLID AVE, WA 1-6708
Toronto

Dr. T. L. Granovsky
ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 DUNDAS St., W.
Spadina stūrī
Zvanīt EM 8-9038, Toronto

Dr. MICHAEL BALKANI
spec. sieviešu slimībās un dzemdību palīdzībā
202 ST. CLAIR AVE pie Avenue Rd., Toronto, pieņem slimniekus
Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

Dr. JĀNIS REKAI
chirurgs un dzemdību palīdzība
Dr. PAULS REKAI
iekšķigās slimībās un Rentgena uzņēmumi
219 St. Clair Ave, W.
Toronto, Ont.
WA 3-2395
Iepr. telef. pieteikšanās

MEKLĒJU PERSONU,
kuŗa varētu uzraudzīt 2 g. v. bērnu pilsētas rietumos.
Lūdzu zvanīt
KE 5177, Toronto

HIGH PARK rajonā latviešu mājā uzskata bērnus pa dienu no 2—5 g. v. Tel. LY 7646, Toronto. (866)

MT. PLEASANT — DAVISVILLE rajonā izīrējamas 2 nemēbelētas istabas 2. stāvā, virtuve pagrabā; piemērotas pieaugušiem. Tel. — MO 5416. Zvanīt pēc pl. 5. (860)

IZĪRĒJAMA liela, gaiša mēbelēta istaba klusā mājā 2. stāvā precētam pārim vai diviem vieniniekiem. Zvanīt pēc plkst. 4 vak. LA 9115, Toronto. (839)

CENTRĀ izīrējamas mēbelētas istabas ar ērtībām vieniniekiem-cēm. EM 4-6813, Toronto. (868)

ŠĪS GRĀMATAS NEDRĪKST TRŪKT JŪSU UN JŪSU DRAUGU GRĀMATU PLAUKTOS

Anšlavs Eglītis — Cilvēki no mēness, romāns	ies.	$4.00
V. Kārkliņš — Dieva zeme, romāns	„	$4.00
K. Raudive — Neredzamā gaisma, romāns	„	$3.90
Z. Mauriņa — Pilsētas un cilvēki	„	$3.45
J. Veselis — Viesturs Varapoga, romāns	„	$2.50
A. Eglītis — Nesaule, dzejas	„	$3.60
V. Strēlerte — Gaismas tuksneši, dzejas	„	$2.75
J. Janševskis — Dzimtene, romāns, kopsējums	„	$5.30
A. Dimā — Trīs musketieŗi, romāns	„	$5.60
Ģ. Salnais — Atvars, stāsts	„	$2.20
Ģ. Salnais — Vīri	„	$2.20
Latviešu trimdas 10 gadi	„	$4.30
H. Hesse — Narciss un zelta mute, romāns	„	2.60
H. Martinsons — Ceļš uz zvanu draudzi, romāns	„	$3.20
A. Žids — Sievu skola	„	$2.60
P. Lagerkvists — Baraba	„	$2.40
G. Flobērs — Bovarī kundze	„	$3.20
Dz. Svifts — Gulivera ceļojumi	„	$3.20
R. Blaumanis — Kopotie raksti, kompl.	„	$18.00
K. Skalbe — Kopoti raksti,	I — V	$4.50—$4.75
A. Rubulis — Ar nāvi uz Tu, romāns	„	$3.00
Ortegas-Y-Gasset — Meditācija par mīlestību	„	$3.35
J. Klīdzējs — Viņas un viņi	„	$3.35
Latvian Literature,	broš.	$5.50
Latvian Literature,	ies.	$6.70
Latgaļu dziesminieki dzeju antoloģija	„	$3.00
Alb. Sprūdžs — Daugavas vēji, stāsti un noveles		$2.80
Z. Mauriņa — Cilvēces sargi		$3.50
P. Klāns — Rūsa, rom., ies.		$5.60
J. Sudrabiņš — Nīcības viesuļi, ies.		$2.90
Bokačo — Dekamerons, ies.		$5.80—7.00
Manceļa spredīķi		$3.20
Ceļā uz Purgatoriju		$1.70
Bruņu kalps		$1.70
V. Dambergs — Sarakstīšanās		$2.40
O. Freivalda — Kurzemes cietoksnis I		$3.80
A. Šiņķis — Kurzemes cietoksnis II		$3.75
Il. Leimane — Kailā dzīvība		$3.80
Ingrida Vīksna — Mums jābrien jūrā		$3.20
Dr. H. Biezais — Kristiānisms un humānisms		$2.90
Dž. Kronins — Tiranns		$5.40
„ — Zvaigznes raugās lejup		$5.65
„ — Citadele		$3.60
I. Grebzde — Rudens negaiss, romāns		$2.80
S. Ziemelis — Džunglu mednieks		$3.00
K. Miķelsone — Ēdenes rapsodija		$3.00
M. Vētra — Karāļa viesi		$3.40
Z. Mauriņa — Baltais ceļš	ies.	$2.30
„ — Dante	„	$2.60
„ — Traģiskais skaistums	„	$2.80
„ — Dzīves apliecinātāji	„	$2.30
Rabindranats Tagore — Gājputni — Zelta laiva	„	$2.10
„ — Lirika	„	$2.50
T. Celms — Tagadnes problēmas	„	$2.50
P. Dāle — Vērojumi un atbiļņas	„	$2.00
A. Franss — Silvestera Bonāra noziegums		$2.90
P. Ūrmanis — Atmiņu vija		$2.80

GRĀMATAS BĒRNIEM

A. Brigadere — Anneles grāmata	ies.	$3.50
E. Lange — Bērnu draugs	broš.	$1.80
E. Zičāns — Vieglā gaita		$1.30
Valodiņa	broš.	$1.00
M. Timma — Zelta atslēdziņa	ies.	$3.50
Vecais abrinieks		$1.10
Andr. Niedra — Zemnieka dēls	ies.	$1.00
A. Kronbergs — Zelta atslēdziņa, ābecīte		$1.50
Brāļu Grimmu pasakas, ies.		$4.25
Divkāršā Lotīte, ies.		$2.00

Kā arī daudz citu vecāku izdevumu grāmatas

ROKDARBIEM UN ATPUTAI

Modernie rokdarbi, nr. 2., 3. ā	$1.00
Latvju Zeltene, nr. ā	$0.75

Kā arī 1955. g. sienas kalendāri, dažādas apsveikuma kartītes.
Keramika un koka izstrādājumi.
Grāmatas izsūtām arī uz rakstveida pieprasījumu

123 Huron St. TORONTO **DV** Tel EM 8-0792 NO PLKST. 9—18
GRĀMATNĪCA

LITTLE BEAUTY SALON
(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE, tel. ME 5937
Elektriskie, ķīmiskie, aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana.
Sejas kopšana
(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

A W FARLINGER R.E., LTD.
Pirms pērkat vai pārdodat nekustamus īpašumus, sazinieties ar mūsu latviešu pārstāvi
587 BLOOR ST. W. (Bathurst-Bloor)
- Piedāvājam izdevīgākos īpašumus visos pilsētas rajonos
- Palīdzam obligāciju sagādē
- Palīdzam sagādāt aizdevumus lemaksām līdz $2.000 un vairāk par 3 proc. gadā.

L. VĒVERIS
Birojā OL 6357 Mājās JU 5049

BAZNICAS ZIŅAS

ŅUJORKĀ

Ņujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N.Y.

Iesvētes mācība sākās sestdien, 29. janvārī draudzes namā. Tā turpināsies deviņas sestdienas, katrreiz trīs stundas, no plkst. 10 rītā, līdz pl. 1 dienā. Iesvētīšana Pūpolu svētdienā, 3. aprīlī. Belēmes baznīcā. Jaunieši vēl var pieteikties pie mācītājiem.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Māc. V. Sēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Londonā, 13. februārī, plkst., pl. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Velandā 20. februārī, plkst. 12.30 pp. Ungāru baznīcā dievkalpojums.

St. Katarinēs 20. februārī, plkst. 2.30 pp. Kristus baznīcā dievkalpojums.

Londonā 27. februārī plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums

Iesvētes mācības sākums Niagārā 5. februārī, 706 Eastwood Cr., pl. 6 vak. pie P. Treijera k-ga.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave, So.).

Trešdien, 9. februārī, plkst. 6.30 vakarā jaunatnes vecākās grupas sanāksme mācītāja mājā.

Piektdien, 11. februārī, plkst 6.30 vakarā jaunatnes jaunākās grupas sanāksme mācītāja mājā.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563).

Svētdien, 13. februārī, pl. 11 dievkalpojums.

Svētdien, 20. februārī, plkst. 3 dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars ar mantu loteriju.

Svētdien, 27. febr., pl. 11 dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 8171.

Dievkalpojumi sv. Jāņa Latviešu ev.-lut. draudzē Toronto 1955. gada februāŗa mēnesī.

13. febr., plkst. 4 pp. dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Briedis.

Dievkalpojuma laikā baznīcas apakšējā zālē reliģiska satura filmas izrāde bērniem.

20. febr., plkst. 1 pp. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā. Māc. A. Lūsis un māc. A. Briedis.

Tūlīt pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce baznīcas apakšējā zālē.

27. februārī, plkst. 4 pp. sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Lūsis un māc. A. Briedis.

Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

20. februārī dievkalpojums plkst. 2 pp. Pēc tā draudzes pilnsapulce.

27. februārī Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums, plkst. 5 pp.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā. 12. Ave un Stephens ielas krustojumā.

13. februārī, plkst. 3 pp;

20. februārī plkst. 3 pp.

27. februārī Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums, plkst. 3 pp.

6. martā plkv. Kalpaka piemiņas dievkalpojums plkst. 3 pp.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Kirklandleikā, svētdien, 13. februārī, plkst. 8.45 lut. baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības sestdien, plkst. 14.

Virdžinijtaunā, svētdien, 13. februārī, plkst. 13. anglikāņu baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības plkst. 11.30.

Norandā, svētdien, 13. februārī, plkst. 17 United baznīcā dievkalpojums.

Timminsā, svētdien, 20. februārī, plkst. 15 lut. baznīcā dievkalp. Bērniem mācības plkst. 10.

Māc. H. Kušiļs (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q. tel. DE 8394).

Monterālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

20. febr., plkst. 1,30 pp., dievkalpojums.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojums 20. februārī, plkst. 12.30 pp.

Otavā, sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzei, 210 Wellbrod St.

13. febr., plkst. 2 pp., dievkalp.

27. febr., plkst. 2 pp., dievkalpojums

Latviešu skolas tic. māc. stunda pusstundu pirms dievkalpojumiem baznīcas zālē.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259

Dievkalpojums svētdien, 13. februārī, plkst. 5.30. Svētdienas skola plkst. 4 pp. Pēc dievkalpojuma draudzes padomes sēde. Dāmu komitejas sēde sestdien, 12. februārī, plkst. 7 vakarā mācītāja dzīvoklī.

TORONTO EVANĢELISTU TEMPLI

Latviešu dievkalpojums (latv. valodā) Dundas — Bond ielu stūrī, katru svētdienu plkst. 4 pēc pusdienas.

KATOĻU DIEVKALPOJUMS

Toronto notiks svētdien, š. g. 13. februārī, plkst. 11.30, Newman kluba baznīcā, 89 St. George ielā.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA .....
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese: .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
.....abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-9369

KAS NOTIEK KANADĀ?

● Pēc jaunā Toronto pilsētas galvas N. Fillipa stāšanās amatā kanadiešu laikrakstus vairākkārt greznoja lieli virsraksti par bijušā pilsētas galvas Lamporta laikā rīkoto rautu izdevumiem un ievadīto izmeklēšanas akciju. Bet rādās, ka būs bijusi liela brēka, bet maza vilna. Pirmdien, 31. janvārī, pilsētas valde noraidījusi N. Fillipa pieprasīto izmeklēšanu. Tikai šoreiz to laikraksti nevēstīja kliedzošos virsrakstos, bet pāris sīkās rindās.

● Aukstuma vilnis dienvidu Ontario šoreiz skāris arī Toronto, ceturtdienas rītā, 3. februārī sasniedzot dažos pilsētas rajonos —10 gr. zem nulles F., kas atbilst apm. —23 gr. C. Tik zema temperatūra minētā datumā še sen nav pieredzēta. Pirms 100 gadiem, gan tā nosīldējusi vēl zemāk —24 gr. F. Lielu prieku jaunatnei sagādājusi pabiezā sniega sega, kas Toronto ir retums, un High Parkā redzams daudz slēpotāju.

● Ar 647 pret 74 balsīm radio un televizijas nozarē strādājošo arodbiedrība izšķīrusēs par streiku, ja raidītāju tehniskiem darbiniekiem — speciālistiem nepaaugstinās algas, Stréiku event. sāks 16. februārī. Sapulcē piedalījās 83.5 proc. strādājošo. Arpus 30 proc. algas pielikuma prasa arī cita veida uzlabojumus.

● Iespējams, ka federālā valdība Otavā atcel nodokli, kas, pērkot parasto vieglo auto mašīnu, tā pirkšanas cenu paaugstināja par apm. 400 dolariem. Savā laikā automobiļu bija luksa priekšmets, tagad tas ir nepieciešams, kādēļ arī vajadziga nodokļa revizija. Valdība ar šo nodokli ieņēma ap 71 milj. dolaru. Nodokļa atcelšana labvēlīgi ietekmētu visu autorūpniecību, iesaistot tanī jaunus strādājošo kadrus; tā labvēlīgi ietekmējot arī citas saimnieciskās dzīves nozares.

● Toronto satiksmes kontrolējošās iestādes nodomājušas smagajiem transporta līdzekļiem ierobežot braukšanas laiku pa galvenajām satiksmes arterijām dzīvākās satiksmes laikā. Šinī sakarā notiks attiecīgas apspriedes, kurās piedalīsies abas ieinteresētās puses.

STUDENTU KARNEVĀLS

bija pulcinājis ap 800 jautro masku Latiņu kvartālā, kas šoreiz bija pārcēlies uz Palace Pier lielo zāli. Paredzams, ka sarīkojums nesīs ap 800 dolaru atlikumu stipendijām.

Trimdas pamalē pērkons ducina...

Zibeņi un rūsa lielajā politikā

Senātors Flanders bija viens no trim senātoriem, kas vienīgie balsoja pret prezidenta Eizenhauera Formozas aizstāvēšanas rezolūciju. Senātors Dž. Mekkartijs savā laikā nosauca senātoru Flanderu par „senīlu" vecīti. Par to Mekkartijam bargi nosodīja. Nostājoties pret Formozas rezolūciju, senātors Flanders teica, ka ASV gatavojot pret sarkano Ķīnu agresiju un preventīvo karu. Tagad amerikāņu presē lasāmi arī uzbrukumi senātoram Flanderam. The Boston Post izdevējs un redaktors Dž. Foks raksta, ka „senātors Flanders patiesi ir vai nu senīls vai arī noskaņots Kremlim par labu" Flandera argumenti līdzinoties „Kremļa dziesmai."

Dž. Foks ar uzsvaru saka, ka ar Kongresa nobalsošanu Formozas jautājumā prezidentam Eizenhaueram esot dota tiesība apsvērt arī — preventīvā kara iespējas. Tas esot tiri militārs apsvērums.

Pie Dž. Foksa ārkārtīgi asās nostājas pret komūnismu un tā apziniģiem un neapzinīgiem atbalstītājiem vēl piebilstams, ka viņš savos ievadrakstos nekad Ķīnas premjēru Čuenlaju nedēvē par ministeru, bet vienīgi un tikai par — slepkavu Čuenlaju.

— Pagājušā nedēļā ķīniešiem sākās 4652. gads. Jaunais gads tiek saukts par — Jēra gadu, bet tanī pašā laikā Čuenlajs, pasludinot, ka uzbruks Formozai, rīkojies nevis kā jērs, bet kā plēsīgs zvērs.

ASV galvenais delegāts Apvienotās Nācijās, H. Lodžs šinīs dienās paskaidroja presei, ka komūnistu ietekme Apvienotās Nācijās ir patlaban viszemākā pēdējos 7 gados, bet ASV ietekme tanī pašā laikā tagad esot visaugstākā. Turpmākie notikumi rādīs, vai Lodžam taisnība. Ka viņam varētu būt taisnība, norāda tas, ka britu premjērs Čerčils pag. nedēļā pateica, ka pagaidām nevēlas sastapties ar Maļenkovu. Tomēr Čerčils britu imperijas ministru prezidentu konferencē, kas patlaban notiek Londonā, lūdzis Indijas Nēru, kas atpakaļceļā lūgts apstātties uz sarunām Maskavā, mēģināt Kremlī izdibināt Maļenkova īstos nolūkus.

ASV atomu enerģijas komisijas priekšsēdis admirālis L. Strauss paskiadrojis, ka pirmajai ASV atomu zemūdenei ir daudz spēcīgāks atomu dzinējspēks nekā tam atomu motoram, ko komūnisti sakās uzbūvējuši. Adm. Štrauss sacīka, ka ASV ir tālu priekšā citiem atomu enerģijas izmantošanas pētīšanā un atomu ieroču ražošanā. Mēs esam tikai atomu laikmeta pašā rītausmā, līdz pusdienas laikam vēl tālu," teica Strauss.

Komūnisti tagad lielās pa pasauli, ka viņi tālu priekšā atomu enerģijas izmantošanā. Patiesībā sevi apliecinās tad, kad reiz sāksies 3. pasaules karš. V. L.

Vācieši atkal nāk modē

No komūnistiskās Rumānijas preses redzams, ka tur atkal modē nākuši gan Rumānijas „tautas vācieši" gan arī bijušie Vācijas pavalstnieki, kuŗi paspējuši aklimatizēties un piemēroties jaunajām komūnistu prasībām. Prominentākais no šiem vāciešiem ir Rumānijas kara ministrs, ģen. Bodnarass, kuŗš skaitās viens no stingrākajām komūnistu režīma „stutēm" Rumānijā. Viņam padoti arī vairāki vācu izcelsmes ģenerāļi — pionieŗu komandieris Hans Rābe, tanku vienību virspavēlnieks Otto Haupts, kā arī drošības (lasi MVD) vienību vadītājs Michaels Cimmermans, kuŗš tagad gan saucās Dulgherū. Mazāk kā armijā, vācieši pārstāvēti Kremļa dirigētajā Rumānijas diplomātijā. Šajā nozarē pats ievērojamākais ir Emerichs Štofels, kuŗš kā sevišķi „līnijai" uzticīgs pilda sūtņa pienākumus Šveicē. Vācu elements pēdējā laikā sācis parādīties arī rumāņu saimniecībā, sevišķi alus brūžos, paraugkolchozos un tekstilrūpniecībā, kur kāds vācietis Hans Feifers kļuvis rumāņu „darba varonis" un tiek pielīdzināts krievu nelaikim Stachanovam.

Vilku briesmas Italijā

Dienviditalijā sniega vētras piespiedušas vilkus doties uz ciematiem, kur tie īsā laikā paguvuši noplēst ap 30 aitu. Lauksaimnieki bijis jau par vēlu, jo vilki atvilkušies atrumā noorganizējuši medības, bet šies atpakaļ kalnos.

KAD POZICIJA AR OPOZICIJU SADODAS ROKĀS

Vērojumi L.N.A.K. sesijā

Pirmais iespaids ir tas, ka mūsu sabiedriskā darba darītāji ir kļuvuši lietiškāki. Ne sesijas atklāšanā, ne sēžu laikā nenācas dzirdēt jau neskaitāmas reizes atkārtotās frazes par nacionālās cīņas diktētiem ideāliem, par ziedošanos Latvijas nākotnei un t.t. Šie patosa pilnie vārdi, ar kādu mēs centāmies paši sevi uzmundrināt mūsu trimdas sākumā, šajā L.N.A.K. sesijā vairs nebija dzirdami. Padomes locekļu un organizāciju pārstāvju runas, ar ļoti retiem izņēmumiem, bija lietiskas un mērķtiecīgas. **Arī ziņojumi par L.N.A.K. atsevišķo nozaŗu darbību bija ieturēti tādā pašā lietiskības garā.** Ja agrākos gados bija vērojama tieksme šos ziņojumus stiept garumā, nopelnus un sasniegumus dažkārt tēlojot pārāk rožainās krāsās, tad šogad tāda parādība vairs nebija jūtama. Radās iespaids, ka iespējamību robežās L.N.A.K. veic lielu un svētīgu darbu, un par šo darbu vislielākā pateicība pienākas tiem nedaudzajiem cilvēkiem, kas tam atdevuši savu sirdi un savu brīvo laiku.

Bet, vērojot šo lietišķo pieeju darbam un nākotnes uzdevumiem, kas visumā vērtējami kā pozitīva parādība, dūrās acīs arī tas, ka šajā lietišķībā it kā draud noslāpt — mūsu nacionālās sūtības un mūsu nacionālās cīņas spars, kas dod jēgu un dziļāko pamatojumu tādu organizāciju pastāvēšanai, kāda ir L.N.A.K.

Nebija minēti arī darbi, ko apvien. šai plāksnē veikusi vai iecerējusi veikt. Viens no LNAK statūtu svarīgākiem pantiem ir tas, kas deklarē, ka šī organizācija centīsies sekmēt neatkarīgās Latvijas atjaunošanu. Un tieši šai virzienā L.N.A.K., liekas, varēja darīt vairāk. Tiesa, labi strādā Informācijas centrs, kur pulcējušies uzņēmīgi cilvēki, kas cīnās pret komūnismu. Bet L.N.A.K. šiem ideālistiem, diemžēl, nav varējusi sniegt jūtamu atbalstu.

Sacītais dod iemeslu nopietni ievērot L.N.A.K. padomes priekšsēža prof. A. Dreimaņa vārdus, ka L.N.A.K. **padomei jāvairās pārvērsties par kādam akadēmiskam klubam līdzīgu institūtu, kas sanāk uz sēdēm, lai noklausītos ziņojumus, pieņemtu rezolūcijas un ievēlētu runas vīrus.**

Bija vērojams, ka daži no L.N.A.K. darbiniekiem visu laiku dzīvojuši pārliecībā, ka L.N.A.K. ietas ir vislabākā kārtībā, ka šīs organizācijas darbā un uzbūvē nekas nebūtu ne labojams, ne pārveidojams, **ka visās nepilnībās un kļūdās vainojami tikai trimdas latvieši paši un dažu organizāciju vadītāji, kas L.N.A.K. visu laiku izrādījuši pasīvu un aktīvu pretestību.**

Šāda nostāja, kas dažreiz izskanēja tīri vai augstprātīgā iedomībā („par statūtiem var runāt tikai juristi," „mēs esam demokratiskā ceļā ievēlēti un mums nav jābaidās no tiem, kas nāk ar tukšiem ieročiem," un t.t.) — brīžiem radīja pavisam dīvainu stāvokli; organizāciju pārstāvji, kas nāca ar

Mūsu organizāciju sanāksmes zināmā mērā ir ne vien mūsu sabiedriskās aktīvitātes spogulis, bet tas rāda un liecina arī to, kādi šais trimdas gados esam kļuvuši mēs paši, kādu iespaidu šis laiks atstājis uz mūsu raksturu, mūsu domāšanu un mūsu nostāju pret kopējo darbu un kopējiem uzdevumiem neatkarīgās Latvijas atjaunošanā.

Ar šādu pieeju gribas pakavēties arī pie mūsu centrālās organizācijas, Kanadas latviešu nacionālās apvienības, pēdējā sesijā mantotiem iespaidiem.

ierosinājumiem, kādā veidā būtu paplašināma un padziļināma L.N.A.K. darbība, piedāvājot L.N.A.K. savu morālisko un materiālo atbalstu, klaudzināja it kā pie aizslēgtām durvīm, jo vairāku runātāju vārdos izskanēja doma: „ko jūs īsti vēlaties? Ko jūs te meklējat — un „kas jums aiz ādas?"

No Olimpa augstumiem dažus padomes locekļus tad nu centās novilkt dažu organizāciju sūtītie pārstāvji. Tie atgādināja, ka L.N.A.K. pašreizējais biedru skaits ir ļoti mazs, un ka mūsu centrālā organizācija nevarēs veikt raženu darbu bez lokālo biedrību un kopu aktīva atbalsta; tie atgādināja, ka organizācijas un draudzes ir dzīvās šūnas mūsu trimdas kopībā un Londonas latv. kopas pr. P. Dreimanis norādīja, ka „L.N.A.K. statūti nav labākie, kādi jebkad bijuši centrālām organizācijām", ko izdomājuši un apstrādājuši izcili latviešu juristi Kanadā, bet ka šie statūti ir tikai mazliet pārveidoti Zviedrijas latviešu nac. fonda statūti, kas Kanadas apstākļiem vairs nav piemēroti, tāpēc korrigējami. Opozicionāriem pievienojās arī pats L.N.A.K. Padomes priekšsēdētājs: „Es nāku no Londonas, kuŗas latviešu biedrības nostāja pret L.N.A.K. cildināta kā labākais paraugs sadarbībai starp centrālo organizāciju un lokālām biedrībām. Bet — man atklāti jāsaka, ka no malas skatoties, L.N.A.K. darbība liekas pavisam citāda nekā dzīvojot Toronto, un L.N.A.K. mūs atceras tikai biedru naudas iekasējot un vēlēšanām tuvojoties. Tādēļ vieta L.N.A.K. jādod arī organizācijām."

Tā teica vīrs, kuŗam jau četrus gadus L.N.A.K. Padome dāvājusi savu lielāko uzticību. Liekas, ka viņš to ir arī pelnījis, jo mums vajadzīgi cilvēki, kas visām lietām un parādībām tuvojas ar nopietnu paskritiku.

Vissmagāko pārbaudījumu runātāju krustugunīs šoreiz nācās izturēt diviem dedzīgākiem pašreizējo L.N.A.K. uzbūves principu aizstāvjiem — A. Svennem un V. Upeslācim. Bet — gods kam gods nākas! — Viņi pārbaudījumu izturēja saskaņā ar demokratijas garu un labiem paraugiem. **Kritika viņus neizsita no sliedēm. Viņi neatrāvās no kopējā darba un nenogāja sāņus. Tā ir veselīga un pozitīva nostāja, ko arī „opozicionāri" mācēja novērtēt. Tas dod cerību, ka L.N.A.K. tiks pāri pašreizējām grūtībām un nākotnē strādās vēl raženāku un panākumiem bagātāku darbu.**

Daži šķēršļi vēl tomēr jāpārvar. Un viens no tiem — ir savstarpējā neuzticība, ko diezgan atklāti parādīja daži Padomes locekļi, jo no viņiem atskanēja balsis par cenšanos ielauzties L.N.A.K. pa sānu durvīm, par varbūtēji iespējamo varas pārņemšanu, demagoģijas taisīšanu u.t.t. Šādai neuzticībai, liekas, L.N.A.K. sesijā nebūtu vietas. „Tas būtu kauns," teica māc. A. Lūsis, „ja L.N.A.K. mēs savu taisnību censtos panākt ar kādiem ieročiem, kaut arī tie būtu tukši ieroči. Tamdēļ organizāciju pārstāvji savus ieročus ir atstājuši mājās, bet atnākuši šeit ar balto miera karogu. Organizācijas, ko L.N.A.K. savā laikā ir atstūmusi, tagad tās izstiepj roku draudzīgai sadarbībai, jo nākt un strādāt to vadītājus skubina nacionālā sirdsapziņa."

Iepriecinoši bija vērot, cik spraigi un atjautīgi ritēja debates daudz un dažādos jautāj. Iepriecināja arī parādība, ka pretējo viedokļu aizstāvji nekad neapvainojās un necentās viens otru apvainot. Pārliecinoša argumentācija, asprātīga fraze vai izdevies salīdzinājums izpelnījās gan pozicijas, gan opozicijas pārstāvju aplausus un atzinību. Šāda nostāja — pēc sešu stundu spraigām debatēm, tad arī noveda pie **vienbalsīga lēmuma: izraudzīt statūtu komisiju, kas sešu mēnešu laikā nāks ar ierosinājumiem, kā iesaistīt loklās organizācijas un draudzes L.N.A.K. darbā.**

Kādi šim lēmumam būs panākumi, to rādīs nākotne. Katrā ziņā tilts uz sadarbību ir mests, jācer tikai, ka organizācijas to izmantos.

L.N.A.K. sesija rādīja, ka sabiedrisk[illegible] dzīves priekšposteņos arvien vairāk sāk izvirzīties tā paaudze, kas sabiedrisko darbu sākusi Latvijas neatkarības pēdējos gados. Vecie sāk pagurt. Un jaunākie stājas viņu vietā. Tā ir zīme, ka bažām par sabiedriskā darba darītāju apsikumu nav vietas. Vajadzētu gan vēlēties, lai tie, kas devuši piekrišanu kandidēt L.N.A.K. padomes vēlēšanās, jau iepriekš apsvērtu, vai viņiem būs laiks atbraukt arī uz padomes sēdēm. **L.N.A.K. jau vairākas reizes ievēlēti daži tautieši, kas sesijās nekad nav piedalījušies. Ja viņi šo amatu uzņēmušies tikai goda dēļ, tad tiem labāk vajadzētu dot vietu nākošiem kandidātiem.**

Rezumējot visus sesijā gūtos iespaidus, vēlreiz jāsaka, ka visumā sesijas rezultāti jānovērtē pozitīvi. **„Organizācijas nemirst no līdzekļu trūkuma. Organizācijas izniīkst no ideju nabadzības" — teica Kat. kult. centra pārstāvis I. Grodnis, bet L.N.A.K. sesijā ideju bads nebija vērojams. Trūkst tikai darba darītāju. Cerams, ka, meklējot sadarbību un saprašanos, tādi arī radīsies.**

Nākošā numurā sekos intervija ar LNAK Padomes priekšsēdi prof. A. Dreimani.

AIZRĀDĀJUMS

DV Niagāras drāmatiskā kopa viesosies Hamiltonā, 13. februārī, pl. 2 pp., St. Michael Hallē, 213 James St. N., ar Blaumaņa lugu Trīnes grēki. Ieeja $1,25, bērniem brīva.

APKĀRT ZEMES LODEI

⓫ Rietumberlīnes ārsts Dr. Fricis Hese jau divus gadus veltīgi pūlas dabūt savu nopelnīto honorāru par ārtnieciskajiem padomiem Jāzepam Staļinam 1953. gada sākumā. Īsi pirms viltīgā gruzīna nāves Berlīnes ārsts lūgts ierasties Karlhorstā un kā speciālists lūgts pēc padoma Staļina ārstēšanā. Padomus ārsts arī neliedzis, bet pēc diktātora nāves krievi viņam honorāru nav maksājuši, kaut gan viņš to pēc kārtas pieprasījis krievu Augstajam komisāram Semjonovam un Puškinam. Kopš pāris mēnešiem Dr. Hese veltīgi gaida atbildi uz savu Maļenkovam, nosūtīto telegrammu.

⓬ Ar saucieniem „Lai ilgi dzīvo kēniņš" spāņu monarchisti nesen Madrides stacijā sagaidīja 17 gadu veco spāņu Burboņu princi Žuanu Karlosu, kuŗam sakarā ar Franko un Spānijas troņa pretendenta vienošanos atļauta atgriešanās Spānijā. Princis Spānijā izglītosies saviem nākošajiem valdnieka pienākumiem, kuŗi paredzami pēc Franko nāves un nākošajā rudenī sāka mācības Saragosas militārajā akadēmijā.

⓭ Viens no slavenākajiem britu chirurgiem sērs H. Ogilvī britu ārstu žurnālā ieteicis pēc operācijām griezumu sašūšanu uzticēt želsirdīgajām māsām, jo šūšana neesot māksla, ko ārsti būtu mācījušies. Šūšana vispār esot sieviešu darbs, kuŗā tās vingrinoties jau no bērnu dienām.

⓮ Vācu dāmu pavasara modē dominēs kostīmi — tā noteikuši vācu modes viri Krēfeldā. Priekšpusdienu kostīmi būs ļoti pieguloši ar nelieliem klasiskā kostīma atlokiem. Svārki šauri. Pēcpusdienām paredzēti platāki kostīmi.

⓯ Francijas idilliskā ciematā Espannes 44 gadus vecā Lucille Devaud dzemdējusi savu 24. bērnu. Laimīgās mātes vīrs ir 47 gadus vecs. 22 no viņu bērniem ir dzīvi, un viņu ģimene pšlaik ir vislielākā Francijā.

KUKURUZAS SĪRUPS

Amerikas kontinentā plaši izplatīts ir eiropiešiem nepazīstams barības līdzeklis — kukuruzas sīrups.

Kukuruzas sīrupa (Cornsyrup) zinātniskais nosaukums ir glukozes sīrups 7, jo pieder pie šo sīrupu. Tirdzniecībā sastopams, sākot vidos to sauc par komerciālo sīrupu. Tirdzniecībā sastopams sākot ar tīru ūdens krāsu līdz tumši brūnai vai dzeltenai . Satur sausnā 2/3 cukura (glukoze 20 proc., maltoze 40 proc.) un 1/3 miecvielas (dekstrīns).

Sīrups tiek pagatavots no kukurūzā esošās stērķeles hidrolizācijas ceļā. Stērķele tiek nogulsnēta un emulsēta ūdenī, pēc tam tai pievienot mazā daudzumā sālskābi vai chlorūdeņražskābi, tad šķidrumu pārlej slēgtos katlos un vāra pie 50 kg spiediena apm 15 minūtes. Šinī katlā stērķele pārvēršas receklī — komerciālā glukozē. Recekļaino šķidrumu atdzesē un neitrālizē skābes. Pēc tam filtrē un pēc iztvaicēšanas paņnās iztvaicē ūdeni.

Pārtvaicēto sīrupu pilda stikla traukos vai skārda bundžās. Pēc amerikāņu atzinumiem vislabāk sīrups uzglabājas hermētiski slēgtos stikla traukos nekā skārda bundžās, kuŗās bieži vien produkts zaudē savu specifisko garšu. Amerikāņu tirgū pārdodamais kukuruzas sīrups bieži ir sajaukts ar karameļu krāsām vai ar kļavu sīrupu. Konditoreju vajadzībām tiek pagatavots speciāls maisījums ar melasi, kam virsū uzraksts — Bakery Goods. Saldumu un konfekšu rūpniecībām kukuruzas sīrups tiek jaukts ar parasto cukura sīrupu (biešu cukurs) vai graudu sīrupu un tiek laists tirgū ar uzrakstu Candy-good.

Kukuruzas sīrups radies tanī pašā laikā, kad radās pirmais sīrups, proti, biešu sīrups. Napoleons savā kara gājienā bloķēja Angliju un tai pietrūka Eiropas kristallcukurs. Tanī laikā angļi pirmoreiz ieguva biešu sīrupu un dažus gadus vēlāk kartupeļu un kukuruzas sīrupu, kuŗu jau toreiz nosaca par komerciālo glukozi.

Amerikas kontinentā un angļu imperijas zemēs sīrups tiek lietots arī kā galda produkts, tāpat rūpniecībā un arī kā dietas līdzeklis slimiem, kam gremošanas organi kristallcukuru nepanes. Visās šinīs zemēs kukuruzas sīrups ir padots valsts kontrolei. Amerikas Savienotajās Valstīs un Kanadā valsts kontrole noteikusi galda sīrupam divus tipus. Standartsyrup, kuŗā jābūt 30 proc. ūdens un 2,5 proc. pelnu (mineralvielas).

Treacle or Rafiner's Syrup — 25 proc. ūdens un 8 proc. pelnu.

J. Z.

Latviešu biedrība uzposīs mītni

3. februārī TLB biedrības telpās, 198 Osler ielā notika biedrības paplašināta valdes sēde, ko vadīja jaunais pr-dis A. Rublis. Sēdē piedalījās vecās valdes locekļi un nozaŗu vadītājas H. Mangule un B. Senkēviča.

Vecā valde ieteica jaunajai saprasties ar visām latviešu organizācijām, atbalstot sportistus un LNAK. Nodeva arī $200 dol. pag. gada atlikumu.

Sēdē nolēma biežāk rīkot biedru vakarus. Tuvākā laikā paredzama filmas izrāde — Daugava Latvijas sirds. Uzvedums būs saistīts ar referātu par Daugavu, dziesmām un mūzikāliem priekšnesumiem. Nākošā filma ar priekšnesumu būs — Vidzemes augstiene.

Jaunā darbības gada pirmajā ceturksnī biedrības ansamblis uzvedīs Maldu Mildas sapņojumu, sekos Ludmillas Sepes koncerts un 28. maijā Bostonas teātŗa viesizrādē Krauklītis, rež. J. Lejiņa vadībā.

Dāmu komiteja ar ienākumiem no saviem sarīkojumiem izdalījusi biedrības telpas. To turpinās arī nākotnē, lai telpas pašiem un viesiem būtu mājīgas.

Spānija un PSRS pie tiesas galda

Spānija gatavojas sūdzēt Hāgas starptautiskajā tiesā Padomju Savienību, lai panāktu spāņu zelta rezervju (ap 1.75 miljardi zelta pesetu) atgūšanu, ko 1936. gadā pilsoņu kara laikā Spānijas republikāņi nosūtīja uz Odesu „uzglabāšanai."

GLOBĀLAIS PRIEKŠNIEKS

Savu trešo nopūtu izdvesis Augusts Nopūta globālās būšanās

Žēlastības mājā bija lieli prieki: dzēra kristības mazajam Žēlastībenam. Krusttēvs un krustmāte bija izrakstīti no Amerikas, draugi, ar Taisnību un Lampatānu priekšgalā, arī bija atnākuši un tā tagad visi baudīja to, uz ko Žēlastība bija aicinājis: vieglas vakariņas lūgtiem viesiem. Žēlastība pats savā tēva godā bija ļoti lepns.

„Zaldāts, zaldāts," viņš visiem stāstīja, „būs gan zaldāts. Un kā tas Vaņku tesīs!"

Vakariņas ēdot, Žēlastības jūsma par dēlu auga līdz ar satura saplakšanu pudelēs.

„Lai viņš ir maziņš," viņš asarainā balsī stāstīja Pusmucai, „tu arī reiz biji maziņš. Visi bijām maziņi, — bet redz,' ka izaugām. Un vai nekavāmies? Kā velni kāvāmies! Pie Opočkas kāvāmies un pie Volchovas kāvāmies. Un šis te ar' kausies! Mans dēls kausies!"

„Klausies," Lampatāns iedūra Taisnībai ikšķi sānos, „tev tagad vajadzētu teikt runu, kamēr Žēlastība pats arī vēl ko atjēdz. Lai viņam, cilvēkam, pašam arī kaut kas palīek atmiņā no dēla kristībām."

Taisnība gan gribēja atrunāties, bet, redzēdams, ka Žēlastība tiešām ilgs dzīvotājs vairs nevarēja būt, pieskandināja pudelei. Atgādinājis iemeslu, kas visus šai brīdī saucis kopā, viņš sāka runāt par trimdnieku uzdevumiem dzimtenes atbrīvošanā:

„...es garā redzu kā mēs, mūsu tautas labākā daļa, pēc gariem trimdas unciešanu gadiem aujam kājas, lai ietu un celtu to zemi, kas pēc mums ilgojusies un mūs gaidījusi. Bet mēs tur neatgriezīsimies, lai baudītu uzvaras augļus. Nē! Mūs tur gaida darbs! Smags darbs! Jo — vai viņiem pašiem būs vairs vīri, kas varēs valsti vadīt? Nē! Vai viņi vairs zinās, kas ir demokratija? Nē! Vai viņu vidū vairs būs spējīgi sabiedriski darbinieki? Nē! Vai viņi vairs spēs vadīt saimnieciskus pasākumus? Nē! Nekā tur nebūs! Viņi mūs gaida ne tikai, lai mēs viņus atbrīvojam —un to darīs mūsu jaunā paaudze, mūsu ozoldēli — bet arī lai viņus vadām. Mēs esam tie stiprie balsti, uz kuŗiem celta mūsu tautas nākotnes ēka. Mums, dzimteni zaudējušiem, līdz šim bija jānes smagākā nasta — un mums tā būs jānes arī uz priekšu. Bet lai! Kad es redzu ap sevi tādus nesavtīgus darbiniekus kā Pusmucu, Lampatānu vai kā mūsu šīsdienas gaviļnieku Žēlastību, tad es nevaru citādi — man ir jātic, ka aust — jau aust .. Un tāpēc es uzaicinu visus klātesošos nodziedāt par godu ē... par... ē.. lai dzīvo sveiks!"

Pēc dziesmas Lampatāns ņēmās Taisnību slavēt: „Tu gan vari runāt! Tev ir saturs un tev ir pateikšana! Tu tik būtu mācītājs! Vai ne?"

Pēdējais jautājums bija domāts Amerikas krusttēvam.

„Tā ir, tā ir," tas steidzās apstiprināt.

„Jā, vai tā nav?" Taisnība rādījās pazemīgs un, slavināšanu it kā nemaz nedzirdēja, pārgāja uz savu runu, tā sakot, pēc satura, „vai tā nav, ka mēs patērējam daudz laika runādami, bet nekā nedarām?"

„Ko tu gribi darīt?" Lampatāns brīnījās.

„Ko darīt? Ja mēs, piemēram, rītu varētu braukt mājās — kas tad būtu? Vai kāds padomājis, kas pārņemtu vienu vai otru ministriju vai departamentu? Nekas nav izdarīts! Aprūpes darbs jāstrādājot! Smiekligi! Kad valsts iet bojā, tad vairs nevar krāmēties ar atsevišķiem cilvēkiem!"

„Kas tur daudz ko bēdāt," Lampatāns neaprata Taisnības uztraukuma, „kad jau tā reize nāks, gan jau tad ministru netrūks. Nekad nav trūcis.

„Šo jautājumu nedrīkst atstāt gadījuma izšķiršanai," Taisnība aizstāvēja savu domu.

„Es viņu tev tūlīt izšķiršu," Lampatāns piedāvājās, „par ministru prezidentu — tu. Tev tā runāšana labi vedas. Un par saimniecības ministru — Žēlastība. Viņam gūstā vistrakākā laikā, kad nevienam nebija — smēķu netrūka! Viņš tev visu noorganizēs uz ff. Un es pats varētu par ārlietu ministru."

„Tu jau valodas neproti," Taisnība kas ar pārējo amatu sadalījumu bija puslīdz apmierināts, tagad mēģināja iebilst.

„Valodas? Kā tad es Vācijā ar baueriem tiku galā?" Lampatāns atcerējās savus nesenos panākumstarptautisko sakaru nodibināšanā, „ja tik tev ir kas ko iemainīt, tad valoda bijusi nebijusi. Un Pusmuca varētu būt par izglītības ministru."

Izmantodams pavalas brīdi, kas radās krusttēvam aizstaigājot vajadzībās, Taisnība pārsēdās viņa vietā. Vairs neklausīdamies Lampatāna jaunās valdības projektā, viņš satvēra savu papīra glāzi un uzdzēra Amerikas krustmātei, uz kuŗu jau visu vakaru, sievai neredzot, bija raidījis ugunīgus skatus. Tā laipni uzsmaidīja, uzdzeršanu pieņēma un uzaicināja glāzes piepildīt no jauna. Kad viņas vīrs atgriezās, Taisnība ar krustmāti saucās jau priekšvārdos.

„Prezident, tauta prasa dziesmas! Letiņi ir dziedātāju tauta, tu esi viņu prezidents — dziedi!" Lampatāns tīri mīkstu mēli kūdīja Taisnību, bet nenogaidīja, ko tas teiks un uzsāka:

Stāv dzirnas zaļā ielejā...

No mūzikālā viedokļa raugoties šī dziesma nav sevišķi grūta, bet prasa zināmu fizisku stabiliāti, jo trešā pantiņa laikā dziesmotā jūsma dziedātājiem, kā zināms, liek kāpt uz krēsliem un soliem. Tā arī šoreiz, mūzikas spārnoti, dziedātāji, rokās saķērušies un cits citam palīdzot, raudzīja izpildīt to, ko dziesmas gars un tradicijas prasīja. Vai nu tā bija vēlēšanās pakāpšanos veikt sevišķi cēli, vai arī gluži vienkārši izdzertā labuma ietekmē, bet Taisnība kāpdams aizlika kāju solam garām. Lampatāns un Amerikas krustmāte, ar kuŗiem viņš bija saķēries rokās, negribēja ļaut viņam krist, bet rāva uz augšu. Tas viņam tomēr atņēma pēdējo līdzsvaru. Kā stipra magnēta vilkts, viņš lēni bet nešaubīgi nogulās viesību galdam šķērsu pāri, un viņa masīvais augums kā smaga, tumša ēna apsedza ēdienu blodas, šķīvjus un pusdzertās glāzes. Kad, draugu vilkts, Taisnība atkal tika kājās, viņa kreisajos sānos uzvalka drānu vairs nevarēja saredzēt — tur bija pielipusi apmēram puse no visa, kas atrādās uz galda un kviešu miltu klimpas.

bija lipīgs — rosols, kāds zuša gabaliņš, pildīta ola, salāti un sviests. Par laimi viņš nebija sagrieziens, jo šķīvji un glāzes bija no papīra, bet galds gan izskatījās, it kā šosejas rullis būtu gājis pāri.

„Ko jūs mani raustāt!" viņš sakliedza krustmātei, „kāds es tagad izskatos! Kā rosolmaizīte!"

Vēlāk, vannas istabā žaķeti mazgādams, Taisnība skali pie sevis sirdījās:

„Kā tāda traka! Raustīja mani kā negudru! Tik labi varēja ar vīru parunāties... tas bija cilvēks, kas saprata, ko nākotne no mums sagaida... bet Lampatāns par ārlietu ministru?... nē.. tas nav priekš viņa... to amatu varētu tam amerikānim, viņš liekas tāds pazemīgs... e, dulla sieva! Nē, kam tāda sieva, tas par ministru neder!..."

Un kaut arī Taisnība sen jau bija savu žaķeti izmazgājis, viņš tomēr vēl kavējās vannas istabā, jo nevarēja un nevarēja atrast piemērota ārlietu ministra savam kabinetam.

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. Krone-Balduma

VIRAS

Ziemā mums ir prasība vairāk pēc treknākiem ēdieniem, kā arī virām. Tāpat kā daudz un dažādos veidos tiek sagatavoti gaļas ēdieni, mēs varam arī sagatavot viras. Viras ir sagatavojamas kā papildus ēdieni gaļas ēdieniem, bet var arī viras gatavot kā pamatēdienus un pēc tam dot kādu piemērotu saldo ēdienu. Viras dodot kā pamatdienu, namamāte ietaupīs arī laiku, un saimei būs pārmaiņa.

NIERU VIRA

1. vērša niere, 600 gr., vērša gaļas, 3 ltr. ūdens, 500 gr. kartupeļu, pētersīlis, puravs, selerija, 1 sīpols, 2 gurķi 100 gr. skāba krējuma, 60 gr. grūbu, 200 gr. kāļu.

Nieres iepriekš noplaucē, novelk plēvi.

Gaļu uzliek vārīties aukstā ūdenī. Kad uzvārās, nosmalsta putas, pieliek sagrieztas nieres, grūbas un turpina vārīšanu. Kad gaļa miksta, izņem to un sagriež mazos gabaliņos un atliek atpakaļ virā. Pieliek arī mazākos gabaliņos sagrieztus kartupeļus. Gatavai virai pieliek gabaliņos sagrieztus gurķus un skābu krējumu. Vērša gaļas vietā var ņemt kaulus, bet tad nieru ir jāņem vairāk.

KURZEMES SIVĒNA VIRA

3 mārc. svaigas sivēna gaļas, 1 lauru lapa, 2 burkāni, 1 sīpols, 2 lt. ūdens.

Gaļu uzliek vārīt ar aukstu ūdeni. Pēc noputošanas pieliek virai lauru lapu, sīpolu un sagrieztus burkānus. Ja vēlas, var arī virai pievienot 2skābus ābolus, sagrieztus gabaliņos.

Kad gaļa gatava, ielaiž ar karoti kviešu miltu klimpas.

ITALIEŠU MAKARONU VIRA

Izvāra spēcīgu buljonu kā parasti. Salauž apmēram 100 gr. makaronu mazos gabaliņos. Novāra sālsūdenī mīkstus un uz sieta nosusina. Tad virai pievieno 50 gr. sarīvēta siera, ieliek viras traukā 3 olu dzeltenumus, 1 karoti skāba krējuma. Samaisa labi un pielej buljonu.

BULJONS AR VĪNU

No vienas vecākas vistas, 2 mārc. vērša gaļas un 1 mārc. teļa gaļas (krūšu gabala) izvāra buljonu, kā parasti ar pietiekami daudz garšas saknēm. Pieliek klāt 1 ēdamkaroti brūnā cukura. Kad vira gatava, izkāš caur smalku sietiņu vai marles drēbi, kuŗu iepriekš iemērc aukstā ūdenī. Tad pielej klāt trīs tējas glāzes Madeira vīna. Buljons pēc tam nav vairs vārāms.

TOMĀTU RISU VIRA

3 mārc. viras gaļas, 4 ltr. ūdens, 600 gr. tomātu, 150 gr. rīsu, selerija, puravs, pētersīlis, 1 sīpols, 1 citrona sula, 2 ēd. kar. skābā krējuma, cukurs un sāls pēc garšas.

Vāra balto buljonu. Kad gatavs, pieliek pusmīksti izsautētus rīsus un sīkos gabaliņos sagrieztus tomātus, vai arī tos izrīvē caur sietu. Kad vira gatava pievieno krējumu, citrona sulu, sāli un c